

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra křesťanské výchovy

Mgr. Ondřej Matula

**Výchova křesťanské víry mladých lidí na
prázdninových kurzech Vidče**

**The Education of Christians Faith of the
Youngsters during Holiday Courses in Vidce**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Doc. Dr. Ludvík DŘÍMAL, Th.D.

Obor: Spirituální a křesťanská formace dospělých

OLOMOUC 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem přitom jen uvedené prameny a literaturu.

V Kutné Hoře dne 30. října 2012

Děkuji Doc. Dr. Ludvíku Dřímaloovi Th.D. za cenné rady a podněty, které mi během tvorby mé práce ochotně poskytoval. Rovněž děkuji organizátorům a účastníkům kurzů Vidče za poskytnuté materiály, rozhovory a písemná svědectví. Děkuji též PhDr. Marii Bisingerové za jazykovou korekturu, spolubratru P. Pavlu Strejčkovi a mým přátelům za veškerou podporu.

Úvod	6
1. Pojem výchova křesťanské víry	7
1.1. Identita křesťanské víry	7
1.2. Výchova k praxi křesťanské víry	10
2. Prezentace prázdninových kurzů Vidče	20
2.1. Vznik a vývoj	20
2.2. Charakteristické rysy salesiánské výchovy	22
2.3. Účastníci kurzů - od počátku dodnes	26
2.3.1 Získávání účastníků	26
2.3.2 Úroveň účastníků	27
2.4. Organizátoři	29
2.4.1. Funkce organizátorů	29
2.4.2. Postavy organizátorů	30
2.5. Cíle kurzu	31
2.6. Vidče v dokumentech salesiánské provincie	36
2.7. Vidče v médiích	36
2.7.1 Salesiánský magazín	36
2.7.2 ChristNet	39
2.7.3 Web Sdružení salesiánů spolupracovníků.....	39
2.7.4 Časopis Farník	40
3. Konkrétní náplň a průběh kurzu Vidče	41
3.1. Průběh a místo	41
3.2. Denní a týdenní režim	42
3.3. Obsahy konkrétně	43
4. Ohlasy a hodnocení	47
4.1. Hodnocení kurzu účastníky	47
4.2. Hodnocení kurzu organizátory	51
4.3. Vliv kurzu na duchovní zrání účastníků (zpětný pohled)	53
4.3.1 Vzpomínky bývalých účastníků	53
4.3.2 Setkání po ukončení kurzu	55
5. Závěr	57

Anotace	62
Abstract	63
Seznam použité literatury	65
Seznam příloh	67
Seznam zkratek	68

Úvod

Výchova víry, o které se chystám psát, mě zajímala už od dětství. Vzpomínám si, jak jsem coby dvanáctiletý přemlouval spolužačku, aby chodila v neděli do kostela. Od patnácti let jsem vedl ministranty ve farnosti, potom jsem začal jezdit na prázdninové salesiánské chaloupky jako animátor a v devatenácti jsem svůj život zasvětil Bohu v salesiánské kongregaci ke službě mládeži a její výchově víry. Můj zájem o toto téma trvá dodnes.

Na počátku své práce si stanovuji dvě otázky, na které budu hledat odpověď. Ta první bude: jak **popsat výchovu víry**? Druhá otázka je: mohu najít **příklad výchovy víry v salesiánském výchovném prostředí, na prázdninových Formačních kurzech Vidče**? Sám jsem se těchto kurzů účastnil po dobu patnácti let a znám se s mnoha účastníky a organizátory. Domnívám se, že by odpověď na druhou otázku mohla být kladná. Rád bych sledoval vznik a vývoj, metody práce, ale také výsledky těchto kurzů, zda opravdu vedou ke kýženému výsledku - výchově víry mladých lidí.

Svoji práci začnu pojednáním, co je to křesťanská víra a jak se dá vychovávat. Ve druhé kapitole bych chtěl prezentovat prázdninové kurzy Vidče, na nichž by výchova víry mladých lidí měla probíhat. Bude mě zajímat, jak vznikly, charakteristické rysy kurzu, kdo jsou adresáti a kdo organizátoři kurzu. Ve třetí kapitole bych se zaměřil na konkrétní náplň a průběh kurzu. Důležité bude též hledat, zda se o kurzech zmiňují dokumenty církve či média. Ve čtvrté kapitole bych se chtěl zaměřit na hodnocení kurzu ze strany účastníků, ze strany organizátorů i reflexi bývalých frekventantů kurzu, jak je hodnotí s odstupem času. Domnívám se, že z těchto výpovědí se můžeme dovědět nejvíc o skutečném přínosu tohoto kurzu pro růst víry mladých lidí a o jeho dopadu na život jeho absolventů. V závěru bych rád zhodnotil svoji práci, jak se mi podařilo odpovědět na obě otázky, popsat problematiku výchovy víry i kurz Vidče, a uzavřít syntézou obou odpovědí k otázce otázky výchovy víry. Pokud se během psaní práce či v jejím závěru otevřou další otázky, v závěru bych je rád formuloval.

1. Pojem výchova křesťanské víry

Nejdříve bych chtěl popsat, v čem spočívá identita křesťanské víry. Potom bych se věnoval praxi výchovy víry.

1.1. Identita křesťanské víry

Víru chápou křesťané jako odpověď člověka na to, co jim Bůh o sobě sděluje.¹ Pro křesťana je víra v Boha nutně **spojena s vírou v Ježíše Krista**.² Při křtu Ježíše v Jordánu (Mk 9,7) slyšeli okolostojící lidé hlas z nebe, který říkal: „Toto je můj milovaný syn, toho poslouchejte.“ Ježíš sám později vyzval učedníky k víře slovy: „Věřte v Boha, věřte i ve mne“ (Jan 14,1). Dalším rysem křesťanské víry je **vědomí daru**. Nikdo nemůže věřit v Boha a Ježíše Krista, aniž by mu to bylo dáno. Když apoštol Petr poprvé vyznává víru v Krista jako Božího Syna, tehdy ho Ježíš upozorňuje, že to poznání nemá ze sebe, ale od Boha (Mt 16,17). Přes nutnost daru víry zůstává tato **plným lidským svobodným úkonem rozumu a vůle**.³

V křesťanské víře hraje hlavní roli Bůh, který k nám přichází v Ježíši Kristu. Jde o Boží aktivitu, na kterou člověk může odpovědět vírou.⁴

Začátek víry je změna smýšlení, vnitřní obrácení člověka k Bohu. Druhým důležitým prvkem je následovat Ježíše Krista, tzn. poznávat ho skrze evangelia, uzpůsobovat svůj život podle něj. Kdo věří v Ježíše Krista, projevuje to svými činy a slovy, které korespondují s činy a slovy Ježíše. Součástí víry je také její hlásání lidem všech národů. Není to tedy jen soukromá věc, ale je to hodnota, která by měla být nabídnuta všem lidem.⁵

Předpokladem víry je pocit každého člověka ve svém nitru, že „něco nad ním je“. Také poznání vlastní omezenosti času, prostoru, sil, zdraví nám napovídá, že my nejsme nekoneční a dokonalí. Dalším předpokladem víry je důvěra mezi lidmi, důvěra ve šťastnou budoucnost. Tato přirozená důvěra je velmi zranitelná, a přece tak potřebná pro šťastný život člověka. Třetím předpokladem víry je poznávání promyšleného řádu přírody a vesmíru. Přírodní vědy získávají stále

---

¹ KKC, čl. 26.

² KKC, čl. 151.

³ KKC, čl. 154-155.

⁴ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s.50.

⁵ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s.52.

nové dílčí poznatky, které však do sebe obdivuhodně zapadají, takže vyvstává přesvědčení, že celý systém pochází od jednoho autora nezávislého na věcech tohoto světa. K pravé víře v Boha však schází ještě krok.⁶

Potřeba víry. Je víra potřeba k lidskému životu, nebo je to jen okrajová záležitost pro ty, které to zajímá? Víra v Boha je pro člověka často těžko pochopitelná. Nikdy beze zbytku nemůžeme pochopit, co vše nám víra o Bohu říká. Přesahuje naše rozumové schopnosti, přesto z víry můžeme hodně načerpat. K poznání víry musí člověk do ní vstoupit, aby ji mohl pochopit zevnitř. Kdo vstoupí do živého vztahu s Bohem svou vírou, otevřou se mu úplně nové horizonty života. Víra v Boha není jen nějaký předpis, který máme splnit. Nedává nám hotová řešení našich životů. Víra nás otevírá novému pohledu na život, pohledu pravé lásky. Víra pomáhá najít člověku smysl života v Bohu. Víra se stává pevnou jistotou života, pozvedá lidskou důstojnost a dává pravou svobodu.⁷

Přestože je **víra jistotou člověka**, vzbuzuje i řadu nejistot. Víra není něco evidentního a empiricky dokazatelného. Ponechává člověku svobodu a tím i možnost pochybovat o své víře, nebo víru dokonce odvrhnout. Jistotu víry nám dává poznání a zkušenost, že Bůh nikdy nelže. Můžeme se plně spolehnout na to, co nám říká. Naše víra je tím silnější, čím víc se sjednocujeme s Bohem a Ježíšem Kristem. K růstu víry nám poslouží jak naše naslouchání Božím poselstvím, tak zdravá reflexe našich odpovědí a praxe. Naopak, co brzdí náš růst víry, je neznalost nebo omyl v poznávání Boha, případně strach hledat pravdu a jít za ní.

Budeme dále uvažovat o **víře katolické**, což je užší pojem než víra křesťanská. Důvod je v odlišných akcentech pohledu na víru u katolických teologů, kteří zdůrazňují více lidskou spolupráci s darem víry, kdežto protestantští teologové více zdůrazňují víru jako dar a naši spolupráci jako druhořadou.⁸ Víru můžeme popsat také **vztahem k vědeckému myšlení** dnešního člověka. Vědeckým myšlením nazýváme trvalou snahu dobrat se pravdy, metodickou snahu o nové poznání a prohloubení či opravení starých poznatků. Věda sama se definuje předmětem zkoumání a metodou. Člověk vědeckého myšlení může k víře zaujmout **postoje záporné** (odmítání víry jako něčeho nedokazatelného), **rozporné** (drží se exaktního

---

⁶ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s. 59.

⁷ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s. 61.

⁸ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s. 62-63.

poznání, ale uznává existenci transcendentních skutečností) a **postoj konkordismu** (vědecky prověřuje víru a víra mu ukazuje směr a mravní hranice ve vědě).⁹

Záporný postoj může vzniknout z rozdílnosti způsobu poznávání a ověřování víry oproti exaktním vědám. Pro věřícího totiž není Bůh jen vnější předmět zkoumání, ale vznešená osoba, se kterou mohu navázat vztah. Ve vztahu ke konkrétní osobě tuto poznávám mnohem dokonaleji, než jen empirickým zkoumáním. Jsou totiž zapojeny lidské receptory jako celkový dojem, zhodnocení zkušenosti, úžas nad vyšší dimenzí nebo pozorování vnitřní proměny člověka díky vztahu k osobě. Tyto způsoby poznávání mohou zarážet fyzika, lépe je však pochopí psycholog nebo pedagog, který používá podobné principy v poznávání svého cíle – osoby. Víra má k dispozici vědu zvanou teologie, která rozumově reflektuje poselství od Boha a definuje ve svých tezích. Pokud někdo odmítá víru apriori, bez zkoumání dostupných poznatků, ukazuje své předsudky a strach se otázkou víry poctivě zabývat.¹⁰

Objevovat **rozpory** mezi poznáním víry a poznáním exaktním je přirozené a mělo by vést člověka nejen k pečlivému popisu rozdílů, ale také k hledání souvislostí. Vždyť každý člověk bytostně touží po sjednocení a nemůže dlouhodobě žít ve vnitřním rozporu. Nestačí tedy uznat rozpor, je třeba hledat sjednocení. Poctivě věřící tedy nemůže své poznání víry jen naivně přejímat jako hotovou věc, ale musí sám uvažovat nad poznaným a formulovat svým způsobem v kulturním prostředí své doby jím poznané sjednocující prvky života s vírou.¹¹

Konkordismus spočívá na vzájemném respektu pohledu víry a pohledu exaktních věd. Člověk víry je obohacován moderními poznatky věd a chráněn před náboženskou naivitou. Člověk preferující vědu je zase komunikací s lidmi víry uváděn do smyslu života, člověka, harmonie vesmíru a naslouchání jeho autorovi - Bohu. Věda a víra nemohou stát proti sobě, protože poznávají svět jiným způsobem.¹² **Vědu a víru přitom spojuje** východisko přirozenosti, kterou obě svým způsobem vykládají. Dále je spojuje úsilí hledání pravdy, otevřeností vůči novým cestám či transcendencí. Nejen víra, ale i věda musí často věřit a předpokládat některé spojitosti přírody, neboť i vědecké poznávání je často kusé a díky dalším

---

⁹ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s. 64-65.

¹⁰ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s. 65.

¹¹ ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s. 66.

¹² ZVĚŘINA, J. *Teologie agapé I*, s. 69.

objevům se musí již zdánlivě jisté častokrát přehodnotit. Vědu a víru spojuje člověk, neboť pouze on dokáže věřit a jemu je dána schopnost poznávat a vědecky dokazovat principy života na světě. Vyloučit z tohoto poznávání spirituální život člověka by bylo neodpustitelným ochuzením a zradou na pravdě. Konstruktivní výměna názorů mezi lidmi vědy a lidmi víry pomáhá lidstvu k plnějšímu pochopení života.¹³

Víru můžeme ještě lépe chápat **ve vztahu k lásce**. Čteme totiž v Bibli, že „Bůh je láska.“ (1Jan 4,16). Nebo na jiném místě se dokonce láska vyvyšuje nad víru.¹⁴ Víra bez lásky se může stát ideologií, učením o Bohu, ale bez pozitivního vlivu na štěstí člověka a společnosti. Víra potřebuje být oživována, nebo lépe realizována právě láskou k druhým lidem. Skrze projevy lásky se člověk otevírá Bohu, hlouběji chápe víru i přírodu a stává se silou pro překonávání překážek víry. Postoj lásky nám dává niternější a jemnější vhled do skutečností. Poznáváme pravdu „srdcem“, bezpojmově. Lásku také potřebujeme k tomu, abychom víru dokázali projevít a uskutečnit. Čteme (Gal 5,6), že „víra bez skutků je mrtvá“. Právě víře odpovídají skutky lásky a pravdy. Když se jeden učitel Zákona ptal Ježíše, které přikázání víry je největší, připomněl mu známou pravdu: „Miluj svého Boha celým srdcem a miluj bližního jako sám sebe“ (Mt 22,34-40). Ježíš tedy označuje lásku za hlavní pravidlo víry.¹⁵

Církev předává nauku o Bohu a umožňuje tak každé generaci najít cestu k víře.¹⁶

1.2. Výchova k praxi křesťanské víry

Víra je dynamická skutečnost. Roste a dozrává zároveň s růstem a dozráváním lidské osobnosti. V katechezi nás zajímá nejen předávaná pravda víry, ale také tento proces růstu a dozrávání víry.¹⁷

V dnešní společnosti i církvi bohužel zaznamenáváme strach před zralostí a jejími nároky. Iniciativní a svobodné osobnosti jsou církevními autoritami vytlačovány na okraj. Zralé osobnosti údajně ohrožují církev.¹⁸

---

¹³ ZVĚŘINA J. *Teologie agapé I.*, s. 70-71.

¹⁴ 1 Kor 13,2 „Kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale neměl při tom lásku, nic nejsem.“

¹⁵ ZVĚŘINA J. *Teologie agapé I.*, s. 72-74

¹⁶ Srov. BOUMA, D. *Víra z pohledu systematické teologie*, s. 50-55.

¹⁷ ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 92.

¹⁸ ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 98.

Zralost víry můžeme vidět jako cestu o čtyřech krocích:

- Bůh nás volá k procesu lidského zrání: sebezpřijetí, vděčnost za své vlohy, vědomí potřeby růstu, převzetí zodpovědnosti za růst víry, otevřenost, naslouchání.
- Bůh nás volá k setkání s Ježíšem Kristem: nacházet ho v Božím slově, nacházet v něm vlastní rozvoj, slavit svátosti k proměně života, vidět stopy Krista ve společenství křesťanů a v dějinách církve, odkrývat Ježíšovo působení ve vlastním životě, svěřovat se Matce Boží.
- Postupně se začleňovat do církve: objevovat církev jako společenství, které slouží potřebným, hlásá evangelium a žije svou víru.
- V církvi najít své místo a angažovat se pro růst Božího království: být si vědom svých darů i omezení, vychovávat se k velkodušnosti a radosti ze sdílení svých schopností s druhými, rozvíjet osobní niterný dialog s Bohem ohledně svého života.¹⁹

Úplné zralosti nelze v tomto světě prakticky dosáhnout. Je to vždy vzdálená meta, ke které se můžeme blížit. Jsme stále jakoby na cestě za Ježíšem a cílem cesty je konečné setkání s ním v nebi. Zrající víra je však na rozdíl od spontánní religiozity ústředním rysem a cíleným dlouhodobým úsilím k přiblížení se Ježíši Kristu. Postoj víry propojuje osobnost člověka v celé škále hodnot i motivací.²⁰

Spolu s vyžíváním osobnosti v oblastech rozumového poznání, v oblasti citů a v oblasti jednání pozorujeme v těchto oblastech lidské osobnosti vyžívání víry.

Zrající víra v oblasti rozumové: Člověk nemůže vyžívat v křesťanské víře bez obsahu, bez prohlubování znalostí. Nestačí se dovědět, jak mám jako křesťan jednat, ale je třeba se ptát i proč. Je třeba se učit svědčit o své víře svým životem, nestačí jen opakovat zbožné fráze. Svědectví víry má být kultivované, nevtíravé, neznásilňující, srdečné. Z těchto vysokých nároků plyne nutnost pravidelného vzdělávání ve víře. V tomto vzdělávacím procesu je důležité se učit smyslu pro rozdíly: co je ve víře podstatné a neměnné, a co je naopak podmíněné. Potom nezůstane věřící člověk zkostratělý ve svých názorech a poznáních, ale bude stále tříbit myšlenky i praxi, takže si přivlastní to důležité a hodnotné z víry. Zrání víry obsahuje i schopnost zdravé kritiky a sebekritiky. Úroveň kritiky však musí

¹⁹ ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 98-99.

²⁰ ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 99-100.

odpovídat úrovni vzdělání ve víře, neboť nemůže hodnotit kriticky věc víry ten, kdo ji na patřičné úrovni neovládá. Nelze hodnotit věci víry podle zbožných pocitů.²¹

Zrající víra v oblasti citové: Zralá víry rozvíjí celistvě citový život člověka. Není dětinská ani fanatická. Zralá víra věří proto, že uvěřila v pravdu, ne pro něco jiného. Víra nemůže být náhražka za citový nebo vztahový deficit. Víra předpokládá vnitřní svobodu a překonání egocentrismu. Zralá víra má svou stálost. Je schopná vsříbat změny, nestojí v bojovém střetu s okolním světem, není ve vleku módních trendů. Zralá víra je charakteristická odvahou i rozvahou, schopností volby, je sdílná, dialogická, nebojí se kontaktu s nevěřícími, je schopná přijímat všechny důsledky života víry.²²

Zrající víra v oblasti jednání: Zrající víra se musí projevovat konkrétními skutky, jinak je „mrtvá“ (Jk 2,14-19). Neomezuje se přitom jen na náboženské úkony. Projevuje se jednak v poctivém každodenním jednání podle své momentální situace a osobního povolání, jednak přiměřenou a trpělivou angažovaností pro dobro lidí. Křesťan nechce být jen soběstačný, ale i spoluodpovědný. Důležitá pro růst víry v oblasti jednání je důslednost. Každá činnost křesťana má být v ideálním případě důsledkem jeho víry, ať už jde o vytrvalost v drobných úkonech každodenního života, nebo mimořádné skutky.²³

Základní úkoly katecheze:

- **Pomoci poznávat víru.** Kdo poznal Ježíše Krista, touží ho poznávat stále víc, podobně jako dva milující se lidé touží o sobě navzájem vědět. Nemohu milovat a věřit tomu, co dostatečně nepoznám. Proto je víra pevně spojena s trvalým vzdělávacím procesem v otázkách víry, a to jak na jejím počátku (katechumenát), tak i v celém dalším průběhu života věřícího. Systematická katecheze vede k pochopení celé pravdy o Bohu a jeho plánu s lidmi, pomáhá poznat Písmo i tradici církve. Toto soustavné vzdělávání dává podněty pro zrání víry a celé osobnosti člověka. Souhrnem pravd víry je tzv. Symbolum, tj. text Vyznání víry, který je jako poklad věřícímu předáván.
- **Liturgicky slavit.** Křesťané věří, že je Kristus neviditelně přítomen mezi námi, když církev slaví bohoslužbu, především eucharistii. Proto se katecheze snaží

---

²¹ ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 100-101.

²² ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 101-103.

²³ ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 103.

věřící poučovat o významu bohoslužby a svátostí, učí aktivně se zapojovat do průběhu liturgie, učí smyslu pro komunitu křesťanů, společné modlitbě, vnitřně prožívat liturgické úkony. Liturgické slavení se tak stane obohacením a jistotou každodenního života.

- **Morální formace.** Obrácení se k Ježíši Kristu vírou nese s sebou také vnitřní rozhodnutí napodobovat svým chováním Krista. Věřící opouští způsoby myšlení a jednání, které jsou v rozporu s jednáním Kristovým. Své jednání řídí zvláště podle Desatera přikázání, podle Blahoslavenství a podle vzoru křesťanských osobností minulosti i současnosti. Tímto se formuje a dozrává osobnost křesťana tak, že se stává morálním vzorem pro společnost.
- **Učit modlitbě, kontemplovat Kristovo tajemství.** Katecheze vede k vytrvalé modlitbě, takže pravdy víry, i ty lidsky těžko pochopitelné, modlitbou a meditací prohlubují vnitřní život věřícího a dávají mu větší jistotu. Hlavní modlitbou je Otče náš, který naučil Ježíš své učedníky. Tato modlitba se předává katechumenům jako poklad víry církve. Věřící se učí i dalším způsobům modlitby, jako je klanění, chvála, díkůvzdání a prosba. Důležitost modlitby začne katechizovaný více chápat ve chvílích osobních těžkostí nebo při překonávání nároků evangelia.²⁴

Další úkoly katecheze:

- **Výchova k životu ve společenství.** Křesťanské společenství, uprostřed něhož je přítomen Ježíš Kristus, nevznikne samo. Je potřeba k jeho vytváření vychovávat. Katecheze pomůže osvojovat si postoje prostoty a pokory (Mt 18,3), starostlivost o ty nejposlednější (Mt 18,6), zvláštní pozornost k těm, kteří se vzdálili od víry (Mt 18,12). Učí bratrskému napomenutí (18,15); společné modlitbě (Mt 18,19) i vzájemnému odpouštění (Mt 18,22). Bratrská láska sjednocuje všechny tyto postoje (Jan 13,34). Katecheze též učí bratrskému vztahu ke křesťanům jiných církví v duchu ekumenismu.
- **Uvedení do misie.** Katecheze učí věřícího misijnímu smýšlení. Ad extra jim pomáhá jednat podle evangelia ve společnosti, na pracovišti i v kulturním životě. Připraví je také na to, aby každý jednal podle svého povolání. Ad intra učí zapojovat se podle svých možností do života církve. Těm, kdo se cítí

---

²⁴ VDK, čl. 85.

povolání, pomáhá v přípravě na misijní povolání kněze, či zasvěcené osoby. Katecheze učí především evangelním postojům dobrého pastýře, spolehnutí se na Otcovu péči při misii, umět přijmout odmítnutí a pronásledování pro víru, vedení Duchem svatým, očekávání nebeské odměny za práci. Katecheze též učí dialogu s křesťany jiných církví a dialogu s věřícími jiných náboženství. Přitom dokáže rozlišit mezináboženský dialog od hlásání Krista.²⁵

Katecheze jako výchova víry

Katecheze provází vznik, růst i dozrávání víry křesťana. Každé z těchto tří období klade na katechezi zvláštní nároky, aby byla skutečnou pomocí v růstu.

- **Podpora v období obrácení a iniciace víry.** Zvláštní katechezi potřebuje nejen člověk víru teprve objevující, osvojující, připravující se na přijetí svátostí, jak bylo již řečeno o období katechumenátu. Také v době životních zkoušek, nemocí, změny stavu nebo dospívání nahlíží člověk svůj život jinýma očima a dosavadní pohled víry se může stát naráz nedostatečný. Potom hrozí, že víru odloží jako již přežitou věc, a přitom bylo potřeba odložit některé zvyklosti a vyčerpané možnosti života víry a nechat se nově poučit. Díky přiměřené katechezi dokáže člověk nově přeformulovat projekt svého života, znovu ho hierarchicky uspořádat s nejvyšší hodnotou v Bohu. V každé nové životní situaci má člověk znovu říci Ježíši Kristu „Ano“ či „Věřím“, takže jeho víra dostává novou plnější a osobnější podobu, neboli roste. Obrácení tedy není jen na počátku života víry, ale může ho člověk prožít mnohokrát, a pokaždé, pokud jde opravdu o obrácení ke Kristu, jde o krok růstu víry.
- **Podporovat a posilovat postoj víry.** Katecheze pomáhá nejen při obrácení, ale je také dlouhodobým úsilím za účelem dozrávání víry. Díky trvalému úsilí pomáhá vychovat nitro člověka k postoji trvalému naslouchání Bohu, ochotě se učit a srdcem přilnout k Ježíši Kristu. Tyto vnitřní postoje se však nemusí dostatečně viditelně projevit v životě katechizovaného, takže toto výchovné úsilí klade velké nároky na katechetu být člověkem víry, a nečekat uspokojení z lidsky měřitelných úspěchů.

---

²⁵ VDK, čl. 86.

- **Přivádět k plné znalosti křesťanského poselství.** Katecheze pomáhá dozrávat ve víře tím, že učí znát dokumenty víry, uvádí do četby Písma svatého, učí chápat Boží poselství v Písmu, pomáhá zvnitřňovat „Symbolum“ víry. Nejde tedy o popularizaci nebo prostou adaptaci nauky víry pro život. Jde o propojování křesťanské a životní zkušenosti ve své kultuře. Katecheze pomáhá najít rovnováhu mezi zachováním celistvosti nauky víry a životem konkrétního člověka. Drží se při tom tři kritérií:
  1. **Kritérium odstupňování** – respektuje proces růstu a možnosti konkrétního člověka, takže podle Boží pedagogiky také předkládá pravdy odstupňovaným způsobem;
  2. **Kritérium hierarchie pravd** – pravdy víry mají různý stupeň důležitosti. Základní pravdy jsou obsaženy v Apoštolském vyznání víry;
  3. **Kritérium intenzivní integrity** – sdělujeme všechny pravdy víry, aniž bychom o nich vždy výslovně mluvili. V jádru nauky víry jsou některé pravdy podstatné, jiné jsou okrajové. Ty první je nutné v katechezi říci přímo, okrajové stačí naznačit. Úkolem katechety je dát jednotlivým pravdám správnou důležitost pro křesťanský život.
- **Vychovávat ke křesťanskému jednání.** Katecheze má vychovávat nejen ke znalosti víry, ale též k praxi modlitby, slavení liturgie, přijímání svátostí, k mravnímu životu, k angažovanosti v oblastech sociální či politické, k ekumenickému dialogu. Katecheze též vychovává věřícího ke schopnosti zvolit si životní stav, pomáhá rozvíjet jeho osobní charismata, ukazuje mu formy služby v církvi.²⁶

Všeobecné direktorium pro katechizaci vypočítává různé formy výchovy křesťanské víry.²⁷ Úvodní myšlenku bere tento dokument z Podobenství o rozsévání

²⁶ ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*, s. 106-109.

²⁷ VDK, čl. 71: „ Služba Slova se v souvislosti se stálou výchovou ve víře opírá o četné formy katecheze. Z nich je možno připomenout tyto:

- Studium a prohloubení znalosti Písma svatého, čteného nejen v církvi, ale i s církví a její stále živou vírou.
- Křesťanská četba událostí, kterou vyžaduje misijní povolání křesťanského společenství.
- Liturgická katecheze, která připravuje ke svátostem a pomáhá k chápání a hlubšímu zakoušení liturgického slavení. Vysvětluje obsahy modliteb, smysl gest a znamení, vychovává k aktivní účasti, k rozjímání a k mlčení.
- Příležitostná katecheze, která se snaží v určitých okolnostech osobního, rodinného,

(Mk 4,3-8). Tato myšlenka má povzbudit katechety, kteří jsou vychovateli víry, aby zaměřili svůj pohled na pole světa. I když je tento svět provizoriem, přesto je třeba osít ho slovem evangelia, aby vyrostla víra.²⁸ Podobenství o rozsévači je výzvou pro katechezi, aby:²⁹

- Byla službou evangelizace a misií.
- Byla adresována kategoriím děti, mládež, dospělí.
- Vytvářela věřící osobnost a byla tak školou křesťanského růstu.
- Hlásala křesťanská tajemství víry.
- Připravovala věřící katechety.

Růst víry předpokládá její počáteční zakořenění.

Věřící v Krista potřebují stále živit svou víru, aby rostla. V dnešní době, i když máme co do činění s pokřtěnými, nedošlo u nich k autentickému obrácení, nebo jen jednorázově. Tady je úkol katecheze: doplnit vědomosti a pomoci rozhodnout se pro život z evangelia. Je možné, že katechizovaný zjistí, že vlastně k jeho obrácení ještě nedošlo a je načase toto obrácení udělat. V tomto případě mu katecheze pomáhá uskutečnit toto rozhodnutí. Katecheze tak má v dnešní době stále častěji úkol první evangelizace, i když není prvotní evangelizací. Katechizovaní již něco o víře ví, avšak tato ještě nezapustila kořeny a nepronikla celou osobnost.

Trvalý růst víry je trvalou výchovou či sebevýchovou víry. Po uvedení do základů víry v katechumenátu potřebují věřící svoji víru stále sytit a prohlubovat. To se v církvi děje skrze různé systematické či příležitostné katecheze, také při setkáních společenství křesťanů.³⁰

Katecheze pomáhají uskutečňovat trvalé konverze víry v životě věřících. Katecheze bez zapojení věřícího do společenství by se mýjela účinkem. Takový člověk by přijal nauku, ale neučil by se dovednosti věřit v praktickém životě.³¹

---

společenského a církevního života pomáhat tyto okolnosti vysvětlovat a žít v perspektivě víry.

- Iniciativy duchovní formace, které posilují přesvědčení, otevírají nové perspektivy a pomáhají k vytrvalosti v modlitbě a v úsilí o následování Krista.

- Soustavné prohlubování křesťanského poselství prostřednictvím teologické výuky, která opravdově vychovává k víře, pomáhá růst v jejím chápání a uschopňuje křesťana, aby dokázal odůvodnit svou naději v současném světě.“

²⁸ VDK, čl. 14.

²⁹ VDK, čl. 33.

³⁰ VDK, čl. 51.

³¹ VDK, čl. 69.

Stálá výchova víry není jen věcí jednotlivce, ale i celé společenství křesťanů má růst ve víře. To vyžaduje společný duchovní život, společné naslouchání Božímu slovu, slavení svátostí, především eucharistie.³² Jako úkoly katecheze se uvádí napomáhat poznání víry, liturgická formace, morální formace, učit věřící modlitbě, výchova k životu ve společenství, uvedení do misijního poslání.³³

Jak učit praxi křesťanské víry z pohledu katechetického popisuje Doc. Dr. Ludvík Dřímál.³⁴ Na začátku je to Bůh, který je první iniciativní a dává člověku schopnost věřit. Dále je však třeba tento dar rozvíjet a k tomu člověk potřebuje také pomoc ostatních lidí. Jde nejen o předávání nauky víry, ale i o předávání a rozvíjení životního stylu křesťanů. Nemůžeme totiž víru předat jako něco hotového, protože jde také o navázání a rozvíjení osobního vztahu k Bohu. My zprostředkováváme obsah víry, ukazujeme na sobě, že život ve spojení s Bohem je něco radostného, avšak víra jako životní postoj je nepředatelný. Víra je osobní odpověď na dar od Boha. V církvi je pak rozvinut systém pomoci s touto odpovědí a růstem víry, kterou nazýváme katecheze. Katecheze přitom propojuje nadpřirozený dar s přirozeným životem člověka. Tím pomáhá budovat osobní víru zakomponovanou do reálného života. Osobní víra je lidský čin svobodné volby přijmout pravdu víry. Věřícím je pak ten, kdo je socializován do společenství věřících, má dostatečné znalosti o víře a naučí se dovednosti víru slavit a prožívat ve svém životě. Pro počátek víry používáme termín „obrácení“. Jde o dar obrácení se člověka k Bohu.³⁵

Růst víry je obrazně popisován jako:

- **Cesta.** Začátkem cesty je obrácení, dál potom rosteme v poznávání Boha až k cíli cesty: osobnímu setkání s Bohem v nebi.
- **Postoj.** Jde o výchovu ke křesťanským postojům v životě. Tato výchova probíhá skrze poznávání, prožívání, jednání. Tímto nikdy nekončícím

---

³² VDK, čl. 70.

³³ VDK, čl. 85.

³⁴ DŘÍMAL, L. Katecheze jako výchova víry. IN: *Víra. Sborník VII. Celostátního kongresu katechetů*. Katechetická sekce České biskupské konference 2010, s. 9.

³⁵ DŘÍMAL, L. *Katecheze jako výchova víry*, s. 10.

procesem se víra zakořeňuje stále hlouběji do života a vede k stále hlubším postojům víry.³⁶

Srdcem katecheze mládeže je evangelijní příběh o bohatém mládenci (Mt 19, 16-22). Ježíšovo pozvání k následování platí pro všechny mladé. Ježíš přistupuje k mladíkovi jako k partnerovi v dialogu, chápe jeho situaci a chce mu pomoci překonat překážku na cestě růstu. Proto nejsou mladí v procesu růstu jen objekty katecheze, ale aktivní činitelé a budovatelé společenství církve.³⁷

Dobré prostředí pro růst víry mladých lidí je:³⁸

- uprostřed jejich životních okolností
- tam, kde se bude brát ohled na jejich situaci
- řízená skupina
- osobní doprovázení mladého člověka.

V katechezi mladých je potřeba otevírat dnešní problémy, ať už jsou z jakéhokoliv pole života. Důležitá jsou témata pravdy, svobody podle evangelia, výchova k lásce, rozhovor o povolání, angažovanost křesťana ve společnosti, misijní odpovědnost ve světě. Při katechezi mladých je třeba překonat překážky odlišného slovníku, velké citlivosti, životního stylu mladých. Je třeba trpělivě překládat Ježíšovo poselství do jejich slovníku, aniž by byla porušena myšlenková celistvost evangelia.³⁹

Dalším důležitým bodem pro růst víry je křesťanské společenství. V něm se děje společenství církve, vzniklé o Letnicích (Sk 2). Společenství roste hlásáním evangelia, dává příležitost vlastní zkušenosti víry.⁴⁰ Ve společenství mohou věřící hlouběji pěstovat křesťanský život, doplnit si své vědomosti, vyměnit si zkušenosti apoštolského života, upřesnit si vědomosti získané jinde.⁴¹ Vhodnou realizací je tzv. základní společenství církve.⁴² Rodí se z potřeby sdílet víru v malém společenství a podílet se osobně na poslání církve. Jsou znamením životaschopnosti

---

³⁶ DŘÍMAL, L. *Katecheze jako výchova víry*, s. 11.

³⁷ VDK, čl. 183.

³⁸ VDK, čl. 184.

³⁹ VDK, čl. 185.

⁴⁰ VDK, čl. 253.

⁴¹ VDK, čl. 261.

⁴² EN, čl. 58.

církve. Charakterem těchto základních společenství je bratrská atmosféra, katecheze prohlubující víru a malá komunita.⁴³

---

⁴³ VDK, čl. 264.

2. Prezentace prázdninových kurzů Vidče

Ve druhé kapitole bych rád popsal celkově prázdninové formační kurzy Vidče. Nejdříve se chci zaměřit na jejich vznik a vývoj, potom na jeho charakteristické rysy. Půjde o exkurz do salesiánského výchovného systému, kterým by se měly kurzy pořádané salesiány řídit, dále se zaměřím na účastníky a organizátory kurzu. Popíšu hlavní programové rysy kurzu, prezentované ve čtyřech bodech. Okrajově vytvořím přehled, kde se o kurzech Vidče píše v dokumentech církve nebo v médiích.

2.1. Vznik a vývoj

Protože prázdninové formační kurzy vznikly v době totality, nemůže o jejich vzniku a průběhu z té doby existovat žádná oficiální literatura. Proto jsem se na počátky kurzů zeptal dvou pamětníků, kteří stáli u jejich zrodu: P. Josefa Kopeckého SDB a P. Petra Chovance SDB.⁴⁴ Pater Kopecký vzpomíná, že první impuls ke vzniku formačních kurzů pro mládež dal roku 1967 tehdejší inspektor (představený) salesiánů Dona Boska v české provincii P. František Míša, zvaný mezi svými „Dominus“. Pověřil patera Kopeckého, aby se ujal skupiny křesťanské mládeže ve Vsetíně. Byli mezi nimi gymnazisté i vysokoškoláci. Postupně se přidali i další mladí křesťané z okolí. Byli mezi nimi chlapečci i dívky, což byla novinka. Do té doby se u nás salesiáni věnovali pouze chlapcům. Podařilo se z nich udělat výbornou partu mladých. Jedním z nich, tehdy ještě gymnazista, byl Petr Chovanec. Ten vzpomíná, že se jako parta křesťanské mládeže scházeli od roku 1975 po bytech, aby je neodhalila policie. Tehdy je oslovil pater František Míša a nabídl jim, aby v létě jeli na chalupu do Klášterce v Orlických horách. Na této chalupě se setkali s paterem Josefem Kopeckým, který se jejich party pak ujal. Při setkáních je učil, jak si budovat svůj vztah k Pánu Bohu a k lidem, jak budovat přátelství, jak se připravovat na manželství, o možnostech zasvěceného života. Jožka, jak si nechal říkat, navrhl rozšířit tato setkávání se vzděláváním i pro další mladé křesťany z jiných míst. Už to tedy nebylo jen pro jednu skupinku lidí ze Vsetína, ale pro pozvané z celé republiky. Jelikož v té době bylo scházení křesťanské mládeže veřejně neakceptovatelné, hrozilo zatčení a věznění, hledalo se místo, kde by se

---

⁴⁴ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým, text v příloze č. 1 a Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovancem, text v příloze č. 4.*

setkávání mohla bezpečně odehrávat. V té době už měli salesiáni navázány styky s církví v NDR, kde pronásledování církve nemělo takovou podobu jako u nás, a mládež se tam mohla svobodně scházet. Zásahu na tom, že formační kurzy se začaly odehrávat a po mnoho let probíhaly v Německu, měl pater Werner Rösch, salesián. Jezdil už k přátelům poblíž Erfurtu s jinými lidmi na katechetické kurzy, a tak nabídl a zařídil, že se tento nový formační kurz pro mládež mohl uskutečňovat na stejném místě. Kurzy zaštiťoval německý kněz pater Alfréd Bock, přítel salesiánů, a uskutečňovaly se obvykle u něj na faře. Později ho představení přesunuli do malého města v Oschatz poblíž Drážďan, takže i kurzy se přesunuly k němu na jeho nové působiště. Mohly tam probíhat po mnoho let, neboť jeho fara byla velká a na ní i v jejím okolí se stále pohybovalo mnoho různých lidí. Fara totiž sousedila s léčebnou pro psychicky nemocné, on sám byl pak uznávaným specialistou pro hluchoněmé. Proto parta mladých, kteří přijeli na kurz, nebyla nijak nápadná. U otce Alfréda byly kurzy od roku 1978 do roku 1990. Pater Werner zajišťoval materiální zázemí, pater Kopecký přednášky. Později začal s programem pomáhat i Petr Chovanec jako tajný novic a bohoslovec salesiánů. Program byl volnější, ale nikdy nechyběly společné modlitby s mladými a denní mše svatá. Vždy se kladl velký důraz na vytvoření křesťanského společenství, které už samo o sobě formuje k žitému křesťanství. Zvláštní atmosféru kurzu vytvářelo též společenské pozadí totalitního režimu. Už samo domlouvání a pozvánky na kurz musely být pouze ústní formou.⁴⁵

O velkorysosti otce Alfréda svědčí i to, že kurzy mohly u něj probíhat i po měnové reformě v Německu, kdy se vše zdražilo, a dokonce i v roce 1990, kdy byl už pater poslán jinam. Kurzy v Oschatz zaštiťoval dál. Z důvodu obnovení svobody v naší vlasti už však dále nebylo nutné vyhledávat cizí zemi, proto se salesiáni rozhodli přesunout kurzy zpět do vlasti.

Jako nové místo byla vybrána salesiánská chalupa ve Vidči u Rožnova pod Radhoštěm, v lokalitě Videčské paseky. Tuto chalupu koupil jako jednu z mnoha pater Míša pro akce s mládeží koncem roku 1987. Byla to chalupa na samotě, což za totality bylo potřebné kvůli utajení. Chalupa ve Vidči patřila původně jednomu

---

⁴⁵ Josef Kopecký vzpomíná: „Přitažlivou složkou bylo, že to bylo za komunistů nebezpečné a muselo to být tajné. Domlouvání muselo být osobní. Nic se nesmělo psát, proto už půl roku dopředu bylo domluvené datum a vlak, kterým se pojedete do Drážďan. Protože jsme se často všichni neznali, muselo být nějaké dorozumívací znamení. Znaméním byl batoh a svinuté komunistické noviny Rudé právo. Podle toho jsme se poznali. Zajímavé je, že to vždy klaplo.“

ze členů staršovstva Církve bratrské z nedaleké Velké Lhoty. Měla tedy za sebou už církevní tradici a majitelé si přáli, aby dál sloužila církvi. Salesiáni provedli rekonstrukci chalupy, z garáže a stodoly udělali pokoje na přespaní a sál na přednášky, takže v roce 1991 mohl proběhnout na této chalupě další formační kurz pro mládež. Název obce Vidče, ve které se od té doby kurzy převážně konaly, se později začal ve zkratce používat pro kurzy samotné.

2.2. Charakteristické rysy salesiánské výchovy

Popsal jsem v předešlých kapitolách výchovu křesťanské víry a vznik kurzu Vidče. Oproti jiným podobným kurzům výchovy víry, pořádaným např. karmelitány v Kostelním Vydří každé prázdniny pod názvem „Jump“, má tento kurz pořádaný salesiánským způsobem jistá specifika. Pořádají jej salesiáni a program kurzu Vidče nese rysy salesiánského výchovného systému. Salesiánský způsob práce s mládeží nazval zakladatel salesiánů Jan Bosko⁴⁶ *Preventivní systém při výchově mládeže*.⁴⁷ Bosko nepopsal svůj systém teoreticky, ale popsal praxi, která se mu osvědčila při výchovné práci s mládeží. Kromě *Preventivního systému* vydal na poli výchovy víry také několik dalších titulů, především Příručku mladého člověka, Životopis Dominika Savia, Dějiny spásy, Dějiny církve. Klíčovou myšlenku svého výchovného systému vyjádřil např. v *Dopise z Říma* z roku 1884: „Nestačí mladé lidi milovat, ale ať vědí, že jsou milováni.“⁴⁸ Láska k mladým je tedy klíčem k úspěšné výchově. Nosné myšlenky Preventivního systému pak můžeme vyjádřit stručně takto:

1. Osobní rozhodnutí konat dobro, zvláště se snažit o duchovní dobro mládeže.
2. Hluboká víra v milosrdné otcovství Boží.
3. Hluboké přesvědčení o velikosti i křehkosti mladého člověka.
4. Přístup k mladým je založen na rozumu, laskavosti a náboženské motivaci.
5. Aktivní a přátelská přítomnost vychovatele, tzv. asistence.
6. Cílem je formovat dobré křesťany a poctivé občany.

---

⁴⁶ Jan Bosko, 1815 - 1888, kněz v Turíně.

⁴⁷ BOSCO, T. a NANNI, C. *Dej mi duše. Preventivní systém dona Bosca v dnešní době*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2006, s. 149.

⁴⁸ BOSCO, J.: List z Říma. In: MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*. DON BOSCO, Bratislava 2005, s. 152-161.

Výchova u Dona Boska není dílo jednotlivce pedagoga, ale společné dílo. Výchovu chápe vždy jako výsledek života společenství. Náboženství, přesněji živá křesťanská víra, je základním pilířem jeho výchovy.⁴⁹

Salesiánský výchovný systém postavil sv. Jan Bosko **na třech pilířích: rozumu, víře a laskavosti.**⁵⁰ Důvod postavení prvního pilíře pod názvem **ROZUM** je přesvědčení, že všichni mladí se dají vychovat k dobru, protože mají v sobě zárodek dobra. Mladý člověk díky své inteligenci je schopen pochopit dobro, kterého se mu životem a výchovou dostává. To ho vede k vděčnosti. Bosko je přesvědčen, že každý člověk má v sobě místo přístupné dobru, a vychovatel toto místo má najít a rozvíjet. Rozumnost jako výchovný prostředek se snaží vzbudit v mladém člověku vědomí osobní zodpovědnosti, dát mu pevné zásady života, aby dokázal čelit namáhavému osobnímu růstu. Vychovatel nikoliv autoritativně, ale pomocí rozumného odůvodnění, vyžaduje zachování určitých potřebných omezení autonomie a přijetí rozumných závazků, aby bylo možno směřovat vychovávané ke skutečnému kolegiu. Vychovatel používá především rozum a lásku.⁵¹ Vychovatel podle koncepce Dona Boska se chová rozvážně, vždy sleduje prospěch vychovávaného, dokáže se přizpůsobovat, přijímat nové podněty z prostředí, zároveň věrně dodržuje původní směr a přijatá rozhodnutí, takže může účinně ovlivňovat činnost vychovávaných k jejich dobru.⁵² „Neustálá přítomnost vychovatele mezi mladými vychovává jejich rozum, neboť v nich vytváří návyk být rozumnými a přidržet se norem, které prezentují určité hodnoty. Vychovávat rozum znamená rozvíjet myšlení mladých prostřednictvím studia, školy a vzdělávání, které respektuje lidské a křesťanské hodnoty.“⁵³ Jakkoliv je vzdělání rozumu důležité, přece má své hranice. Proto systém Jana Boska nestojí pouze na něm, ale také na víře a laskavosti, které oslovují srdce a duši. Srdce vychovávaného si nezískáme argumenty, ale láskou. Láska je nevyhnutelný předpoklad zdravé výchovy. Navíc na mladého člověka často více působí osobní vážnost pedagoga a důvěra, kterou v něm vyvolává. Vychovatel si nezíská důvěru a vážnost mladého člověka, pokud si nezíská jeho srdce. Rozumu přísluší též kontrola citového náboje ve vztahu mezi vychovatelem a

---

⁴⁹ BOSCO, T. a NANNI, C. *Dej mi duše*, s. 149.

⁵⁰ *MB IV*, s. 547.

⁵¹ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 53-55.

⁵² MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 56.

⁵³ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 60.

vychovávaným, nakonec i kontrola víry. Rozum je totiž schopen zabránit tomu, aby člověk v duchovní oblasti nevyměnil vztah k Bohu za asketické struktury konání a nesklouzl do sentimentality.⁵⁴

Druhým sloupem salesiánského výchovného systému je **VÍRA**. Don Bosko považoval víru za cíl svého výchovného systému. Vnímal ji jako sjednocující prvek svého systému podle tehdejšího pastoračního přístupu, kdy spása duše měla být pohnutkou každého lidského skutku.⁵⁵ Víru chápe Bosko jednak pozitivně, jednak jako výchovný nástroj. Byl přesvědčen, že dobrá výchova není možná bez duchovního základu.⁵⁶ Vychovatel tedy připravuje pro mladého člověka životní program orientovaný na pěstování osobního vztahu k Bohu.⁵⁷ Nejvyšším stupněm spásy je svatost, proto Don Bosko často mluví svým svěřencům o svatosti, dává jim praktické rady jak se stát svatým, mluví o Boží vůli pro člověka, aby se stal svatým. Někteří z nich přijali tuto výchovu do poslední čárky, např. sv. Dominik Savio.⁵⁸ Vysokou výchovnou hodnotu dával Don Bosko přijímání svátostí, zejména zpovědi a svatému přijímání. Přijímání svátostí jsou nejen projevy víry, ale především zdroje boží milosti. Bosko to vyjadřoval slovy: „Dejte mi mladíka, který bude pravidelně přistupovat ke svátostem, a uvidíte, jak roste už od mládí až třeba do věku pozdní staroby, a v každém období si z jeho způsobu jednání mohou vzít příklad všichni, kdo ho znají.“ Na jiném místě se pak vyjadřuje takto: „Nenacházím bezpečnější základ výchovy, než časté přistupování ke svaté zpovědi a svatému přijímání. Myslím si, že nepřeháním, když tvrdím, že dodržování těchto dvou prvků je základ mravnosti.“ Kromě přijímání svátostí se u Dona Boska na mnoha místech setkáme s doporučeními k růstu víry skrze časté návštěvy Eucharistie, časté mše svaté, viaticum – svaté přijímání pro umírající. Velkým tématem v otázkách víry byl pro něj hřích. Skrze kázání, katecheze, slůvka na dobrou noc atd. vyzývá k boji s osobním hříchem, připomíná Boží dobrotu, která vše odpouští. Jako zpovědník každého chlapce mile přijímá, pomůže vyznat se z toho, co trápí svědomí, dodává jim odvalu. Mladíci i při tomto udělování svátostí vnímají Boskovu lásku, takže ho stále obklopují jako svého otce. Kromě přijímání svátostí vedl Don Bosko své

---

⁵⁴ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 61.

⁵⁵ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 64.

⁵⁶ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 64: „Bud' víra, nebo klacek.“

⁵⁷ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 64: „Především se mladíkům snažíme vštípit do srdce bázeň před Bohem.“

⁵⁸ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 64-66.

svěření k modlitbě růžence, duchovní četbě, rozjímání, různým pobožnostem a novénám, pořádal pro ně duchovní cvičení. Vedl je též ke slavení velkých církevních svátků, zvláště svátků Matky Boží.⁵⁹ Don Bosko učil mladíky také vztahu k papeži a k církvi. Navzdory dobovým proticírkevním náladám mluvil Don Bosko často k chlapcům o historicko-dogmatických základech papežství a jeho sjednocující síle pro katolickou církev.⁶⁰ Víru považoval Don Bosko za základ morálky. Víra se musí projevovat růstem ve ctnostech, plněním povinností podle stavu a dobročinností. Pravá dobročinnost vyrůstá ze zdravé víry. Projevuje se duchovně (modlitba za potřebného) i hmotně (dar), v mimořádných situacích i v každodenním životě. Vrchol dobročinnosti spočívá v apoštolátu. Sám píše v životopise již zmíněného sv. Dominika Savia, že prvořadou záležitostí na jeho cestě ke svatosti bylo získávání chlapců pro víru v Boha. Don Bosko vyžaduje projevovat víru dynamickým a čínorodým způsobem, velkodušně a s altruismem.⁶¹

Třetím pilířem Preventivního systému je **LASKAVOST**.⁶² Tato ctnost je opěvována v salesiánských pramenech jako „Duše preventivního systému“, „Nejvyšší princip metody“, či „Rozlišující prvek koncepce výchovného díla Dona Boska.“ On sám však nejčastěji používal prosté výrazy „láska, trpělivost, dobrota.“ Význam tohoto pilíře pochopíme, když si připomeneme adresáty jeho prvního působení: chlapci, zvyklí tvrdě pracovat, často opuštění a sirotci, kterým zřídka někdo projevil něžnost. **Dimenzemi jeho laskavosti** jsou:

- ❖ **Boží láska.** Sám Bosko cituje list Korint'ánům,⁶³ kde je láska popsána skrze projevy laskavosti a náklonnosti. Laskavost má základ v Boží lásce, nejde o sentimentalitu.
- ❖ **Reálná lidská láska.** Je to projev citlivosti, srdečnosti, pozornosti. Je zároveň náročná i nekompromisní v otázkách zla. Je to láska, která touží po spojení srdcí, nebojí se odevzdanosti, projevuje skutky přátelství, je účinná i něžná. Bosko měl pro každého chlapce přívětivé slovo. Jeho přítomnost naplňovala láskou.

---

⁵⁹ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 69-71.

⁶⁰ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 72.

⁶¹ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 73-74.

⁶² MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 75.

⁶³ 1 Kor 13,4 „Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá.“

❖ **Intenzivní pedagogická láska.** Výchova se děje ve vztahu mezi vychovatelem a vychovávaným. Vychovatel, vedený silou lásky, vede vychovávaného skrze projevy úcty a přátelství k vzájemné důvěře. Dává mu tak podporu, aby překonal sama sebe a osvojil si hodnoty, které mu vychovatel předkládá. Don Bosko považuje lásku za silného činitele, který vede k přijetí norem pomáhajících utvářet osobnost. Zlepšení chování mladého člověka závisí na jeho pocitu jistoty, že je milovaný.⁶⁴

2.3. Účastníci kurzů - od počátku dodnes

Nyní mě bude zajímat, jací účastníci na formační kurzy jezdili v minulosti a jací jezdí v současnosti. Zvláště zajímavé by mohlo být získávání účastníků během totality, kdy bylo zakázáno svobodně se shromažďovat bez kontroly a evidence státní policie.

2.3.1 Získávání účastníků

V počátcích kurzu byli účastníci především gymnazisté. Postupně však převážili vysokoškoláci, příp. mladí dospělí lidé, již pracující v zaměstnání. Byli to chlapani i děvčata, z křesťanských rodin. Za jejich spolehlivost musel ručit někdo, kdo je znal.⁶⁵ První skupinou účastníků byli mladí křesťané ze vsetínského společenství. Další účastníky kurzů pak získávali salesiáni mezi svými dobrými známými. Řadu z nich získali z paret mládeže, která se scházela v Praze v kostele sv. Kříže při politickém uvolnění v roce 1968. Vědouce těchto asi 10 paret, se kterými se salesiáni dobře znali, pak doporučovali účastníky pro formační kurzy. Počet se pohyboval mezi 20 až 25. Byli to mladí, kteří měli zájem o vzdělávání ve víře i osobní dozrávání. Účastníci už od těch prvních let přijížděli z různých míst republiky, takže společenství bylo velmi pestré co do kulturních zvyklostí i náboženské zkušenosti.⁶⁶

V dalších letech, po politických změnách roku 1989, se na kurz účastníci dostali především skrze osobní pozvání salesiánů, jako tomu bylo např. u Petra Zelinky.⁶⁷ Toho oslovil P. Josef Kopecký na ekumenické Lesní škole a pozval ho na kurz Vidče. Oslovil ho svým humorem a otevřeností. Díky osobnímu pozvání Petr následující léto jel a později se začal angažovat i v organizaci programu.

⁶⁴ MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*, s. 76-78.

⁶⁵ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým*. Text v příloze č. 1.

⁶⁶ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovancem*. Text v příloze č. 4.

⁶⁷ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Zelinkou*. Text v příloze č. 2.

Podobně jako Zelinka se na kurz dostal Tomáš Redlich.⁶⁸ Ten s sebou vzal část společenství mládeže, do kterého v té době chodil. Díky jednomu nadšenému účastníkovi se na kurz dostalo několik dalších. Na kurz se začali dostávat také mladí z farností, kde začali působit salesiáni, např. Věra Nevoralová.⁶⁹

Další možností dostat se na kurz se stala nabídka účasti v časopise Salesiánský magazín.⁷⁰ Tato nabídka však přivedla na kurz jen několik účastníků. Každý kurz se parta lidí obměnila, což přineslo nové impulsy i pro ty, kdo přijeli opakovaně. Ti, kdo jeli podruhé nebo ještě vícekrát, sami cítili potřebu se zapojit a vrátit dalším účastníkům to, co sami načerpali. Stávali se pak asistenty programu s určitými úkoly.⁷¹

Prioritními adresáty byli a jsou především animátoři mladých a ti, kdo se aktivně zapojují ve farnosti nebo v jiné oblasti života církve. Pomáhá tedy především těm, kdo už pomáhají druhým.⁷²

Nejčastější způsob získání účastníků bylo a je osobní pozvání ať už ze strany organizátorů či bývalých frekventantů. Můžeme v tom vidět podobu s cestou víry v Ježíše Krista, kdy jeden učedník přivádí druhého ke Kristu, aby ho poznal (Jan 1,40-42).

2.3.2 Úroveň účastníků

Formační kurzy vznikly jako pomoc pro společenství křesťanské mládeže, aby svou víru žilo naplno. Vytváření křesťanského společenství se stalo pojícím prvkem kurzu po celou dobu konání, v obou politických režimech. Na kurz tedy mohli přijet jen ti, kdo svou víru žili a toužili ji prohloubit, více spojit se životem.⁷³ Vlivem slabé křesťanské výchovy v rodinách mají mladí obvykle malou důvěru k církvi a vlivem ateistického prostředí škol znají velmi málo z nauky víry. Pozitivem však je, že touží po pravdě, po duchovní zkušenosti, touží se angažovat pro druhé.⁷⁴

Co se týká **úrovně frekventantů za totality**, v té době nebylo z bezpečnostních důvodů vhodné zjišťovat jejich rodinné zázemí. Jisté však bylo, a

⁶⁸ Přepis záznamu rozhovoru s Mgr. Tomášem Redlichem a Pavlou Redlichovou. Text v příloze č. 3.

⁶⁹ Věra Nevoralová. Dopis účastníka Vidče. Text v příloze č. 12.

⁷⁰ Salesiánský magazín, 2005, č. 4, s. 21.; 2010, č. 2, s. 14; 2011, č. 2, s. 14.

⁷¹ Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Zelinkou. Text v příloze č. 2.

⁷² Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Zelinkou. Text v příloze č. 2.

⁷³ Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým. Text v příloze č. 1.

⁷⁴ VDK, čl. 182.

za to ručili ti, kdo je doporučili, že jsou to praktikující věřící. Jejich osobnostní úroveň však naznačovalo to, že jsou to gymnazisté či vysokoškoláci. Vysokou úroveň vyžadovala po účastnících také nutnost domlouvat akci s velkým předstihem do detailů a osobně. Ještě před započítím kurzu se tedy prověřila zodpovědnost a spolehlivost jednotlivých účastníků. Zváni byli ti, kdo již navštěvovali nějaké křesťanské společenství. Nebyli to tedy lidé víru teprve hledající. Jejich praktikování víry však bylo různé.⁷⁵ Na kurzech konaných v Německu za totality byl znát hlad po náboženském vzdělání, které bylo v té době nedostupné. Účastníci sledovali přednášky velmi pozorně a nikdo nevyrušoval. Účastnit se kurzů v Německu kladlo na účastníky velké nároky sebeovládání, aby tuto tajnou aktivitu neprozradili a neměli z toho oni a hlavně organizátoři problémy s policií. Museli častokrát prokázat statečnost, zvláště při kontrole policie, transportu náboženské literatury nebo ochraně svátostné eucharistie.⁷⁶

V době po listopadu 1989 už řada takových dramatických a náročných věcí odpadla. Přesto na kurz přijížděli mladí s určitým potenciálem, který rozvíjeli. Také nová generace účastníků přijížděla na kurz poctivě hledat svůj vztah s Bohem. To bylo zřejmé především při neformálních rozhovorech, při zájmu o praktické rady ke křesťanskému životu a z podle obliby mladých trávit čas v kapli.⁷⁷ Účastníci byli v nových poměrech vybírání především mezi mládeží ve farnostech spravovaných salesiány, ze salesiánských středisek nebo z rodin salesiánů spolupracovníků. Bylo tedy možné se dopředu informovat o úrovni zájemce i o jeho praxi víry. Mladí ze salesiánských farností⁷⁸ měli za sebou mnohaletou formaci ke křesťanskému životu, slavení svátostí, znali alespoň částečně salesiánský styl práce a výchovy. Mladí ze salesiánských středisek byli zapojeni do salesiánské práce pro mládež, měli vysokou citlivost pro společenství, avšak někteří byli slabí v životě víry ze svátostí. Mladí z rodin salesiánů spolupracovníků byli zvyklí prožívat víru a salesiánského ducha zcela samozřejmě, takže chápali snahu salesiánů pomoci jim růst do větší hloubky.⁷⁹ Se změnou politických poměrů se začalo měnit také kulturní klima a

---

⁷⁵ Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým. Text v příloze č. 1.

⁷⁶ Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovance. Text v příloze č. 4.

⁷⁷ Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovancem. Text v příloze č. 4.

⁷⁸ Seznam salesiánských farností je dostupný na Internetu: www.sdb.cz/salesianske-farnosti/
Zveřejnění neuvedeno, revize 17.10.2012.

⁷⁹ „Jsem ze Slavkova u Brna a moji rodiče jsou salesiánští spolupracovníci. Jezdili jsme na různá setkání spolupracovníků, hodně do Žabin, do Brna a do Újezdu (pozn. v těchto místech působí

účastníci vyžadovali vyšší sociální standart ohledně ubytování, hygieny a kvality programu. V pestré nabídce aktivit pro mládež, pořádaných různými subjekty, klesla zodpovědnost a vděčnost účastníků. Mnozí mladí se přihlásí a nakonec nejedou, protože se jim naskytlo něco lákavějšího.⁸⁰

2.4. Organizátoři

Na počátku kurzů bylo pověření P. Josefa Kopeckého SDB vedením skupiny mládeže. Tento však již od začátku po vzoru Dona Boska svěřoval některé kompetence jiným a činil je tak spoluodpovědnými. Během let se na kurzech ustálily určité role a kompetence, takže kurzy nikdy neležely na jedné osobě. Nejdříve bych popsal tyto role, potom bych rád uvedl osoby, které tyto role plnily.

2.4.1. Funkce organizátorů.

Hlavní postavou byl vždy **vedoucí kurzu**. Jednoho konkrétního vedoucího měly kurzy už od počátku své existence.⁸¹ Tato role vynikla zvláště od doby, kdy se začaly organizovat dva kurzy během jednoho léta. Zpočátku je oba vedl jeden člověk, ale nakonec bylo rozumné rozdělit si kompetence a každý kurz vedl jiný člověk. Vedoucí kurzu měl vždy plnou zodpovědnost za jeho průběh. Řídil program, nebo spíše jen aktualizoval, co bylo společně dohodnuto.⁸² Později byla role vedoucího **rozdělena na duchovního a organizátora**.⁸³ Kromě nich býval na kurzu často přítomen ještě **další kněz salesián**, připravený posloužit svátostí smíření nebo rozhovorem.

Další postavou jsou **asistenti**. Jsou to buď mladí salesiáni nebo někdo z bývalých účastníků kurzu. Pomáhají přemostit propast mezi organizátory a účastníky, pomáhají frekventantům zvládat obtížnější úkoly, připravují si část programu. Asistenti jsou obvykle dva nebo tři. Zúčastňují se porad, s účastníky

---

salesiáni). Byla to pro mě duchovní obnova. Býval jsem na táborech, ale na Vidči jsem zažil první opravdovou duchovní obnovu. Bylo to pro mě důležité.” *Přepis záznamu rozhovoru s Jiřím Palečkem*. Text v příloze č. 13.

⁸⁰ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým*. Text v příloze č. 1.

⁸¹ *SM* 2007, č. 4, s. 20.

⁸² *Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovancem*. Text v příloze č. 4.

⁸³ *Úvodní informace Vidče*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 6.

prožívají celý program. Aktivně se do něj zapojují a pomáhají účastníkům k plnému prožití akce. Mezi úkoly asistenta patří:⁸⁴

- Připravovat a realizovat hry a sportovní aktivity
- Pomáhat účastníkům s přípravou modliteb a liturgie
- Organizovat služby
- Pomáhat se zásobováním
- Vyvěšovat aktuální program
- Připravit kříž na pouť a její technické zajištění
- Připravit závěrečný slavnostní večer

Čtvrtou funkcí jsou **přednášející**. Těmi jsou jak přítomní salesiáni, každý s nějakou přednáškou, tak externisté. Těch je na každém ročníku několik, přednášejí na zadaná teologická témata a vedou diskuse, nebo mají duchovní program.⁸⁵

Velmi důležitou osobou je **kuchařka**. Přestože se řada ročníků kurzu konala bez kuchařky a vařili sami účastníci, ukázala se postupně její nezastupitelná důležitost, a to nejen z důvodů stravovacích, nebo z důvodů nepřetěžování frekventantů, ale i z důvodů katarzních. V kuchyni se častokrát vyřeší problémy a střety, které se na přednášce nedají otevřít. V kuchyni dozívají přednášky. Kuchařka je také takovou mámou, jak se to osvědčilo Donu Boskovi v jeho Oratoři. Vytváří klima domova, kde se každý cítí dobře.⁸⁶

2.4.2. Postavy organizátorů.

Jak jsem již popsal v kap. 2.1., roku 1967 inspektor salesiánů Dona Boska v české provincii P. František Míša - Dominus pověřil patera Josefa Kopeckého, aby se ujal skupiny křesťanské mládeže ve Vsetíně. Pater Josef Kopecký se tak stal otcem zakladatelem těchto kurzů a mnoho let je vedl duchovně. On sám vzpomíná, že mu P. Míša nedával přesné instrukce, ale s pověřením mu nechal volnost, aby pokračoval, jak uzná za vhodné.⁸⁷

---

⁸⁴ *Asistent na Vidči*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 11.

⁸⁵ *Program denní Jaroměřice 2010*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 8.

⁸⁶ Působení kuchařek na kurzu popisují účastníci ve svých hodnoceních. O nich v kap. 4.1. této práce.

⁸⁷ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým*. Text v příloze č. 1.

Další důležitou postavou, především v začátcích, byl pater Werner Rösch, salesián. Pomohl začít i pokračovat v organizování kurzů v Německu. Chovanec na něj vzpomíná: „Byl duchem setkávání v Německu.“⁸⁸

Třetí důležitou postavou mezi organizátory kurzu je P. Ing. Mgr. Petr Chovanec, salesián. Už od počátku pomáhal organizovat kurzy pateru Kopeckému.⁸⁹ Později, už na Vidči, jejich organizaci postupně převzal. Jako vedoucí je písemně uváděn roku 2010.⁹⁰

Čtvrtou postavou mezi organizátory je P. Mgr. Ondřej Matula, salesián. Toho přizval pater Kopecký asi roku 1996. Začal jezdit ve funkci asistenta, později převzal část organizace kurzu. Jako vedoucí kurzu se uvádí roku 2004.⁹¹

Vedoucími souběžných kurzů za totality byli salesiáni Josef Šplíchal a Josef Dolista.⁹²

2.5. Cíle kurzu

Kurz Vidče je zpravidla jednou událostí v životě účastníků, ale zároveň i projektem salesiánů pomoci mladým věřícím v celkovém procesu růstu osobnosti a výchovy víry. Cíle kurzu stanovili salesiáni od počátku jako trvalé vodítko. O cílech kurzu se zmiňuje autor článku v časopise Salesiánský magazín.⁹³ Těmito cíli jsou:

- Zážitek křesťanského společenství mladých
- Vzdělání ve víře
- Prohloubení vztahu k Bohu
- Přemýšlení o vlastním povolání

Cíle kurzu mírně přibližuje již zvací dopis, který před akcí obdrží všichni přihlášení.⁹⁴ Píše se tam: „V týdenním programu se sleduje prohloubení osobního **křesťanského života** (modlitba, náboženské vědomosti) a hlubší pochopení a prožití **křesťanského společenství mladých**. To by mělo nadchnout k pokračování i

---

⁸⁸ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovance.* Text v příloze č. 4.

⁸⁹ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým.* Text v příloze č. 1.

⁹⁰ Autor neuveden, Formační kurz pro dospělou mládež. In: *SM*, 2010, č. 2, s. 17.

⁹¹ *SM* 2004, č. 5, s. 19.

⁹² „Formační týden má již dlouhou tradici sahající do totality 90. let, kdy tyto týdny probíhaly pod vedením Josefa Kopeckého st., Josefa Šplíchala, Josefa Dolisty, Petra Chovance a dalších.“ CHOVANEC, P.: Formační týden, nebo brigáda? In: *SM*, 2007, č. 4, s. 20.

⁹³ ZELINKA, P.: Formační setkání mládeže – Jeníkov 2005. *SM 2005*, č. 4, s. 21.

⁹⁴ *Zvací dopis pro účastníky kurzu.* Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č.5

po návratu domů a zároveň i usnadnit rozpoznání a přiblížení se k vlastnímu celoživotnímu **povolání** (manželství, zasvěcený, nebo sólo život).“

Stanovené cíle kurzu odpovídají Preventivnímu systému výchovného stylu salesiánů asi v tomto smyslu:

- pilíř VÍRY je budován ve všech bodech: je kladen důraz na prožívání víry ve společenství, obsah víry je vzděláván přednáškami z teologie, víra jako vztah k Bohu je posilována při modlitbách a bohoslužbách,⁹⁵ účastníci jsou vedeni k tomu, aby se opřeli o víru při hledání svého životního povolání.
- pilíř ROZUMU je založen na soustavné snaze o budování zdravého lidského společenství na kurzu a prosociální jednání⁹⁶ (viz. *Zásady společenství* v kapitole 3.3.). Kvalitní přednášky, diskuse a bohatá komunikace mezi účastníky představují zdroj podnětů pro uvažování. Držet se rozumového úsudku se učí frekventanti také při rozvažování o své budoucnosti při naplňování čtvrtého cíle.⁹⁷
- pilíř LASKAVOSTI se projevuje v osobním pozvání, v srdečném přijetí každého účastníka kurzu ze strany salesiánů, v možnosti osobních rozhovorů účastníků s kněžími, v diskusích o tématech, v zájmu o život každého účastníka při povídání v „kolečku“, v trvalé zainteresované přítomnosti vedoucích (tzv. asistence),⁹⁸ v příjemném místě konání kurzu, dobrém jídle a v mnohém dalším.⁹⁹

Cíle kurzu, stanovené organizátory, naplňují Preventivní výchovný systém salesiánů bohatým způsobem. Můžeme říci, že jde o podnik v typicky salesiánském duchu. Podívejme se nyní blíže na jednotlivé cíle:

---

⁹⁵ *Zvací dopis pro účastníky kurzu*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 5.

⁹⁶ „(1) Chování jedince nebo skupiny, které je v souladu s normami dané společnosti. (2) Chování a jednání, které je zaměřeno na dobro druhých, chování zdvořilé, empatické, kooperativní, pomáhající, ochraňující.“ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Portál, Praha 1995, s. 175.

⁹⁷ *Zvací dopis pro účastníky kurzu*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 5.

⁹⁸ *Zvací dopis pro účastníky kurzu*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 5.

⁹⁹ REDLICOVÁ, P.: „Já si myslím, že to bylo důležité, být na klidném místě, daleko od civilizace, chodili jsme pro domácí mléko. Vzpomínám na to nostalgicky. Každý den se musel někdo vypravit na nákup. To lidské bylo spojeno s tím duchovním. Je to dobrá lokalita pro tento účel.“ *Přepis záznamu rozhovoru s Mgr. Tomášem Redlichem a Pavlou Redlichovou*. Text v příloze č. 3.

Důležitost prožívání víry ve společenství křesťanů. Výchova víry navazuje na základní výchovu, které se člověku dostalo v rodině. Tam se také dostalo účastníkům Vidče, vybraným z tradičních křesťanských rodin, prvního hlásání evangelia a uvedení do svátostného života. Na kurz jsou přijímáni mladí kolem 18 let věku, kdy již rodina splnila výchovnou funkci. Aby katecheze těchto mladých měla správný účinek pro jejich život, potřebují další hlásání víry přijímat v novém společenství víry – ve společenství vrstevníků. Komunikace s vrstevníky pomůže mladému interiorizovat přednášenou nauku víry do svého života, měnit své postoje, objevovat nové cesty na základech evangelia a zapojovat se do života církve.¹⁰⁰ Z toho důvodu je na kurz přijímáno vždy nejméně 10, maximálně 20 uchazečů, chlapců a dívek, aby vytvořili přirozené klima malé skupiny.¹⁰¹ Společenství věřících je oporou cesty víry jednotlivce. Společenství je pramenem, místem a zároveň i cílem katecheze, neboť uprostřed něj se vydává svědectví o víře a tak se stává trvalým prostředím růstu víry. Ve společenství křesťanů se předává nauka víry, setkává se člověk s Bohem ve svátostech, ale také se potkává člověk s člověkem osobně podle vzoru osobních vztahů Ježíše s apoštoly. Osobní setkání člověka s člověkem pomáhá zapojit osobní svědomí, prožívání osobní víry, otevírání se vedení Ducha svatého v osobním životě.¹⁰² Pro mladého člověka je život ve skupině vrstevníků životní nutností. Skupina podporuje postoj dialogu, zájmu jeden o druhého a křesťanskou zodpovědnost.¹⁰³ Křesťanské společenství je zážitkem církve, svědectvím žitého evangelia, kdy uprostřed je přítomen Kristus v eucharistii (Mt 18,20). Katechizace zaměřená k růstu víry nemá být dílem jen osoby katechety, ale celého společenství věřících. Tak se mladí učí být aktivní ve vlastní formaci a zapojovat se ve společenství.¹⁰⁴

Vzdělání ve víře probíhalo na kurzech formou přednášek a seminářů.¹⁰⁵ Ke vzdělávání ve víře mohly přispět také debaty o manželství a zasvěceném životě. O manželství probíhala při každém kurzu debata s pozvaným párem s možností

---

¹⁰⁰ VDK č. 69.

¹⁰¹ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým.* Text v příloze č. 1.

¹⁰² VDK č. 158.

¹⁰³ VDK č. 159.

¹⁰⁴ VDK č. 220.

¹⁰⁵ *Zvací dopis pro účastníky kurzu.* Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 5.

dotazů.¹⁰⁶ O zasvěceném životě se mohli účastníci dovědět při panelové diskusi, na kterou kromě již přítomných zasvěcených osob byly zvány další osobnosti. Účastníci si skrze tuto nabídku mohou doplnit potřebné vědomosti o víře, pochopit své omyly ve víře, najít nové inspirace pro svůj další růst víry, směřovat ke konkrétní představě o svém životním stavu.¹⁰⁷

Prohloubení osobního vztahu s Bohem. Program kurzu nabízí účastníkům maximum prostředků k prohloubení jejich spirituálního života. Každý den se slaví mše svatá jako nejhlubší setkání s Bohem. Ráno a večer se koná společná modlitba, kterou si účastníci aktivně připravují. Jsou uvedeni do Denní modlitby církve – breviáře, učí se rozjímat nad Písmem, učí se modlitbě růžence. Při všech modlitbách se používá zpěv křesťanských písní, které účastníci doprovázejí na hudební nástroje. Pobožnost křížové cesty prožijí hlouběji, neboť si každý z účastníků připraví jedno zastavení. Tvůrčí přístup a možnost svobodně vyjádřit, čím je osloven, dává účastníkům možnost hlubokého duchovního prožitku utrpení Kristova. Jiným velmi osobním zážitkem setkání s Ježíšem je v programu zařazená adorace. Ta se koná v den duchovní obnovy a trvá celou noc až do ranních modliteb. Každý z přítomných má možnost prožít o samotě s Kristem v eucharistii půlhodinu osobní modlitby. Při adoraci dozrávají vyslechnuté přenášky a veškeré podněty na kurzu, takže nastává syntéza jednotlivostí v jediný krok ke Kristu. O svém vnitřním kroku blíž k Bohu mluví později spontánně při závěrečném hodnocení.¹⁰⁸ Adoraci prožívají také jako naplnění duše, hmatatelnou Boží přítomnost, rozhovor s Bohem.¹⁰⁹ Velkým duchovním zážitkem je pro účastníky pouť. Jde o peší putování na posvátné místo v okolí, jde se v průvodu s křížem, střídá se modlitba s volným povídáním. V cíli je sloužena mše svatá na úmysly, pro které se účastníci rozhodli tuto pouť vykonat. Obvyklým cílem pouti z Vidče je Radhošť, z Jaroměřic nad Rokytnou se chodilo do Hlubokých Mašůvek.¹¹⁰ Smysl a program pouti je účastníkům předem vyloženo, takže ji mohou hluboce prožít.¹¹¹

---

¹⁰⁶ SM 2009, č. 5, str. 24.

¹⁰⁷ SM 2010, č. 5, str. 24.

¹⁰⁸ Program denní Jaroměřice 2010. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 8.

¹⁰⁹ SM 2010, č. 5, str. 24.

¹¹⁰ SM 2010, č. 5, str. 24.

¹¹¹ „Vybrat vhodný úmysl a rozhodnout se pro něj. Uvědomit si, že pouť je symbolické vyjádření cesty k Bohu. Označit se znamením poutníka: křížem. Přijmout půst. Očistit svou duši svátostí smíření, přijmout svaté přijímání, modlit se a zpívat duchovní písně. Zastavovat se u křížů, kostelů a

Promýšlení vlastního životního poslání ve vztahu s Bohem.¹¹² Účastníci jsou vedeni k tomu, aby zodpovědně přistupovali k životu. Mají pochopit, že Bůh má pro každého z nich originální poslání, které nabízí, ale nevnučuje.¹¹³ Mají možnost seznámit se blíže s nároky manželství nebo různými formami zasvěceného života. Jsou vedeni k aktivnímu křesťanskému životu, angažování se pro církev i společnost, naplňování vlastního misijního povolání vyplývajícího z jejich křtu. Týdenní kurz nabízí možnost ujasnění si či pokročení v nasměrování životní cesty jednotlivce.¹¹⁴ Jako prostředky k tomuto procesu nabízí chvíle ticha k přemýšlení, stálá možnost osobní modlitby v kapli, nabídka osobního rozhovoru s knězem, svátost smíření jako bod osobního vnitřního rozhodnutí směřovat aktivně ke Kristu.¹¹⁵

„Cílem formačního kurzu Vidče je také osvojit si dovednosti v oblasti náboženské, společenské a osobní. V oblasti náboženské je to osvojení si živého a častého kontaktu s Bohem a Pannou Marií prostřednictvím modlitby a svátostného života. Dále osvojení si spontánní modlitby sám i před druhými lidmi, naučit se přesvědčivě, správně a ve vhodné chvíli mluvit o víře, doplnit si náboženské vědomosti přiměřené svému věku a občanskému vzdělání. V oblasti společenské je to získání zdravého sebevědomí, odhodlanosti ke službě ve společenství, ohleduplné a vstřícné chování, respektování denního řádu a programu, umění mluvit a mlčet ve správný čas, odvaha sdělit a nevnučovat svůj názor, pozornost a pohotovost k různým drobným službám. V oblasti osobní je cílem osvojení si postoje radosti a šíření dobré nálady, zodpovědný přístup k povolání, dochvilnost, pořádek ve věcech, šetrné zacházení s vybavením. Sledováním těchto konkrétních cílů pomáhá účastníkům dorůstat v osobnosti plně integrující víru do dospělého angažovaného života.“¹¹⁶

---

kapli a modlit se. Využit čas k mlčení, přemýšlení, rozhovorům. V cíli předložit Bohu svůj úmysl spolu s modlitbou a děkováním.” *Jak jít na pout’*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 9.

¹¹² *Zvací dopis pro účastníky kurzu*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 5.

¹¹³ „To je hlavní cíl: Probudit v nich chuť k životu víry, aby nebyli jako třtiny ve větru se klátící, lidé, co dělají církví spíš ostudu, ale aby naplno žili svou víru.“ Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým. Text v příloze č. 1.

¹¹⁴ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým*. Text v příloze č. 1.

¹¹⁵ *Program denní Vidče 2010*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 6.

¹¹⁶ *Cílem formačního týdne*. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 18.

2.6. Vidče v dokumentech salesiánské provincie

Kurzy Vidče výslovně zmiňují dva dokumenty Salesiánské provincie Praha:

1. *Zpráva o stavu provincie sv. Jana Boska, dokument Provinciální kapituly 2007*, zařadila kurzy Vidče do podkapitoly „Pastorace povolání, doprovázení mládeže, aspirantát.“ Tím byla vyzdvižena formační úloha těchto kurzů a zařazena do skupiny s exerciciemi pro mládež, celoprovinciálních akcí na podporu povolání „Setkání se salesiány“, či aspirantátem pro rozpoznávání povolání. Současně zmiňuje dvě místa konání kurzů.¹¹⁷
2. *Výchovně pastorační projekt provincie 2007* popisuje dlouholetou tradici kurzů Vidče. Zařazením mezi ostatní pastorační aktivity provincie vyzdvihuje jejich význam pro salesiánskou pastorační mládeže: „V provinciální rovině již řadu let existují týdenní formační setkání pro mladé na Vidči.“¹¹⁸

2.7. Vidče v médiích

Kurzy Vidče nejsou známy široké veřejnosti a salesiáni v českých zemích jejich existenci většinou jen tuší. Proto jsem se rozhodl zařadit tuto kapitolu, kterou chci zmapovat historii zpráv o kurzech, aby se ukázala četnost a obsah zpráv o Vidči v dostupných médiích – především tisku a Internetu. O kurzech natočila dokument také Česká televize Brno, natočil jej Mgr. Ing. Petr Chovanec, bohužel se jej v jejich archivu zatím nepodařilo najít.

2.7.1 Salesiánský magazín

O prázdninových kurzech na Vidči vyšla řada článků v *Salesiánském magazínu*. Nejstarší článek pod názvem Formační kurzy na Vidči je z roku 2003.¹¹⁹ Článek zmiňuje kromě doby a místa konání, jmen organizátorů, také hosty na tomto kurzu: bývalého provinciála salesiánů P. Františka Míšu, dále člena hlavní rady salesiánů P. Václava Klementa a manžele Šerých z Brumova - Bylnice. Stručně zmiňuje programovou náplň: přednášky z Písma svatého, morální teologie, dokumentů koncilu církve, diskuse, modlitby, pouť a hry.¹²⁰

¹¹⁷ „Formační týdny pro mládež (Vidče, Jeníkov).“ *Zpráva o stavu provincie sv. Jana Boska*. Dokument Provinciální kapituly 2007, oddíl 5.1.7, s. 24.

¹¹⁸ *Výchovně pastorační projekt provincie 2007*, kap. 7, oddíl b, str. 37.

¹¹⁹ V roce 2003 vycházel časopis ještě pod názvem *Salesiánská rodina*.

¹²⁰ Autor neuveden, Formační kurzy na Vidči. *SM* 2003, č. 5, s. 19.

Další článek vyšel o rok později pod názvem Vidče - formační kurz pro mládež. Autor zmiňuje již dva turnusy tohoto kurzu během prázdnin. V úvodu popisuje adresáty kurzu: je určen pro mladé, kteří hledají orientaci ve svém životě. Následně pak popisuje cíle kurzu: prohloubení víry a osobního vztahu k Bohu, zážitek křesťanského společenství mladých, prohloubení náboženských vědomostí a objevování celoživotního povolání. Jako hosty zmiňuje skupinu 13 jihoamerických bohoslovců, studujících v Římě. Na konci článku pak je citace z hodnocení účastníků a pozvánka na další ročník.¹²¹

Třetí článek vyšel opět za další rok pod názvem „Formační setkání mládeže – Jeníkov 2005“. Píše o proběhlém kurzu v Jeníkově u Hlinska. Popisuje vytvoření pěkného společenství mezi účastníky a organizátory. Zmiňuje čtyři cíle kurzu: zážitek křesťanského společenství mladých, vzdělání ve víře, prohloubení vztahu k Bohu a přemýšlení o vlastním povolání. Jako hosta uvádí Janko Ihnáta, který si připravil duchovní obnovu. Na konci článku popisuje největší zážitek účastníků: pěší pout' do Luže.¹²²

Následující rok se objevuje další článek, který nese název „Formační týden nebo brigáda?“ Na úvod zmiňuje dilema studentů dnešní doby, zda se věnovat vlastní formaci, či vydělávat peníze na brigádě. Dále si oproti předchozím článkům od Petra Zelinky tento autor dovolil exkurz do historie. Stručně popisuje vznik kurzu za totality, osobnosti na jeho počátku a končí tuto pasáž přítomností, kdy se ten rok uskutečnily dva kurzy - jeden na Vidči a druhý v Jaroměřicích nad Rokytnou. Vyjmenovává i osobnosti angažované v tomto ročníku, nově se objevuje Jindřich Šrajer. Pokračuje tématy přednášek: morálka, etika, spiritualita. Vysvětluje důvod přednášek jako orientaci mladého člověka v životě a v hledání svého povolání. Pokračuje zmínkou o modlitbách, pouti na Radhošť i o sportu.¹²³

Další článek o Vidči vychází za dva roky a má název „Formační týden pro mládež - Vidče 2009“. V úvodu článku zmiňuje účastníky kurzu, organizátory a záměr: prožít intenzivní křesťanské společenství, prohloubit svůj vztah k Bohu a zamýšlet se nad svým posláním v církvi a ve světě. Dále v textu popisuje místo konání na chatě v Beskydech jako ideální pro takový kurz. Pokračuje konkrétním programem, a sice přednáškami, sportem, modlitbou, komunikačním cvičením,

¹²¹ ZELINKA, P.: Vidče – formační kurz pro mládež. *SM* 2004, č. 5, s. 19.

¹²² ZELINKA, P.: Formační setkání mládeže – Jeníkov 2005. *SM* 2005, č. 4, s. 21.

¹²³ CHOVANEC, P.: Formační týden nebo brigáda? *SM* 2007, č. 4, s. 21.

rozdělením funkcí a služeb, debaty o manželství a zasvěceném životě, duchovní obnovou se svátostí smíření, pěší poutí na Radhošť, tvůrčími aktivitami - malování a divadlo. Jako nejdůležitější na závěr vyzvedává prohloubení znalostí o církvi a prohloubení vztahu s Bohem skrze novou zkušenost s Hospodinem.¹²⁴

V následujícím ročníku časopisu jsou zmínky o kurzech dvě. Nejdříve pozvánka pro zájemce, zařazená mezi další pozvánky pro mládež. Titulek pozvánky zní „Formační kurz pro dospělou mládež“. V pozvánce jsou uvedeny pouze kontakty, jména organizátorů, cena.¹²⁵

Článek o uskutečněném kurzu pak vychází pod názvem „Týden s Bohem na Vidči“. V úvodu jsou vyjádřeny emoce výjimečnosti, s kterými autorka vzpomíná na právě absolvovaný kurz. V článku popisuje program, což jsou přednášky s tématem křesťanství, diskuse, hry, výlet, duchovní obnova k prohloubení vztahu s Bohem. Popisuje detailně některá probíraná témata při přednáškách. Uvádí též poutí na Radhošť, celonoční adoraci. Tuto adoraci pak popisuje jako jedinečné setkání s Bohem, jaké už dlouho nezažila. Zmiňuje také osobní vzkazy na papírku, které jeden druhému psali účastníci na památku. Na závěr kromě poděkování organizátorům má výzvu pro možné další zájemce. Zve na možnost poznat nové lidi, dozvědět se něco nového o víře, zahrát si hry a hlavně poznat lépe Boha, naučit se ho vnímat, prožívat svátost smíření a eucharistii, rozvíjet vztah s Bohem.¹²⁶

Následující rok opět vychází pozvánka na kurz, tentokrát obsáhlejší. Začíná popisem cíle kurzu: pomoci dospělým chlapcům a dívkám prohloubit svůj duchovní život, prohloubit potřebné náboženské vědomosti, pochopit důležitost křesťanského společenství a prožít je, probudit v sobě chuť dělat něco pro druhé a pochopit důležitost rozpoznání svého povolání. Zároveň upozorňuje, že kurz není duchovním cvičením či seznamkou. Článek pokračuje konkrétním popisem programu. Uvádí liturgické aktivity a modlitby, přednášky a diskuse na vybraná témata z teologie, sportovní a společenské aktivity, vzájemné sdílení. Pozvánka je zakončena informací o omezené kapacitě kurzu a kontakty pro zájemce.¹²⁷

---

¹²⁴ HUDÍKOVÁ, D.: Formační týden pro mládež – Vidče 2009. *SM 2009*, č. 5, s. 24.

¹²⁵ Autor neuveden, Formační kurz pro dospělou mládež. *SM 2010*, č. 2, s. 17.

¹²⁶ KUBÍK: „Je na každém z nás, jestli pro svůj duchovní život a pro vztah s Bohem něco udělá, jestli ho posune dále, nebo zůstane na jednom místě. Jen podotýkám, že tento vztah má cenu rozvíjet a kdo ho nechá stagnovat, o hodně přichází.“ *SM 2010*, č. 5, s. 24.

¹²⁷ Autor neuveden, Formační týden Vidče. *SM 2011*, č. 2, s. 14.

2.7.2 ChristNet

O kurzech Vidče je dostupný článek na křesťanském webu ChristNet pod názvem *Vidče 2001 – formační setkání mladých*. Podtitul článku zní: „Reportáž z akce, která měla zintenzivnit vztah k Bohu.“ Začíná hlavními body: pevný program dne, přednáškové hodiny a semináře, o prázdninách v jedné vesničce zvané Vidče. Uvádí dobu konání a skutečnost, že šlo o dva běhy kurzu za sebou. Jmenuje tři přítomné salesiány, vytyčené cíle (duchovní růst, vzdělání, zábava, společenství). Jmenuje nabídnuté přednášky i se jmény přednášejících. Zmiňuje také účastníky vyjádřený nedostatek diskusí nad přednáškami. Popisuje blíže některé aktivity, konkrétně duchovní obnovu, hru, přípravu modliteb, pouť. „Každý, který z této akce odjížděl, mluvil o tom, že mnoho načerpal do každého všedního dne, mnohé věci si ujasnil, něco se třeba i naučil a zintenzivnil svůj vztah k Bohu.“¹²⁸

2.7.3 Web Sdružení salesiánů spolupracovníků

Další článek je dostupný na webu salesiánů spolupracovníků pod názvem *Vidče – formační kurz pro mládež*.¹²⁹ Uvádí místo, čas a vedoucí kurzu. Zasaduje ho do rámce salesiánské rodiny, mluví o cílové skupině a hlavních bodech: „Prohloubení víry a osobního vztahu k Bohu, zážitek křesťanského společenství mladých, prohloubení náboženských vědomostí a také objevování svého celoživotního povolání.“ Vyjmenovává přednášené obory a jména přednášejících. Jmenuje dva hosty jednoho kurzu a skupinu hostů na dalším, podrobně popisuje program. Cituje z několika písemných hodnocení účastníků kurzu.¹³⁰

---

¹²⁸ FOGL, J.: *Vidče 2001 – formační setkání mladých* [online], dostupné na: <http://www.christnet.cz/magazin/clanek.asp?clanek=975>

¹²⁹ ZELINKA, P.: *Vidče – formační kurz pro mládež*. Dostupné na <http://www.ascczech.cz/rs/view.php?cisloclanku=2004083102>.

¹³⁰ Autoři neuvedeni: „Zjistila jsem, že mám velmi malé vědomosti ohledně víry. Moc se mi líbila pouť na Radhošť a křížová cesta – její originální provedení. Měla jsem tu čas zamyslet se nad sebou, svým životem, přiblížit se k Bohu. Snad ze mě spadl strach z přípravy modlitby a křížové cesty pro ostatní.“ „Parádní byla pouť a také křížová cesta a noční bdění. Velmi mě obohatily přednášky, zvláště přednáška manželů Vaňkových a Jindry Šrajera.“ „Zase jsem poznal o další kousek sebe a tím se přiblížil svému povolání. Odjíždět budu bohatší o nové přátele, zkušenosti, zážitky, vědomosti a hlavně vztah se svým Otcem v nebi, chudší o hříchy nechané u zpovědi.“ „Největší přínos v duchovním životě byl vlastně každý den strávený tady, moc mě oslovila mše v přírodě, adorace, ale nejvíc svátost smíření v přírodě a se skvělým zpovědníkem.“ „Přínosem pro mne byly nejen přednášky, ale také společné modlitby, mše a hlavně rozhovory.“ ZELINKA, P., *Vidče – formační kurz pro mládež*. Dostupné na <http://www.ascczech.cz/rs/view.php?cisloclanku=2004083102>.

2.7.4 Časopis Farník

V časopise litomyšlské Římskokatolické farnosti *Farník* vyšel článek „Formační týden“. Časopis je dostupný na webových stránkách farnosti.¹³¹ Píše o hlavních bodech kurzu: pomoci mladým prohloubit svůj duchovní život, prohloubit náboženské vědomosti, pochopit důležitost křesťanského společenství, probudit chuť něco dělat pro druhé a pochopit důležitost rozpoznání svého povolání. Popisuje hlavní body programu, adresáty kurzu, termíny konání a jmenuje vedoucí.¹³²

---

¹³¹ *Farník. Časopis litomyšlské farnosti*. Vydává Římskokatolická farnost Litomyšl. [Internet] 2.3.2008, revize 30.9.2012. Dostupné na www.farnik-litomysl.unas.cz/cisla/2008/Farnik%203.08.zip

¹³² *Farník. Časopis litomyšlské farnosti*. Vydává Římskokatolická farnost Litomyšl. [Internet] 2.3.2008, revize 30.9.2012. Dostupné na www.farnik-litomysl.unas.cz/cisla/2008/Farnik%203.08.zip s. 9.

3. Konkrétní náplň a průběh kurzu Vidče

Nyní bych chtěl popsat konkrétní obsahy a průběh kurzů. Bude mě zajímat, jak organizátoři dosáhnou vnitřní dynamiky programu, aby v krátkém časovém úseku jednoho týdne mohli účastníci postoupit na cestě růstu své víry.

3.1. Průběh a místo kurzů Vidče

Průběh kurzů: Kurzy Vidče probíhaly od počátku až do současnosti vždy během července a srpna, kdy mají studenti v českých zemích prázdniny. Obvykle tento čas využívají k rekreaci, cestování, brigádám anebo jako možnost absolvovat nějaký jazykový, sportovní či zážitkový pobyt. To této poslední skupiny bych zařadil i kurzy Vidče. Kurzy Vidče jsou týdenní. Začínají v pátek večer a končí následující pátek ráno. Týden je dostatečná doba pro rozvinutí dynamiky programu s vrcholy i klidnějšími pasážemi. Přestože je v programu hodně organizovaného času, nechybí každý den nějaký čas volna.¹³³

Kurz Vidče je rozvržen podle denního a týdenního plánu. Denní plán představuje prvek stability: stává se každý den ve stejný čas, ve stejnou dobu jsou modlitby, přednášky, jídlo, sport. Týdenní řád naopak více odráží pestrost. V některých dnech je věnován čas přednáškám, v jiných dnech více spirituálnímu rozměru, jeden půlden je obvykle věnován velké hře. Zpestřením jsou pak naplánované návštěvy různých osobností. Podrobněji se plánu Vidče budu věnovat v následující podkapitole.

Během kurzu je ponechán i prostor pro osobní iniciativy účastníků. Někteří se rozhodnou nacvičit divadlo, udělat nějakou práci na domě, vyzdobit kapli či jídelnu atd.¹³⁴

Místa konání: V minulosti probíhaly prázdninové formační kurzy na farách v Německu.¹³⁵ V současnosti už delší dobu probíhají na salesiánské chatě v Beskydech poblíž obce Vidče, v části Videčské paseky.¹³⁶ Současně s jedním

¹³³ Autor neuveden, Formační kurzy na Vidči. *SM* 2003, č. 5, s. 19.

¹³⁴ HUDÍKOVÁ, D.: Formační týden pro mládež – Vidče 2009. *SM* 2009, č. 5, s. 24.

¹³⁵ *Záznam rozhovoru s P. Petrem Chovancem.* Text v příloze č. 4.

¹³⁶ *Záznam rozhovoru s P. Petrem Chovancem.* Text v příloze č. 4.

kurzem na Vidči probíhá obvykle ještě další běh se stejným programem na jiném místě. Takovým místem byla několikrát salesiánská chata v Jeníkově u Hlinska,¹³⁷ fara v Jaroměřicích nad Rokytnou,¹³⁸ jedenkrát i salesiánská chata ve Pstruží u Frýdlantu nad Ostravicí. Organizátoři i účastníci se však shodují na tom, že chatu ve Vidči nic nepředčí.¹³⁹ Rád bych se nyní blíže podíval na její specifika, co ji činí pro popisované kurzy vhodnou.

Historie chalupy na Videčských pasekách je popsána v kronikách, uložených v chalupě. Tuto pasekářskou chalupu vlastnila rodina československého pastora z Velké Lhoty. Po jeho smrti chalupu koupili v roce 1988 salesiáni a započali s její rekonstrukcí pro účely pastorační mládeže. Práce řídil Ing. František Chovanec ze Vsetína, otec salesiána Petra Chovance. Vybudoval jídelnu, pět pokojů, kapli, sociální zařízení, tělocvičnu a hernu, hřiště. Mnoho prací bylo vykonáno dobrovolníky z řad salesiánů spolupracovníků a mládeže. Opravy byly financovány z drobných darů příznivců díla.¹⁴⁰ Účastníci kurzů na Vidči proto dostanou v rámci programu nějakou práci na zvelebení chaty, čímž ji přijmou za vlastní a začnou si vážit toho, co tam bylo zbudováno.

3.2. Denní a týdenní režim

V počátcích konání kurzu, především v Německu, byl denní program volnější. Postupem času se zdálo vhodné stanovit pevný rámec programu, a to v každodenním a týdenním cyklu. Denní řád byl každý den stejný, což podporovalo jistotu orientace v programu pro účastníky. Proměnlivost týdenního programu pak přinášela velké oživení.¹⁴¹

Denní program začínal společným budíčkem a modlitbou v kapli. Ta obsahovala obvykle Ranní chvály, krátkou meditaci z Písma, mši svatou. Po společné snídani byl čas na úklid a osobní potřeby. Dopoledne bylo rozčleněno do tří přednášek, proložených přestávkami s možností sportu. Na společný oběd navazovalo tzv. „kolečko“, neboli povídání o životní situaci každého účastníka.

¹³⁷ ZELINKA, P.: Formační setkání mládeže – Jeníkov 2005. *SM 2005*, č. 4, s. 21.

¹³⁸ ZELINKA, P.: Formační setkání mládeže – Jeníkov 2005. *SM 2005*, č. 4, s. 21.

¹³⁹ HUDÍKOVÁ, D.: Formační týden pro mládež – Vidče 2009. *SM 2009*, č. 5, s. 24.

¹⁴⁰ *Úvodní informace pro účastníky na Vidči*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 6.

¹⁴¹ *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým*. Text v příloze č. 1.

Témata byla předem ohlášena a každý z účastníků, jeden za druhým kolem stolu (odtud „kolečka“), měl za úkol sdělit ostatním k danému tématu něco ze svého života.¹⁴² Tak bylo zajištěno, aby se každý mohl a zároveň byl trochu nucen se vyjádřit, povíдавější zase byli nuceni omezit svůj slovní projev kvůli časové vyváženosti. Vzájemné sdílení životních osudů pak bylo pro všechny přítomné velkým poučením do života a růstem umění vyjadřovat se. Odpoledne bylo v programu pestřejší, obsahovalo tematický seminář, tvůrčí aktivity, sportovní hry. Před večerí byl čas na přípravu liturgie následujícího dne. Večere probíhala podle stejného scénáře jako oběd. Program dne pokračoval po večerí kulturní či zábavnou formou a byl zakončen společnou modlitbou v kapli.¹⁴³

Týdenní program byl rozvržen do sedmi dnů. První den (v pátek večer) přijížděli účastníci, ubytovali se a navečeřeli. Po večerí přednesl vedoucí kurzu úvod ke kurzu a informace k pobytu.¹⁴⁴ Následovaly seznamovací aktivity a mše svatá. Druhý až čtvrtý den byl program stejný (viz. výše). Po ranních modlitbách byly přednášky, odpoledne sport nebo seminář, večer zábavný program. Předělem v programu se stal pátý den, kdy se šlo na celodenní pout', a to pěšky s křížem v čele. Na závěr byla mše svatá. Šestý den byl taktéž výjimečný, neboť se konala duchovní obnova. Dopoledne byly přednášky o duchovním životě a příležitost ke svátosti smíření, odpoledne byla křížová cesta ve volné přírodě, kterou si tvůrčím způsobem připravovali sami účastníci. Vyvrcholením tohoto dne byla večerní mše svatá a následná celonoční adorace. Poslední den programu byl shodný s druhým až čtvrtým dnem, avšak na večer se připravovalo posezení u ohně. Byl to čas na zhodnocení kurzu ze strany účastníků i organizátorů. Následující ráno odjížděli všichni domů.¹⁴⁵ Takovéto rozvržení programu v sobě skrývalo velkou dynamiku. Několik dnů náročného programu přednášek a modliteb vystřídal intenzivní fyzický pohyb, po kterém následovalo ztišení v modlitbě a adoraci. Poslední den se program vrátil zase na začátek, čímž se uzavřel programový kruh. To, co mohli účastníci načerpat

---

¹⁴² *Témata k povídání v kolečku*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 19.

¹⁴³ *Program denní Jaroměřice*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 8.

¹⁴⁴ *Úvodní informace pro účastníky na Vidči*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 6.

¹⁴⁵ *Program denní Jaroměřice 2010*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 8.

při přednáškách, později mohli prodiskutovat při pouti, a nakonec promeditovat v tichu adorace. Mohli tak dojít k hluboké interiorizaci víry skrze nauku, prožitek, až k rozhodnutí následovat Krista novým způsobem. Konkrétně to popíšu na základě dochovaných písemných hodnocení účastníků v kapitole 4.1.

3.3. Obsahy konkrétně

Předávané obsahy byly rozděleny do pěti oblastí, kopírujících programové cíle kurzu. První oblastí je **duchovní život**, pro který by účastníci měli načerpat teorii při přednáškách ze spirituality a osvojit si různé způsoby modlitby, zařazené v programu. Druhým okruhem je **získání potřebných vědomostí z teologie**. Za tím účelem byly zařazeny přednášky o některých tématech z dogmatické teologie, z morální teologie, liturgiky nebo jiných teologických oborů. Třetím okruhem je téma **vytváření společenství**. Edukace probíhala především pomocí komunikačních aktivit ve skupině („kolečka“), společné práce, jídla, modlitby a také obvykle i přednášky o charakteru křesťanského společenství. Čtvrtým okruhem je **výchova ke službě**. Náplní byly teoretické přednášky o angažovanosti křesťana ve světě a v církvi a praxe různých služeb pro společenství na kurzu během celého týdne. Posledním okruhem je **téma životního povolání**. Byl vytvářen prostor pro informované rozvažování o životní cestě pomocí diskusí s manželským párem, panelové diskuse se zasvěcenými osobami, nabídky osobních rozhovorů s vedoucími kurzu, představením pozitivních životních vzorů formou přednášek o svatých osobnostech v dějinách.¹⁴⁶

Plán přednášek vytvářeli organizátoři pro každý rok nově, aby byly zajímavé i pro repetenty. Vždy se při tom drželi již zmíněných okruhů. V roce 2010 najdeme v plánu přednášek pro kurz konaný v Jaroměřicích nad Rokytnou: přednášku Dějiny Izraele, Ježíš v Markově evangeliu, Boží zákon obecně, Přípravu na nedělní liturgii, Slavení neděle, Teologii manželství, Svědomí, Salesiánské postavy, Svátosti, tři přednášky o Desateru, diskusi o křesťanském společenství, přednášku O církvi, dvě přednášky Don Bosko a jeho cesta, dvě hodiny panelové

---

¹⁴⁶ *Program denní Jaroměřice 2010*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 8.

diskuse o povolání.¹⁴⁷ Tentýž rok na kurzu na Vidči byly přednášky: Boží zákon obecně, Salesiánské postavy, O zasvěceném životě, Slavení neděle, tři lekce Svátosti obecně, dvě lekce Světová náboženství, Dějiny Izraelského národa, Seminář o praxi svátosti smíření, Mediální seminář, Povolání – biblický pohled, Manželství a zasvěcený život, dvě hodiny panelové diskuse o povolání.¹⁴⁸ Můžeme tedy sledovat konkrétní uskutečnění cílů Vidče, a to na dvou různých místech téměř současně. Oba programy jim odpovídají a jsou zároveň částečně shodné a částečně odlišné.

Zvláštní význam pro růst víry mají na kurzu Vidče **některé konkrétní aktivity**. Je to především noční adorace, křížová cesta a celodenní pouť.¹⁴⁹ **Celonoční adorace** začínala večerní mší svatou, po které byla vystavena Nejsvětější Svátost. Účastníci se střídali v půlhodinových intervalech v adoraci, každý sám. Tato krátká chvíle se mnohým vryla jako nejhlubší zážitek osobního setkání s Bohem.¹⁵⁰ **Křížová cesta**, tradiční katolická pobožnost k uctění Kristova utrpení, se na Vidči odehrává netradičním způsobem. Obvykle tato pobožnost probíhá v kostele nebo na jiném místě, kde se nachází čtrnáct vyobrazení Kristova utrpení. U každého zastavení se zpívají písně a čtou texty modliteb schválené církví.¹⁵¹ Na kurzu Vidče však dostanou mladí za úkol vytvořit vlastní trasu Křížové cesty v přírodě a vlastní modlitby či meditace tradičních čtrnácti zastavení. Díky aktivní přípravě prožijí tuto pobožnost velmi hluboce a odnášejí si z ní zážitek víry.¹⁵² **Pěší pouť** byla původně obyčejný výlet pro zpestření programu. V průběhu let se celodenní výlet změnil na pěší pouť. Trasa pochodu vždy vedla k některému blízkému posvátnému místu (Radhošť, Hostýn, Luže, Hluboké Mašůvky). Účastníci jsou seznámeni

---

¹⁴⁷ *Program denní Jaroměřice 2010*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 8.

¹⁴⁸ *Program denní Vidče 2010*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 7.

¹⁴⁹ *Úvodní informace Vidče*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 6.

¹⁵⁰ „Do paměti se mi nejvíce zapisuje celonoční adorace, kterou máme možnost zažít. Klečet ve čtyři ráno před svatostánkem, jen se svíčkami, které ozařují Nejsvětější Svátost, se nepodaří člověku jen tak na setkání. Jste sami v celé kapli, slyšíte jen ranní ptáčata, která ohlašují nový den, a vnímáte Boží přítomnost. Bůh je tam jen a jen pro vás a vy jste s ním o samotě. Jen vy a Bůh. Po půl hodině, kdy odcházím do postele, jsem naplněna, jelikož takový rozhovor s Pánem jsem už dlouho neměla.” KUBIK, Týden s Bohem na Vidči. *SM 2010*, roč. neuveden, č. 5, str. 24.

¹⁵¹ *Kancionál. Společný zpěvník českých a moravských diecézí*. Praha: ZVON, 1999. Č. 071-075.

¹⁵² „Parádní byla pouť a také křížová cesta...” ZELINKA, P.: Vidče – formační kurz pro mládež. *SM 2004*, č. 5, s. 19.

s osvědčenými zásadami *Jak jít na pouť*¹⁵³, aby nabídnutý čas mohli intenzivně využít.¹⁵⁴

K nastavení zdravého klimatu lidského společenství, rodinné atmosféry dle Preventivního systému Dona Boska, a jako základ k vytvoření křesťanského společenství, jsou účastníkům představeny „**Zásady společenství**“, sepsané P. Josefem Kopeckým.¹⁵⁵ Jako důvod sepsání Zásad uvádí autor snahu vytvořit přitažlivé prostředí, kde je každý milován a respektován, může se rozvíjet a uplatnit své schopnosti k prospěchu druhých. Tak zároveň roste Boží království a je oslavován Bůh. Účastníci jsou vyzýváni k plnému zapojení do programu, otevřenému kontaktu se všemi účastníky, ochotě nabídnout se ke službě, etiketě v meziosobních a komunitních vztazích, pozitivním přístupem, ohleduplností.¹⁵⁶

---

¹⁵³ „Vybrat si vhodný úmysl, uvědomit si pouť jako symbol cesty k Bohu, označit se znamením poutníka – křížem (nesen v čele původu), přijmout půst, očistit duši svátostí smíření, přijmout sv. přijímání, modlit se a zpívat duchovní písně, zastavovat se u křížů a kostelů, využít čas k mlčení i mluvení, vnímat události jako Boží znamení. V cíli předložit Bohu svůj úmysl s modlitbou a děkováním.“ *Jak jít na pouť*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 9.

¹⁵⁴ „Nemůžu ještě nezmínit pěší pouť na Radhošť, kde jsme slavili mši svatou.“ HUDÍKOVÁ, D.: Formační týden pro mládež – Vidče 2009. *SM 2009*, č. 5, str. 24.

¹⁵⁵ *Zásady společenství*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 11.

¹⁵⁶ *Zásady společenství*. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu. Text v příloze č. 11.

4. Ohlasy a hodnocení

V této kapitole se chci zaměřit na hodnocení přínosu kurzů samotnými účastníky, organizátory, a názory vnějších pozorovatelů.

4.1. Hodnocení kurzu účastníky

Hodnocení kurzu probíhá na závěr každého kurzu. Účastníci mají za úkol písemně zhodnotit přínos kurzu. Hodnocení píše každý sám za sebe anonymně podle předem stanovených otázek či okruhů.¹⁵⁷ Sepsaná hodnocení se společně čtou při závěrečném ohni. Lístky s těmito reflexemi uchovávají organizátoři ve svém archivu. Vybral jsem 21 hodnocení od účastníků z různých ročníků, z kurzů na Vidči a v Jaroměřicích nad Rokytinou.¹⁵⁸ Při jejich prostudování jsem objevil témata, o kterých frekventanti nejčastěji hovořili.

Nejvíce prostoru ve svých hodnoceních věnovali účastníci **přednáškám**, resp. navazujícím seminářům. Často ve svých hodnoceních psali, že se dověděli nové věci,¹⁵⁹ nové myšlenky a podněty,¹⁶⁰ prohloubili si náboženské vědomosti,¹⁶¹ objasnili náboženský systém.¹⁶² Někteří byli konkrétnější. Zaujaly je přednášky např. o svátosti smíření,¹⁶³ přednáška manželů o partnerských vztazích,¹⁶⁴ Blahoslavenství.¹⁶⁵ Někteří si všimli snahy přednášejících hledat propojení náboženských vědomostí a praxe víry.¹⁶⁶ Díky přednáškám si mohli účastníci zformovat svůj postoj k Bohu.¹⁶⁷ Ocenili přitom pestrost přednášejících¹⁶⁸ a současně strukturu přednášek.¹⁶⁹ Mohli si ujasnit základní otázky své existence.¹⁷⁰

Druhými nejčastěji popisovaným tématem byla **rozhodnutí do budoucna**, na základě zkušenosti z kurzu. Nejvíce se rozhodnutí týkala dalšího života víry. Tak

---

¹⁵⁷ Autor neznámý, *Hodnocení Vidče č. 20*. Text v příloze č. 20.

¹⁵⁸ Kopie těchto lístků jsou v příloze č. 20.

¹⁵⁹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 3*. Text v příloze č. 20.

¹⁶⁰ Autor neznámý, *Hodnocení č. 5*. Text v příloze č. 20.

¹⁶¹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 4, 17, 18*. Text v příloze č. 20.

¹⁶² Autor neznámý, *Hodnocení č. 6*. Text v příloze č. 20.

¹⁶³ Autor neznámý, *Hodnocení č. 2, 12*. Text v příloze č. 20.

¹⁶⁴ Autor neznámý, *Hodnocení č. 7, 9*. Text v příloze č. 20.

¹⁶⁵ Autor neznámý, *Hodnocení č. 11*. Text v příloze č. 20.

¹⁶⁶ Autor neznámý, *Hodnocení č. 10*. Text v příloze č. 20.

¹⁶⁷ Autor neznámý, *Hodnocení č. 20*. Text v příloze č. 20.

¹⁶⁸ Autor neznámý, *Hodnocení č. 13*. Text v příloze č. 20.

¹⁶⁹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 13*. Text v příloze č. 20.

¹⁷⁰ Autor neznámý, *Hodnocení č. 21*. Text v příloze č. 20.

byla popsána touha vytrvat v růstu víry i v době, kdy nebude pocitována Boží blízkost jako na Vidči.¹⁷¹ Často účastníci zmiňují touhu číst více Bibli a rozjímat nad ní.¹⁷² Dále absolventi uvádějí rozhodnutí více se modlit,¹⁷³ najít si duchovního vůdce,¹⁷⁴ přistupovat ke svátostem,¹⁷⁵ či najít společenství věřících.¹⁷⁶ Druhá oblast rozhodnutí zapsaných na lístečcích se týká služby druhým. Mladí se na kurzu často rozhodli dát se do služby ve farnosti.¹⁷⁷ Myslí na své kamarády doma, které chtějí po návratu povzbudit k víře, tedy předat dál to, co načerpali.¹⁷⁸ Prožití křesťanského společenství na Vidči bylo pro mnohé velmi významné v jejich životě, takže vyjádřili i písemně rozhodnutí udržovat spolu kontakt.¹⁷⁹

Třetím tématem, o kterém ve svých reflexích účastníci psali, byla **modlitba**. Líbil se jim modlitební řád, který protkával veškerý program, takže nebylo obtížné se modlit.¹⁸⁰ Oslovovala je krása připravených modliteb,¹⁸¹ možnost se aktivně zapojit do modlitby, zvláště způsob společné modlitby nahlas.¹⁸² Díky modlitební praxi na kurzu získali účastníci nejen pozitivní vztah modlitbě,¹⁸³ ale naučili se dalším formám modlitby¹⁸⁴ a pochopili též její význam pro život.¹⁸⁵

Čtvrtým popisovaným tématem v hodnocení účastníků bylo **křesťanské společenství**. Na sesbíraných lístečcích jsem našel velkou vděčnost a nadšení z toho, že na kurzu mohli prožít opravdové křesťanské společenství se svými vrstevníky.¹⁸⁶ Charakter společenství popsali jako živé, křesťanské, otevřené, pohostinné, úžasné, skvělé. Líbilo se jim, jak se dokázali navzájem doplňovat, dobře komunikovat.¹⁸⁷

---

¹⁷¹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 4*. Text v příloze č. 20.

¹⁷² Autor neznámý, *Hodnocení č. 8, 17, 21*. Text v příloze č. 20.

¹⁷³ Autor neznámý, *Hodnocení č. 9, 16, 17, 18, 19, 21*. Text v příloze č. 20.

¹⁷⁴ Autor neznámý, *Hodnocení č. 17*. Text v příloze č. 20.

¹⁷⁵ Autor neznámý, *Hodnocení č. 17*. Text v příloze č. 20.

¹⁷⁶ Autor neznámý, *Hodnocení č. 21*. Text v příloze č. 20.

¹⁷⁷ Autor neznámý, *Hodnocení č. 8*. Text v příloze č. 20.

¹⁷⁸ Autor neznámý, *Hodnocení č. 16*. Text v příloze č. 20.

¹⁷⁹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 18*. Text v příloze č. 20.

¹⁸⁰ Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 17, 18, 19*. Text v příloze č. 20.

¹⁸¹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 5, 13, 16*. Text v příloze č. 20.

¹⁸² Autor neznámý, *Hodnocení č. 8, 13, 18*. Text v příloze č. 20.

¹⁸³ Autor neznámý, *Hodnocení č. 5, 11, 14, 15, 21*. Text v příloze č. 20.

¹⁸⁴ „Modlitby se mi líbily, naučila jsem se díky nim docela postupy v breviáři a pokročila jsem o další krok do budoucnosti. Křížová cesta se mi také líbila, byla originální a umělecká a dobré nápady.”

Autor neznámý, *Hodnocení č. 11*. Text v příloze č. 20.

¹⁸⁵ Autor neznámý, *Hodnocení č. 15*. Text v příloze č. 20.

¹⁸⁶ Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 10, 11, 15, 19*. Text v příloze č. 20.

¹⁸⁷ Autor neznámý, *Hodnocení č. 11, 12, 18*. Text v příloze č. 20.

Zážitek opravdového společenství jim pomohl překonat i některé osobní krize.¹⁸⁸ Dobré společenství bylo i motivací pro jednotlivce zapojit se aktivně do programu, respektovat ostatní v jejich zvláštnostech, usmívat se a dodržovat pravidla programu.¹⁸⁹

Pátou oblastí v hodnoceních byly reflexe přínosu jejich **osobnostního růstu**. Vidče jim pomohla pochopit Boží lásku ke každému člověku, vnímat skryté věci, změnit názor v některých otázkách života, překonat ostych při modlitbě nebo hledat své povolání, vzbudila touhu pracovat na svém duchovním životě.¹⁹⁰ Pro některé měl kurz zásadní význam, takže píšou o přelomovém týdnu ve svém životě, velkém významu pro jejich život, pozvednutém sebevědomí nebo znovunalezení smyslu života.¹⁹¹ Další účastníci popisují přínos pro svůj růst jako sprint osobního pokroku, pokročení do budoucnosti, osobní posun ve společenství křesťanů.¹⁹²

Šestým tématem podle frekvence byla **oblast dialogu a diskusí**. Účastníci zaznamenali, že šlo o dialogy o podstatných věcech života, šlo se při nich do hloubky.¹⁹³ Mnozí ocenili konkrétně možnost mluvit spolu o víře,¹⁹⁴ takže je to v důsledku přimělo k dalšímu studiu a růstu víry.¹⁹⁵ Nemluvílo se však jen o víře, ale o všech životních otázkách, což účastníci velmi ocenili.¹⁹⁶ Atmosféra rozhovorů byla přitom otevřená, panovala vzájemná důvěra, což pomohlo zvláště uzavřenějším překonat ostych a zapojit se do skupiny.¹⁹⁷

Sedmým často zmiňovaným tématem byla **osobní zkušenost s Bohem**, kterou prožili během kurzu. To je věc, kterou nelze naplánovat a zařít. Zde už sledujeme plody působení Ducha svatého v účastnících a to, jak jej reflektovali. Svoji zkušenost s Bohem mnozí popisují jako zážitek Boží lásky, Boží přítomnosti, znovobjevení nebo prohloubení vztahu s Bohem, přiblížení k Bohu.¹⁹⁸ Někdo psal

---

¹⁸⁸ Autor neznámý, *Hodnocení č. 19*. Text v příloze č. 20.

¹⁸⁹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 10, 18, 21*. Text v příloze č. 20.

¹⁹⁰ Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 3, 6, 8*. Text v příloze č. 20.

¹⁹¹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 6, 9, 19*. Text v příloze č. 20.

¹⁹² Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 2, 4, 11*. Text v příloze č. 20.

¹⁹³ Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 16*. Text v příloze č. 20.

¹⁹⁴ Autor neznámý, *Hodnocení č. 16, 17, 19, 20*. Text v příloze č. 20.

¹⁹⁵ Autor neznámý, *Hodnocení č. 2*. Text v příloze č. 20.

¹⁹⁶ Autor neznámý, *Hodnocení č. 13, 14, 16, 17, 18*. Text v příloze č. 20.

¹⁹⁷ Autor neznámý, *Hodnocení č. 5, 18*. Text v příloze č. 20.

¹⁹⁸ Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 2, 5, 7, 17, 18, 19, 21*. Text v příloze č. 20.

přímo o svém srdci, naplněném po tomto týdnu pokojem, krásou či ochotou nechat se vést Bohem.¹⁹⁹

Účastníci psali ve svých závěrečných hodnoceních také o prostředí, rozvržení programu, přijímání svátostí a **o personálu**. Co se týká posledního, účastníci velmi často vyzdvihovali kuchařky či kuchyni, a to nejen z kulinářského hlediska, ale také kvůli přístupu kuchařek k frekventantům. Oceňovali jejich otevřenost, možnost si s nimi popovídat.²⁰⁰ Vůči vedoucím kurzu a externím přednášejícím projevovali v hodnocení mnoho díků a chval, avšak nebáli se napsat i kritiku. Kritika se týkala nedostatků ubytování, nedostatečné možnosti diskusí, dodržování řádu na úkor pohody. Někteří psali i jmenovitě, případně se pokusili vystihnout profil konkrétního vedoucího, tak jak ho viděli.²⁰¹

Prostředí horské chalupy na Vidči i bývalého kláštera v Jaroměřicích nad Rokytnou se účastníkům velmi líbilo. Oceňovali krásu krajiny i budovy, dostatek prostoru uvnitř i v okolí. Psali o příjemných pocitech z tohoto místa, takže už pobytem samým mohli načerpat mnoho sil. Vybrané místo pokládají za výborně vybrané pro tuto akci.²⁰²

Rozvržení programu, a to denního i týdenního, se většinou líbil, i když byl náročný. Někteří vyzdvihují velmi naplněný a současně vyvážený program, takže to nebylo na obtíž oddechu či soukromým potřebám.²⁰³ Někteří hodnotí určitou část programu jako obzvláště povedenou, především pěší pouť, duchovní obnovu, křížovou cestu. Jiní zhodnotili program celkově jako povzbuzující k víře.²⁰⁴

Nakonec **přijímání svátostí**. Jako nejsilnější zážitek z celé akce popisuje mnoho účastníků celonoční adoraci. Popisují ji nejen jako dobrý nápad, ale také jako velkou pomoc.²⁰⁵ Často ve svých hodnoceních zmiňují absolventi svátost smíření neboli zpověď jako významný bod pro jejich osobní víru. Zpověď byla pro ně novým impulsem, přinesla jim velkou úlevu a pomoc.²⁰⁶ Velmi často také popisují význam

---

¹⁹⁹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 7, 13*. Text v příloze č. 20.

²⁰⁰ Autor neznámý, *Hodnocení č. 8, 11, 14, 18, 20*. Text v příloze č. 20.

²⁰¹ Autor neznámý, *Hodnocení č. 11, 17*. Text v příloze č. 20.

²⁰² Autor neznámý, *Hodnocení č. 1, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 20*. Text v příloze č. 20.

²⁰³ Autor neznámý, *Hodnocení č. 4, 5, 16*. Text v příloze č. 20.

²⁰⁴ Autor neznámý, *Hodnocení č. 3, 10, 12, 15, 16*. Text v příloze č. 20.

²⁰⁵ Autor neznámý, *Hodnocení č. 11, 12, 15*. Text v příloze č. 20.

²⁰⁶ Autor neznámý, *Hodnocení č. 3, 16*. Text v příloze č. 20.

mší na kurzu. Uvádí ho jako nejlepší program, oceňují pravidelnost a připravenost bohoslužeb s možností se při nich aktivně zapojit.²⁰⁷

Díky těmto záznamům hodnocení účastníků můžeme nahlédnout širokou paletu účinků kurzu na růst a dozrávání těchto mladých lidí. Je zde propojen osobnostní růst s růstem víry. Popisují, co konkrétně jim v programu pomohlo a nebojí se mluvit o svém prožitku víry ve společenství a o naději do budoucna.

4.2. Hodnocení kurzu organizátory

Z rozhovorů s organizátory kurzů Vidče, P. Josefem Kopeckým (JK), P. Petrem Chovancem (PCh), P. Petrem Zelinkou (PZ), Tomášem Redlichem (TR) a Pavlou Redlichovou (PR), vyplynula řada hodnocení průběhu, náplně a účinnosti kurzů. Společné myšlenky těchto hodnotících výroků jsou:

- **Inovativní přínos pastorační mládeže:** V době vzniku to byla novinka věnovat se současně chlapcům a dívkám. (JK) Přátelská atmosféra, zajímavý program ohledně vzdělávání ve víře, oslovuje slavení eucharistie s hudbou, víra prožívaná radostně. (PZ) Účastníci zažili mnoho hezkého. (TR) Významný byl prvek asistentů, kdy tam měla děvčata asistentku a chlapci asistenta nablízku, takže mohli řešit své problémy ještě s někým jiným než s knězem. (PR)
- **Pevná struktura a vyváženost programu, dobrá organizace:** Příchodem Ondřeje Matuly dostaly kurzy pevnou strukturu a denní řád. Dnes už je struktura programu pevná a osvědčená. (JK) Probíhal relax, smysluplná práce, vzdělávání, růst víry mladých. (PCh) Duch té chalupy a krása krajiny je vede k myšlenkám o Stvoření, o smysluplnosti života a o službě druhým, takže to má velký dopad. (PCh) Dobrá organizace akce, stabilní struktura a program. To usnadňuje zapojení členů týmu vedení a směřování celého programu. (PZ) Už na pozvánce má Vidče jasnou vizi čtyř cílů: Zážitek křesťanského společenství, vzdělání ve víře, prohloubení duchovního života a rozlišování životního povolání. Jasná vize. (PZ)
- **Stabilita a kontinuita:** Velkou roli hrály osobnosti Petr Chovanec, Juris Jeniš, Petr Zelinka. (JK) Přítomnost více salesiánů na kurzu, výchova

---

²⁰⁷ Autor neznámý, *Hodnocení č. 11, 14, 16, 17*. Text v příloze č. 20

nástupců. (PCh) Kurzy se dělají každý rok o prázdninách, je možné se jich účastnit i opakovaně, dále bývají v únoru setkání absolventů, takže je určitá návaznost a mladí mohou být v kontaktu i delší dobu. (PZ)

- **Sociální začlenění:** Přátelská atmosféra (PZ), možnost povídat si s vrstevníky o víře a různých životních otázkách. Výborná parta. (PZ) Mělo význam potkat vrstevníky a bavit se s nimi o víře, prožívat ji. (PZ) Sdílení o životě farností, odkud kdo přichází, obohacuje pro další život ve vlastní farnosti či společenství. (PZ)
- **Přínos pro růst víry účastníků:** Kurzy řadě lidí pomohly k opravdovějšímu křesťanství a k vřelejšímu vztahu k Bohu. (JK) Na kurzu se mohli plně zapojit při mši v úzkém kruhu, takže ji také úplně jinak prožili. (JK) Na kurzu mohli všichni přistoupit ke svátosti smíření připraveni a beze spěchu, takže se u nich probudil svátostný život. Brali to velmi vážně. Při takové zpovědi byl čas probrat různé otázky jejich života a pomoci je nasměrovat. (JK) Mnoho průměrných katolíků to posunulo dopředu, oživilo to jejich víru, smysl pro svátosti, zvláště eucharistii a svátost smíření. Také se naučili nahlas modlit, sdílet se o víře a naslouchat. (JK) Zážitky ohrožení pro víru za totality. (PCh) Mnozí jedou vícekrát na kurz, protože chtějí znovu být povzbuzeni ve víře. (PZ) Případá mi důležité zvláště pro mladé z míst, kde není moc mladých věřících, že je tento kurz zvláště pro ně impulzem na celý další rok, než zase o prázdninách někam pojedou. (PZ) Radostná atmosféra při liturgii. (PZ) Významný byl prvek asistentů, kdy tam měla děvčata asistentku a chlapci asistenta nablízku, takže mohli řešit své problémy ještě s někým jiným než knězem. (PR)
- **Kvalitní přednášky:** Přednášející se dokázali přizpůsobit úrovni posluchačů. (PCh) Vzdělání ve víře - biblistika, morálka. To může pomoci mladým v orientaci v životě. (PZ) Svědectví pozvaných manželů bylo hodně důležité pro náš vstup do manželství. (TR)
- **Osobnostní růst organizátorů:** Dá se říci, že když by tato akce nebyla spojena s nějakou zásadnější výchovou víry, osvojováním osobnějším a důvěrnějším vztahu k Bohu, tak by pro mě neměla smysl. (PCh) I já osobně jsem mohl zakoušet, jak se mladší generace snaží přiblížit k Bohu. A tak můj vztah k Bohu tímto i u mě rostl. (PCh) Nabral jsem tam spoustu zkušeností,

zažil spoustu různých situací a mohl vyzkoušet různé způsoby práce. (PZ) Být asistentem byla výzva, rozhodli jsme se svobodně. Silná motivace bylo to společenství. (TR) Jako asistenti jsme mohli mít účast na apoštolátu. (TR)

- **Kurz probouzí povolání k zasvěcenému životu:** Těžko bych dal dohromady nějaké procento, ale určitě u několika mladých lidí se na kurzu zrodily počátky jejich povolání k zasvěcenému životu. Konkrétně, z těch prvních později byli čtyři kněží a dvě řeholnice a několik dalších šlo do sekulárních institutů. Také tato skutečnost mě utvrzovala v mé cestě. (PCh) Vidče mi pomohla v tom, že jsem se tam setkal s různými salesiány a viděl jsem různé způsoby, jak je možné působit jako kněz a řeholník. Viděl jsem, že neexistuje jen klasická služba kněze ve farnosti, ale že salesián kněz působí v různých rolích a situacích, takže mi to usnadnilo moje rozhodování v tom, jaké je moje místo v salesiánské rodině. (PZ)
- **Kurz učí službě:** Mladí účastníci, přes všechny své těžkosti, hledali svůj vztah k Bohu a učili se ho naplňovat ve službě druhým. (PCh) Vidče vede účastníky od konzumace programu k dávání dál. Na kurzu jako asistenti, ve farnosti jako animátoři. (PZ) „Tyto kurzy jsou určeny pro animátory, kteří už jsou někde zapojeni, ať už jako skautští vedoucí, nebo pomáhají ve farnosti, že i pro ně někdo něco udělá, aby se prohloubili ve víře. (PZ)
- **Pestrost účastníků** z celé republiky je velmi obohacující. (PCh) Účastníci působí svým životním příběhem. (PZ)

4.3. Vliv kurzu na duchovní zrání účastníků (zpětný pohled)

Nyní se chci zaměřit na dopad kurzů Vidče v dalším životě jejich účastníků. Pomocí rozhovorů, internetové komunikace s absolventy, organizátory i dalších pramenů chci zjistit, zda skutečně tyto kurzy mají pozitivní dopad na růst jejich víry.

4.3.1 Vzpomínky bývalých účastníků

Oslovil jsem sedm bývalých účastníků z různých běhů kurzu, jmenovitě Anežku Heroldovou z Prahy (dále pod zkr. AH)²⁰⁸, Věru Nevoralovou z Blížkovic

---

²⁰⁸ Anežka Heroldová. Dopis účastníka Vidče. Text v příloze č. 14.

(zkr. VN)²⁰⁹, Mgr. Jana Kapounka z Kroměříže (JK)²¹⁰, Jiřího Palečka z Brna (JP)²¹¹, Tomáše a Pavlu Redlichovy z Prahy (TR, PR)²¹² a Kláru Matulovou z Krucemburku.²¹³

Nejdříve mě zajímalo, **jak se na kurz dostali?** Odpovědi byly: přes kamarádku (AH), na pozvání administrátora farnosti, salesiána Ondřeje Matulu (VN), další se dostal díky salesiánům spolupracovníkům, konkrétně Janě Dvořákové z Kroměříže. (JK) Dva oslovení mají rodiče salesiány spolupracovníky, znali se s J. Kopeckým, který je pozval. (JP a KM).

Dále jsem se ptal, **jaké vzpomínky jim nejlouběji utkvěly?** Odpovědi mohu shrnout pod slova duchovní zážitky, rodinná atmosféra, setkání s osobností, nové impulsy pro život. Konkrétně vzpomínají oslovení účastníci na pěší pouť s křížem (AH, VN, KM), noční adoraci (AH, KM), křížovou cestu (VN a JP). Co se týká atmosféry, popisují ji jako pěknou (AH), pohodovou, dobrá nálada, pocit přijetí (VN), rodinná atmosféra (JK), hodně zážitků, hezké večery u ohně (JP, KM). Osobnosti, které je zaujaly, byly jednak organizátoři Ondřej Matula, Josef Kopecký, Petr Zelinka, Jarda Fogl, jednak různí hosté, např. P. František Míša a jeho heslo „Milujte se, radujte se, nebojte se!“, také jihoameričtí bohoslovci (JP). Zásadními impulzy pro jejich život byly filmy (AH, KM), přednášky (VN a JP), hry (JK a JP), hudba (VN), večery u ohně (JP, KM).

Absolventi dále popisují, **co konkrétně na kurzu pomohlo jejich růstu ve víře.** Zdůrazňují noční adoraci jako hodně silnou (AH). Celý kurz byl posilou ve víře, duchovní obnovou (AH, JP). Zkušenost modlitby ve společenství mladých lidí (VN, KM). Moci vidět, jak ostatní mladí prožívají víru přes své limity a omezení radostně (VN). Zajímavé přednášky, které nabízely spoustu nových podnětů k zamyšlení. Kurz byl prvním impulzem k hlubšímu přemýšlení nad otázkami víry (VN, KM). Kurz byl rozhodující pro život v salesiánské rodině. (JK).²¹⁴ Velký zážitek bylo setkání s P. Františkem Míšou. Byl tam klid na přemýšlení (JP).

---

²⁰⁹ Věra Nevalová. Dopis účastníka Vidče. Text v příloze č. 12.

²¹⁰ Jan Kapounek. Dopis účastníka Vidče. Text v příloze č. 15.

²¹¹ Přepis záznamu rozhovoru s Jiřím Palečkem. Text v příloze č. 13.

²¹² Přepis záznamu rozhovoru s Mgr. Tomášem Redlichem a Pavlou Redlichovou. Text v příloze č. 3.

²¹³ Klára Matulová. Dopis účastníka Vidče. Text v příloze č. 16.

²¹⁴ KAPOUNEK, J.: „Kurz byl rozhodující pro to být dál v salesiánské rodině. Jeho důsledkem je účast na duchovních obnovách a cvičeních v současnosti i se svou ženou a dětmi. Kdybych nebyl

Účast na kurzu měla **praktický dopad na život**. „Určitě jednak na osobní rozvoj, poznávání a překonávání vlastních limitů a také teprve učení se samostatnosti, následně zapojení se aktivně ve farnosti – výlety, chaloupky. Také trochu negativní dopad ve smyslu konfrontace vlastních schopností a možností vůči ostatním, což mě ale zase motivovalo dál.“ (VN) „Kromě již zmíněného organizuji s manželkou duchovní cvičení pro rodiny s dětmi. Mým přáním je, aby byla pro děti impulsem, který je přivede k salesiánům, ať už laikům nebo v zasvěceném životě.“ (JK) „Našel jsem odpovědi na svoje otázky, které jsem neměl zodpovězené. Např. pravidelně se modlit, budovat svůj duchovní život, snažit se o růst, nestát na místě. Zjistil jsem, že morálka, tak jak ji přednášel Jožka, je pravda. Když člověk dělá vše podle sebe, tak to nedopadne dobře. To jsem si později vyzkoušel na sobě.“ (JP) Vidči pomohla oživit jejich společenství, mohli se víc poznat a lépe své společenství pak prožívat. Pro jejich společenství to mělo pozitivní dopad do budoucna. Na Vidči se seznámili se svou současnou manželkou Pavlou. V době chození se dál oba účastnili kurzů Vidče, což jim pomohlo prohloubit jejich vztah. Mohli zažít praktickou spolupráci v době, kdy ještě nebyli manželé. Také mohli jeden druhého lépe poznat v různých nových situacích (TR, PR). Mnoho nových zážitků a hlavně přátel, se kterými si dodnes rozumíme a pravidelně se setkáváme (KM).

4.3.2 Setkání po ukončení kurzu

Účastníci kurzu jsou vedeni k tomu, aby mezi sebou dále udržovali kontakt a povzbuzovali se v dalším růstu víry, sdíleli radostného ducha načerpaného na Vidči a otevírali svůj život Božím výzvám v životě. Každý rok jsou organizátory kurzu zváni na jedno víkendové setkání účastníků s tím, že program by si měli vytvořit sami. Účastníci si kromě tohoto společného setkání naplánují ještě jedno nebo víc dalších setkání, na které zvou také organizátory prázdninového kurzu. Program si připravují sami a je svou atmosférou a náplní dozvukem a prodloužením formačního týdne. Jeden z účastníků dal k dispozici svoje poznámky z těchto setkání. V jeho zápiscích najdeme v letech 2002 – 2007 kromě Formačních kurzů celkem 13 víkendových setkání. Ta se konala třikrát v Praze, třikrát v Litomyšli, dále v Branné v Jeseníkách,

---

formován v salesiánském duchu, můj duchovní život by nebyl tak aktivní jako dnes.” *Jan Kapounek*.
Dopis účastníka Vidče. Text v příloze č. 15.

Fryšavě a Neratově, na Ovčíně u Písku, v Bohušovicích a v Hustopečích.²¹⁵ Z časté frekvence setkávání můžeme soudit na velký zájem účastníků pokračovat dál v tom, co zažili na kurzech.

---

²¹⁵ BREJCHA, V. *Vidčáci – Zápisky z formačních kurzů a víkendových setkání 2002 – 2007*. Výběr ze zápisků. Text v příloze č. 17.

5. Závěr

Proměna pohledu. Když jsem začínal psát tuto práci, měl jsem před očima především fungující Formační kurzy na Vidči, které pomohly již nejméně dvěma stovkám mladých lidí růst v jejich víře, a toužil jsem tyto kurzy popsat. Po roce a půl, kdy završuji tento text, je můj pohled už jiný. Získal jsem větší nadhled nad těmito kurzy, mohl jsem je s pomocí dostupných pramenů popsat a z výpovědí účastníků a organizátorů zjistit, čím jim kurzy Vidče pomohly růst ve víře. Tato práce mě otevřela obzory pro další katechizování mladých, nejen na prázdninových kurzech.

Odpovědi na dvě otázky z úvodu. Na počátku své práce jsem si stanovil dvě otázky, na které jsem hledal odpověď: 1. Jak popsat výchovu víry? 2. Mohu najít příklad výchovy víry v salesiánském výchovném prostředí, na prázdninových Formačních kurzech Vidče?

V první kapitole jsem se snažil vystihnout, v čem spočívá identita křesťanské víry. Ta je v odpovědi na Boží sebesdílení, je spojena s vírou v Ježíše Krista, je vnímána jako dar, současně je plným lidským úkonem rozumu a vůle. Začátek víry je v obrácení k Bohu a následování Ježíše Krista. Pro víru v Boha má každý člověk předpoklady a potřebuje ji. Víra je jistotou člověka. Křesťanskou víru nejlépe pochopíme při pohledu na lásku, kterou vzbuzuje. Ježíš mluví o lásce jako o hlavním pravidle víry. Víra jako dynamická skutečnost dozrává v životě člověka. Víra dozrává díky osobnímu setkání s Ježíšem Kristem v Božím slově, svátostech, společenství či dějinách. Víra dozrává účastí na společenství církve, zvláště při osobní angažovanosti pro růst Božího království. Zrající víra se projevuje v celé lidské osobnosti: v oblasti rozumové, citové i v jednání. Katecheze pak pomáhá obsah víry poznávat, víru liturgicky slavit, svůj život morálně podle ní uzpůsobovat, učí modlitbě a kontemplaci Kristova tajemství. Katecheze podporuje člověka nejen v době obrácení a iniciace, ale dlouhodobě ji podporuje a přivádí k plné znalosti křesťanského poselství. Růst víry se obrazně popisuje jako cesta nebo jako postoj. Při katechezi mládeže je vodítkem Ježíšův přístup k bohatému mladíkovi: Ježíš se s mladým člověkem setkává v dialogu a pomáhá mu překonat překážku na cestě víry. Pro růst víry mladých lidí je také důležité zasadit katechezi do jejich prostředí a nabídnout účast na křesťanském společenství.

Ve druhé kapitole jsem představil prázdninové formační kurzy Vidče. Popsal jsem jejich vznik v době totality a vývoj až do dnešní doby. Zmapoval jsem hlavní rysy salesiánských děl, kterým by tyto kurzy měly odpovídat. Jde o salesiánský výchovný styl, stojící na pilířích rozumu, víry a laskavosti. Dále jsem si položil otázku, kdo jsou účastníci a jak se na kurz dostali. Ukázalo se, že adresáty jsou vždy mladí věřící katolíci, angažovaní pro svou víru, kterým je kurzem nabídnuta pomoc v dozrávání. Na kurz přijíždějí především na základě osobního pozvání, ať už v době totality s povinností o nabídce pomlčet, či v době svobody, kdy mohou svoji účast sdílet s okolím. Úroveň zájemců v obdobích jednoho i druhého společenského režimu se ukázala obdobná: s velkými klady dosavadní výchovy víry a s mnoha podobnými nedostatky ve znalostech obsahu a praxi víry, pro jejichž doplnění je tento kurz připravován. Dále jsem popsal role organizátorů kurzu, jaké kompetence v programu mají, a představil konkrétní osoby, které vedoucí funkce na kurzech zastávaly, což byli především salesiáni. Popsal jsem čtyři hlavní směry programu, uváděné jako „Cíle kurzu“, a porovnal je se salesiánským výchovným stylem. Zjistil jsem, že program kurzu Vidče je s ním zcela v souladu. Potvrzují to i dvě zmínky o kurzech Vidče, které jsem našel v dokumentech Salesiánské provincie Praha. S těmito kurzy se počítá jako s pastorační aktivitou pro mládež. V médiích je pak možné najít celou řadu informací o kurzech, opakovaně v *Salesiánském magazínu*, ale také v článkách dostupných na Internetu nebo ve farním časopise. Řada článků o kurzech Vidče prokazuje, že se o nich ví a přes nevelkou četnost zpráv se tyto v průběhu let občas v některém mediálním zdroji objeví.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřil na popis průběhu a náplně kurzů Vidče. Časové vymezení dává kurzům jasný rámec: v létě, týden, denní program, týdenní plán. Jasná struktura časová je podtržena pečlivým výběrem prostředí horské chalupy, navozující ztišení, samotu, odkázanost na sebe navzájem, otevírání se novým pohledům. Také ostatní místa, ať už za totality v Německu, nebo jako alternativa k Vidči, byla pečlivě vybírána, aby prostředí konání kurzu pomohlo k dosažení jeho cílů. Vypracované plány programu z jednotlivých běhů kurzu jsem shrnul do slovního popisu obvyklého průběhu, takže vynikla jejich homogenita. Přednášky a programy na konkrétním běhu kurzu jsem se pokusil doplnit

do schématu pěti tématických okruhů stanovených organizátory. Tyto okruhy vycházejí ze čtyř „Cílů kurzu“, popsanych dříve. Objevuje se tak myšlenková provázanost celého programu. Zvláštní pozornost jsem věnoval třem často v pramenech zmiňovaným aktivitám na kurzu, protože jsem vytušil jejich zvláštní význam: byla to celonoční adorace, křížová cesta a pěší pouť.

Čtvrtou kapitolu jsem věnoval zpracováním hodnotících výroků o kurzech Vidče ze strany čerstvých účastníků, bývalých účastníků a organizátorů. Měl jsem v úmyslu získat pohled na kurzy ze strany rodičů účastníků a dalších osob, které s kurzem přišli nějak do styku, bohužel se z časových důvodů nepodařilo zajistit dostatečné množství těchto svědectví. Hodnocení čerstvých účastníků kurzu jsem získal v podobě lístečků, na které psali své postřehy na konci kurzu. Vybral jsem několik z nich a z jejich syntézy vyplynula řada věcí, které vnímali jako cenné v programu pro svůj růst. Byly to především přednášky, uskutečněná rozhodnutí do dalšího života víry, obohacení časem stráveným ve společenství křesťanů, osobní zkušenost s Bohem a řada dalších. Z těchto glos můžeme poznat, jak mnoho program kurzu pro mladé znamenal. Přes mnohá pozitiva se účastníci nebáli vyslovit i kritiku, ta se týkala nedostatků v ubytování, v nedostatečné možnosti diskusí, v dodržování řádu na úkor pohody.

Oslovil jsem organizátory kurzu, vedoucí i asistenty, a z jejich výpovědí jsem sestavil sumarizaci toho, čeho si na kurzech cení. Vytvořil jsem témata, ve kterých se shodují: inovativní přínos pastorační mládeže, pevná struktura a vyváženost programu, přínos pro růst víry účastníků, osobnostní růst organizátorů, probouzení zasvěcených povolání, učení službě. Dotazovaní uvádějí celou řadu pozorovaných přínosů pro adresáty kurzu, ale také pro ně samotné. Můžeme říct, že kurzy pomáhají růst všem, kdo se jich jakkoliv účastní.

Abych získal zpětný pohled na působení kurzu Vidče, oslovil jsem sedm bývalých účastníků a položil jim stejné otázky. Zvláště mě zajímaly odpovědi na otázky po hlubokých zážitcích a dopadu této akce na jejich život obecně a konkrétně na život víry. Nejhlubší zážitky bývalých účastníků jsem shrnul do termínů: duchovní zážitky, rodinná atmosféra, setkání s osobností, nové impulsy pro život. Praktické dopady na život byly u všech dotázaných pozitivní, avšak

specifické u každého z nich. Např. osobní rozvoj, překonání limitů, aktivizace pro život v církvi. Jejich výpovědi jsem ocitoval, abych nechal mluvit přímo je a nezamlžil sílu jejich výpovědí zahrnutím pod jeden společný termín. V otázce dopadu kurzu na růst víry jsem však tuto sumarizaci myšlenek provedl. Účastníci totiž jasně označili jako hodnotné pro svůj růst víry: noční adoraci, zkušenost modlitby, pozorování projevů víry u ostatních účastníků, zajímavé přednášky a podněty, klid pro přemýšlení, setkání s osobností a celkově průběh kurzu jako duchovní posilu a obnovu. Myslím si, že takovýmto způsobem dotazovaní ukázali na hodnoty, které na kurzu pro svoje dozrávání víry získali.

Na konci kurzu jsou účastníci vyzváni, aby dál pokračovali v práci na svém osobnostním růstu s praktickou nabídkou možnosti sejít se na víkend během roku. Tato výzva je kladně přijímána a navíc frekventanti předčí tuto výzvu a uspořádají si ještě několik dalších setkání, kde se navzájem povzbuzují v růstu.

Syntéza odpovědí: Domnívám se, že jsem touto prací dal odpověď na první i druhou otázku. Podařilo se mi popsat, v čem spočívá výchova víry a na příkladu prázdninových Formačních kurzů Vidče ukázat výchovu víry v praxi salesiánského výchovného prostředí. Zjistil jsem, že kurzy Vidče odpovídají katechetickým směrnicím církve i salesiánskému výchovnému modelu. Zjistil jsem ze svědectví účastníků, že cíle kurzu jsou prakticky nabídnuty v programu a mají žádoucí dopad na růst a dozrávání víry mladých účastníků i samotných organizátorů. Cíle kurzu překonávají účastníci organizováním vlastních setkání po jeho skončení, neboť v nich je zažehnuta touha růst a našli způsob, jak pro to něco mohou dělat. Překonáním cílů je také osobnostní růst organizátorů kurzu, který v cílech není, jak o něm mluví ve svých výpovědích. Současně s vděčností za přijaté dobro zůstávají účastníci kritičtí a tak jsou otevřeni pro další růst svůj a případně i spolupráci na zvyšování kvality kurzů. Dosažené výsledky kurzu spatřuji ve výpovědích účastníků, kdy mluví o uskutečněných rozhodnutích v životě víry, obohacení prožitým společenstvím křesťanů, rozšíření znalostí obsahu víry, posunu v životě modlitby, probuzení či posílení osobní angažovanosti v církvi a ve společnosti. Nad rámec cílů kurzu uvádějí účastníci i novou osobní zkušenost s Bohem, kterou mohli získat. Mohu tedy říct, že Formační kurzy Vidče skutečně vychovávají víru mladých lidí a bývalí účastníci toto dosvědčují svými slovy i životem.

Nová otázka: Popsal jsem praktický model výchovy víry na kurzech Vidče a napadá mě otázka, zda je možné přenést model Vidče i na jiná místa, do jiných situací, aby fungoval stejně a vychovával víru mladých lidí i na jiných místech? Toto je otázka pro katechezi a pastoreci především v salesiánském prostředí, fungujícím na stejném výchovném modelu.

Anotace

Autor: Mgr. Ondřej Matula

Katedra křesťanské výchovy, CMTF UP Olomouc

Název: Výchova křesťanské víry mladých lidí na prázdninových kurzech Vidče.

Vedoucí práce: Doc. Dr. Ludvík DŘÍMAL, Th.D.

Počet znaků: 130 985

Počet příloh: 20

Počet použitých pramenů a literatury: 23

Klíčová slova:

- výchova
- křesťanská víra
- salesiáni
- duchovní zrání
- mládež

Anotace:

Záměrem práce bylo popsat výchovu křesťanské víry a ukázat ji na příkladu prázdninových Formačních kurzů pro mládež Vidče, pořádaných salesiány. Autor nejdříve na základě dokumentů církve vystihl identitu křesťanské víry a způsob, jak je možné ji vychovávat. Dále se autor věnoval kurzům Vidče, které mají výchovu víry mládeže jako cíl. Popsal jejich vznik a historii, specifika salesiánského výchovného stylu, věnoval se adresátům i organizátorům kurzu. Poukázal na čtyři hlavní směry programu kurzu, kolem kterých se točí jednotlivé aktivity, a prokázal jejich spojitost se salesiánským výchovným systémem. Výchovný přínos pro víru účastníků dostatečně prokázal z výroků účastníků i organizátorů. Záměr práce byl naplněn v obou jeho částech.

Abstract

Author: Mgr. Ondřej Matula

Department of Christian Education, Sts Cyril and Methodius Faculty of Theology,
Palacký University Olomouc

Title: Christian Faith Education of young people participating in Vidče summer
courses

Supervisor: Doc. Dr. Ludvík DŘÍMAL, Th.D.

Number of characters: 130 985

Number of appendices: 20

Number of sources cited: 23

Key words: Education

Christian faith

Salesians

Spiritual maturation

Youth

Abstract:

The aim of this thesis is to describe the education of christian faith, and to show its example of summer Formative courses for young people Vidče, which are organised by Salesians. In the first part of the thesis, author uses the sources of Church documents to capture the identity of christian faith and possible way to bring it up. Then the author is concerned with Vidče summer courses, which are aimed to educate young people in the christian faith. He describes their origin and history, and particular characteristics of the salesian education style; he pays his attention to the recipients of the courses and to their organizers as well. He points out four main orientations of the courses, which give direction to particular activities, and he proves their connection to the Salesian education system. He sufficiently proves the

educational merit for the faith of the participants on the basis of testimonies of the participants and of the organizers as well. The aim of the thesis has been fulfilled in both of its parts.

Seznam použité literatury

Prameny

- Kolektiv autorů, *Víra. Sborník VII. Celostátního kongresu katechetů*. Katechetická sekce České biskupské konference, 2010. ISBN 978-80-87082-14-0.
- ALBERICH E., DŘÍMAL L. *Katechetika*. Praha: Portál 2008. ISBN 978-80-7367-382-6.

Literatura

Dokumenty univerzální církve

- Directorium generale pro catechesi*, dokument Kongregace pro klérus z 15. srpna 1997. Český překlad s titulem *Všeobecné direktorium pro katechizaci*. Praha: sekretariát ČBK, 1998.
- Dokumenty II. Vatikánského koncilu. *Ad gentes*. 1.vyd. Praha: Zvon 1995. ISBN 80-7113-089-3.
- Katechismus katolické církve*. 1.vyd. Praha: Zvon 1995. ISBN 80-7113-132-6.
- Bible. Písmo svaté Starého i Nového Zákona*. Praha: Česká biblická společnost 1995. ISBN 80-85810-08-5.

Dokumenty Salesiánské provincie Praha

- Výchovně pastorační projekt provincie 2007*, schválen Provinciální kapitulou v r. 2007.
- Výchovně pastorační projekt Salesiánské provincie Praha 2001*, dokument Provinciální kapituly schválen 24.10.2001.
- Zpráva o stavu provincie sv. Jana Boska*, dokument přednesen na Provinciální kapitule ve Fryštáku 23. dubna 2007.

Dokumenty univerzální Salesiánů Dona Boska

- Educare i giovani alla fede*, dokument 23. všeobecné kapituly salesiánů Dona Boska, Řím 4. března až 5. května 1990. Český překlad s titulem *Výchova mládeže k víře*. ISBN 80-85282-26-7.
- Memorie biografice*. Český překlad „Životopisné paměti sv. Jana Boska“, samizdat.

Další literatura

KOPECKÝ, J. *Výchovná metoda sv. Jana Boska*, samizdat.

ZVĚŘINA J. *Teologie agapé I*. 1.vyd. Praha: Skriptum, 1992.

ISBN 80-855528-19-3.

MOTTO, F. *Výchovný systém Jána Bosca*. Bratislava: DON BOSCO, 2005.

ISBN 80-8074-022-4. Překlad vlastní.

MARTINEK, M. *Ztracená generace?* Svitavy: Ing. Pavel Sejkora – Trinitas, 2006.

ISBN 80-86885-14-3.

Kancionál. Společný zpěvník českých a moravských diecézí. Praha: ZVON, 1999.

ISBN 80-7113-235-7.

LYON, D. *Ježíš v Disneylandu. Náboženství v postmoderní době*. Praha: Mladá

fronta 2002. ISBN 80-204-0941-6.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál

1995. ISBN 80-7178-029-4.

Časopisy

Salesiánský magazín, vyd. Salesiánská provincie Praha, MIČ 47 456,

ISSN 1214-5262

Farník. Časopis litomyšlské farnosti. Vydává Římskokatolická farnost Litomyšl.

[Internet] 2.3.2008, revize 30.9.2012.

Dostupné na www.farnik-litomysl.unas.cz

Internet

FOGL, J.: *Vidče 2001 – formační setkání mladých*.

[Internet] 31.8.2004, revize 30.9.2012. Dostupné na:

<http://www.christnet.cz/magazin/clanek.asp?clanek=975>.

ZELINKA, P.: *Vidče – formační kurz pro mládež*. [Internet] 31.8.2004,

revize 30.9.2012. Dostupné na

<http://www.ascczech.cz/rs/view.php?cisloclanku=2004083102>

WWW.SDB.CZ , zveřejnění neuvedeno, revize 17.10.2012.

Seznam příloh

1. *Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým, SDB dne 19.7.2011 v Litomyšli.*
2. *Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Zelinkou SDB dne 14.10.2011 v Praze.*
3. *Přepis záznamu rozhovoru s Mgr. Tomášem Redlichem a Pavlou Redlichovou dne 4.11.2011 v Praze - Kobylisích.*
4. *Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovancem, SDB dne 22.12.2011 v Brně.*
5. *Zvací dopis pro účastníky kurzu. Interní texty Vidče. Existuje pouze v podobě rukopisu.*
6. *Úvodní informace Vidče. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
7. *Program denní Vidče 2010. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
8. *Program denní Jaroměřice 2010. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
9. *Jak jít na pouť. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
10. *Asistent na Vidči. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
11. *Zásady společenství. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
12. *Věra Nevoralová. Dopis účastníka Vidče.*
13. *Přepis záznamu rozhovoru s Jiřím Palečkem dne 18.8.2012 ve Žďáru nad Sázavou.*
14. *Anežka Heroldová. Dopis účastníka Vidče.*
15. *Jan Kapounek. Dopis účastníka Vidče.*
16. *Klára Matulová. Dopis účastníka Vidče.*
17. *BREJCHA, V. Vidčáci – Zápisky z formačních kurzů a víkendových setkání 2002 – 2007. Výběr ze zápisků.*
18. *Cílem formačního týdne. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
19. *Témata k povídání v kolečku. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*
20. *Hodnocení Vidče. Interní texty Vidče, existuje pouze v podobě rukopisu.*

Seznam zkratek

KKC *Katechismus katolické církve.*

SM *Salesiánský magazín.*

MB *Memorie biografice.*

SDB *Salesiáni Dona Boska.*

Příloha č. 1: Přepis záznamu rozhovoru s P. Josefem Kopeckým, SDB dne 19.7.2011 v Litomyšli.

Jožko, stojíš u prázdninových kurzů Vidče od počátku. Kdo přišel s tou myšlenkou?

Vyvíjelo se to vždy ve spolupráci s druhými. První impuls dal v roce 1967 P. František Míša zvaný Dominus. Pověřil mě vedením tábora mladých pro kluky a holky z Moravy, gymnaziální mládež. Byli tam však i vysokoškoláci. To byla tehdy novinka, do té doby se salesiáni věnovali spíše jen klukům. Byli to vsetíňáci a utvořili výbornou partu. Byl mezi nimi i Petr Chovanec, tehdy ještě gymnazista. S Petrem jsme pak začali společně pořádat takové akce pro mládež, a protože tady to v naší republice za komunistů nešlo, začali jsme to organizovat v Německu. Do toho se výrazně zapojil P. Werner Rösch, salesián, který měl v Německu příbuzné. Uměl německy a měl známého patera v Oschatz mezi Drážďanami a Erfurtem. Tam jsme každé prázdniny pořádali akce pro studenty, převážně gymnazisty. Werner tam zajišťoval materiální zázemí, Petr Chovanec pak už jako tajný bohoslovec se angažoval přednáškami z teologie. Program byl volnější, chodili jsme i na vycházky, ale byla tam vždy i mše sv. a společné modlitby. Hlavně se tam pěstovalo společenství mladých. Přitažlivou složkou bylo, že to bylo za komunistů nebezpečné a muselo to být tajné. Domlouvání muselo být osobní. Nic se nesmělo psát, proto už půl roku dopředu bylo domluvené datum a vlak, kterým se pojedete do Drážďan. Protože jsme se často všichni neznali, muselo být nějaké dorozumívací znamení. Znaméním byl batoh a svinuté komunistické noviny Rudé právo. Podle toho jsme se poznali. Zajímavé je, že to vždy klaplo. To byly první zkušenosti.

Po revoluci nás zvali dál. Nejdřív na faře poblíž toho Oschatz. Pak jsme to dělali v Drážďanech. Němečtí přátelé nám to nabízeli dál i po revoluci, a byli ochotni nám to všechno platit. Ještě jednou či dvakrát jsme tam byli, ale pak se nám zdálo, že bychom je vydírali, když máme svobodu. Tak jsme začali u nás na Vidči na chalupě, kterou salesiáni koupili a Petřův tatínek ji právě přestavoval a velmi zvelebil. Tak začala Vidče. Ze začátku to bylo ještě poměrně volné. Hlavní náplň ale byly už přednášky na témata Písmo, morálka a jiné teologické disciplíny. Zvali jsme tam jako přednášejí různé hosty: byl tam třeba Fana Kunetka, vyprávěl poutavě o Písmu pro mládež. Byl tam i Dolista, Homola a jiní salesiáni. Pak se přidal Ondra Matula, dostalo to pevnou strukturu, denní řád. Postupně se vyvinul systém přednášek, modliteb, sportovních aktivit, sdílení. Pak se stanovil i týdenní program. Ukázalo se jako vhodné jít jeden den na pout', udělat si duchovní obnovu apod. Takový byl tedy vývoj, který se osvědčil. Aby se mladým rozšířil obzor, měli možnost diskuse, posílili se v duchovním životě, navázali hezké vztahy, učili se mluvit o náboženských věcech. Dnes už je struktura pevná a osvědčená. Velkou roli pak sehráli i účastníci jako Juris Jeniš, který byl řadu let výkonným asistentem a organizátorem mladých. Pak se také velmi vyznamenal tehdy ještě účastník Petr Zelinka.

Projekt se tedy rozvíjel postupně. Podle čeho jsi postupoval, z čeho jsi čerpal, měl jsi nějaký vzor?

Program se vyvíjel postupně. Dominus nic přesně nezadával, měl představu, že program bude jako na chaloupkách. Já jsem na chaloupky moc nejezdil. Přednášky se vyvinuly z toho, že jsme zpočátku po večerech diskutovali o různých tématech. Bylo vhodné, aby diskuse měly určitou úroveň. Proto bylo třeba, aby mladí měli také nějaké vědomosti, jinak nemohou solidně diskutovat. Proto se zavedly přednášky třeba z dogmatiky, jak se díváme na otázky víry, co jsou svátosti, církve nebo co je to morálka. Lepší je mít nějaké vědomosti a o nich diskutovat, než to nějak lovit ze vzduchu. Takhle tedy vznikl plán přednášek a následných diskusí a seminářů.

Jak jsi získával spolupracovníky?

S Petrem Chovancem jsme navázali spolupráci hned od počátku, když jsme první akci pro mladé z Moravy dělali v Klášterci. Petr se do toho přirozeně zapojil. U Wenera to bylo tak, že Werner dostal úkol vnést salesiánské dílo do jižních Čech. Splnil to perfektně. Jezdil tam na mopedu. Tam se seznámil s děvčaty a chlapci, dělal pro ně výborné akce. Využil kontakty s východním Německem, kde měl příbuzné a kde se znal i s jedním významným paterem. On sám nezávisle na nás začal pořádat putovní duchovní cvičení pro mládež v Německu. Nabral mladé všude možně, ani nevím odkud, takže jich tam míval 30 - 50, což byla tehdy velká odvaha! Už předem měl domluvená místa na farách v Německu, kde byli ochotní tuhle partu nechat přespat. Takhle putovali od fary k faře a on tam měl pro ně vždy program: katecheze, modlitby. Já jsem s ním sice nechodil, ale vím, že to bylo velmi oblíbené. Werner byl svou bodrou povahou pro mládež velmi sympatický. S Wernerem jsme se domluvili, že bychom kromě toho udělali spolu něco náročnějšího, na jednom místě, že by to bylo zaměřeno víc na vzdělávání a duchovní prožívání. Díky Wernerovi to mohlo být řadu let v Německu, kde komunisté nebránili katolické mládeži se scházet, tlak komunistů na církve byl jiný. Tady v naší republice by to nešlo. To byly tedy začátky s Wernerem a Petrem Chovancem v Německu.

Jak se zajímali představení o toto dílo?

Popularitu jsme tomu nedělali, a to kvůli našemu bezpečí. Naše komunistická tajná policie STB byla s tou německou v kontaktu a tak vše muselo probíhat v utajení. Neříkali jsme o tom ani salesiánům, věděl o tom Dominus jako představený a pak v Praze pater Kubín. Oni do toho přímo nezasahovali, věděli o tom a důvěřovali nám, že to děláme dobře. Ani by nebylo vhodné se do toho angažovat, aby v případě prozrazení do toho nebylo namočeno moc lidí.

Jak jste získávali účastníky?

Účastníky jsme získávali hlavně z paret mladých, které vznikaly při politickém uvolnění v roce 1968, např. při kostele sv. Kříže v Praze. Zformovala se velká parta,

kteřou vedl Benno Beneš, pod záštitou pátera Kubína. Konaly se slavné čtvrtční bohoslužby slova, kdy byl kostel narvaný mladými lidmi. Tam se hodně mladých seznámilo a my s nimi, takže když potom začala normalizace a všechno toto bylo zakázáno a páter Kubín musel jít pryč, tak ty party na různých místech fungovaly dál. Zajímavé je, že všechno bylo zakázané a přitom to perfektně fungovalo. Tehdy u Kříže vzniklo asi 10 společenství mladých, především vysokoškoláků, a my jsme pro ně dělali čtvrtletní duchovní obnovy, hlavně pro vedoucí. Skřze vedoucí paret jsme tak měli v péči velké množství mladých lidí. Z těchto paret mladých se pak rekrutovali účastníci našich kurzů. Vedoucí paret nám je doporučili, už věděli, kdo je spolehlivý a neprozradí to. Pokud jde o vedení těch paret, tak v tom se angažovali z řad salesiánů kromě Benna Beneše též Jožka Šplíchal, Václav Komárek, Libor Ovečka, Josef Trochta, Josef Horník, Werner Rösch a řada další.

Za totality se tady nesměly volně tisknout náboženské tituly. Kde jste získávali materiály?

Oficiální náboženské literatury moc nebylo, ale my, co jsme studovali teologii tajně, jsme měli výborné materiály od Zvěřiny a pokud jde o Písmo tak od Domina. To byly tehdy špičkové věci, které neměli ani v tehdejším semináři. Bylo to sice psané na stroji jako samizdat, ale jinak to bylo kvalitní. To nám tehdy stačilo jako materiál, který jsme se snažili přetlumočit mladým. Byly to nové poznatky z morálky a Písma. Nějaké oficiální knížky však přeci byly. Významné v té době bylo, že páter Skoblík tehdy jako farář u sv. Ignáce v Praze, začal dělat v rámci kázání cyklus přednášek z morálky. Měl totiž přístup k zahraničním materiálům. Dělal to vždy v neděli a byl vždy plný kostel, hlavně intelektuálové. To nám také tehdy pomohlo.

Byly problémy s policií?

Pán Bůh nás ochránil, ani já a nevím ani o nikom jiném, že by kvůli našim kurzům byl někdo šikanován. Dokonce se domnívám, že to STB možná ani nevědělo. Ale jen se to domnívám, je možné, že se to dověděli. Stejně tak jsem se domníval, že o mně komunisté nevěděli, že jsem kněz. Až po revoluci to vyšlo v tisku o rodině Kopeckých a o mě se všemi detaily. Takže komunisté se už několik let před revolucí o mně vše dověděli. Jeden z účastníků paret se mi později přiznal, že ho donutili a on na mě donášel. Policie sice všechno sledovala, ale pár let před revolucí, pokud tam nebylo nic politického a protistátního, tak do toho už nezasahovala. Na to jsme také dbali, aby program byl náboženský a ne nějaké politické agitování. Nebezpečí tam však nějaké bylo. Současně s akcemi pro mládež jsme dělali i akce pro chudší české rodiny v Erfurtu, díky velkorysosti tehdy ještě mladého biskupa Wankeho. Bylo to v areálu kláštera voršilek, kde měla erfurtská diecéze pronajatou jednu budovu. Tu nám dávali zdarma k dispozici na jeden týden. Tam jsme jezdili s rodinami. My jsme žili v naději, že o nás nikdo neví. Tam byl také program náboženský i volný. Jednou, když jsme tam byli, přišlo avízo údajně přímo

z Vatikánu, že o tom policie ví a bude z toho průšvih. To by byl velký průšvih i pro biskupa. My jsme chtěli, aby nás nikde nezapisovali, a přitom to byla tehdy v NDR povinnost každou návštěvu zapsat v domovní knize. Měli nás tedy zapsat. My jsme o tom biskupa informovali, ale nic z toho nakonec nebylo. Buď to byla kachna, nebo to zařídila Boží prozívatelnost. Svěřovali jsme to všechno Panně Marii a věřím, že v tom také sehrála svou roli.

Jak na tom byli účastníci s vírou? Pomohly vaše kurzy rozvíjet víru účastníků?

Účastníci byli mladí lidé z těch parat, takže byli prověřeni jako opravdu věřící. Jejich rodinné kořeny jsme však neznali, to se tehdy nedalo moc zjišťovat. Většinou snad byli z dobrých rodin, zárukou bylo, že je přijali do místního společenství, také tajného. Nebyli to teprve hledající víru. Přesto jejich křesťanská praxe nebyla někdy valná. Řadě lidí to pomohlo k opravdovějšímu křesťanství a k vřelejšímu vztahu k Bohu. Měli jsme vždy v programu každý den mši svatou, takže se seznámili se mší jinak než ve svém kostele, kde to mohla být formální účast. Na kurzu zažili mši svatou v úzkém společenství deseti dvaceti lidí, kde se do toho mohli zapojit a prožívat to úplně jinak. Další věcí, že je to obohatilo, bylo to, že během kurzu skoro všichni šli ke sv. smíření. Tak se v nich probudil smysl pro svátostný život, navíc to brali velmi vážně. Ty svátosti smíření tam mohly probíhat trochu jinak, než byli zvyklí doma formálně za pět minut ve zpovědnici. Na kurzu byl při zpovědi čas různé věci probrat a nasměrovat je do života. Z ohlasů po kurzech vidím, že to význam mělo. Mnoho průměrných katolíků to postrčilo dost dopředu, oživilo to jejich víru, smysl pro svátosti, zvláště eucharistii a svátost smíření. Také se naučili nahlas modlit, sdílet se o víře a naslouchat. Tak to vyplynulo i z anket, které jsme na konci kurzu už tehdy dělali.

Přišel rok 1989, poměry se změnily, mladí se změnili. Jak se dalo v kurzech pokračovat po revoluci?

Po revoluci byla krátká pauza a vypadalo to, že se s kurzy končí, že už nebudou potřeba. Zakládaly se střediska mládeže, mohlo se působit veřejně. Pak se ale zdálo, že by to možná význam mělo, a tak se nesměle začalo na Vidči, asi roku 1991. Pak byla asi rok zase pauza a asi od roku 1993 se to pomalu rozjelo. Už se dalo shánět mladé oficiálně, např. skrze naše kněze ve farnostech. Už se to nemuselo tajit, takže jsme jim mohli vše vysvětlit. Byla už větší informovanost.

Změnu poměrů se tedy podařilo překlenout. V čem se kurzy musely změnit?

Zpočátku nebylo třeba moc měnit, plynule se pokračovalo tak, jak to bylo v Německu. Postupně však byly nároky větší, i pokud jde o komfort. Dřív stačilo lidem mít spacák a karimatku, víc nechtěli. Zpočátku ani Vidče ještě nebyla zcela vybudovaná, takže i ty podmínky byly skromné. Dnes už by to tak nešlo. Naopak zájem a vděčnost upadla, neboť se začaly po revoluci objevovat i jiné iniciativy, i jiné řády začaly více pracovat s mládeží, také mnohé další organizace, takže byla

možnost výběru. Za totality to tak nebylo, z jiných kongregací málokdo pro mládež něco dělal, aspoň o tom nevím, proto naše akce byly tak v kurzu. Ten rozdíl je vidět i na účasti na bohoslužbách pro mládež u sv. Kříže v roce 1968, kdy se tam mladí skoro nevešli. Salesiáni i díky Dominovi nabízeli něco pro mládež kontinuálně i tehdy, kdy ostatní nebyli ještě příliš konsolidováni pro tuto práci. Mladí tedy byli vděční, že se něco pro ně dělá. Po revoluci mají těch možností čím dál víc a už si mohou vybírat. Tím upadá jejich zodpovědnost, přihlásí se a pak nejedou, neboť se jim naskytlo něco lákavějšího.

Jaké je motto těchto kurzů? O co tady jde? Co je to vlastně Vidče?

Na kurzech jde hlavně o to probudit v mladých hlubší vztah ke Kristu, aby nebyli atrapami křesťanů, ale aby to naplno prožívali. A když s Kristem, tak žít s církví, aby nebyli pasivními členy, ale pochopili, že mají také nějaký úkol. Dále aby zodpovědně přistupovali k životu. Mají pochopit, že Bůh pro ně má nějaké životní povolání, ať už je to manželství, nebo zasvěcený život, nebo i tzv. singl. To je hlavní cíl: Probudit v nich chuť k životu víry, aby nebyli jako třtiny ve větru se klátící, lidé co dělají církvi spíš ostudu, ale aby žili naplno svou vírou. Tuhle cestou aby se také angažovali pro druhé, chápali, že křesťan a církev mají misijní poslání. Nemohou si víru schovat pro sebe, ale šířit ji. Když ji mají šířit, musí o ní něco vědět, být na úrovni. Kdo chce zapalovat, nesmí doutnat, ale hořet!

Děkuji za rozhovor!

Příloha č. 2: Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Zelinkou SDB dne 14.10.2011 v Praze.

Petře, jsi dlouholetým účastníkem a později i přednášejícím na prázdninových kurzech Vidče. Jak ses k tomu dostal? Kdo tě pozval a jaký byl tvůj první kurz?

Na počátku mé účasti na kurzech Vidče bylo setkání s Jožkou Kopeckým na ekumenické Lesní škole. Mluvili jsme spolu o různých věcech a on mi nakonec nabídl na další prázdniny zúčastnit se Vidče. Na počátku tedy bylo setkání s člověkem, který mě oslovil humorem a otevřeností. Probudil ve mě důvěru, takže o rok později v létě 1997 jsem se vydal na Vidču. Co mě oslovilo hned zpočátku bylo to, že hned na pozvánce, kterou jsem dostal, byl jasný program a vize, čtyři cíle Vidče: Zážitek křesťanského společenství, vzdělání ve víře, prohloubení duchovního života a rozlišování životního povolání. Jel jsem tedy na Vidču s očekáváním, že tam budu s mladými lidmi, kteří také nějak prožívají svou víru. Byl jsem tehdy na vysoké škole a tak bylo pro mě lákavé být s vrstevníky.

Co se týká vzpomínek na můj první kurz, pamatuji si na přátelskou atmosféru, oslovilo mě slavení eucharistie s hudbou, Jožkovy promluvy. Z celého pobytu si také pamatuji zajímavý program ohledně vzdělání ve víře, tedy dopolední přednášky a diskuse, večerní posezení, zábava. Hodně mě oslovila možnost povídat si s vrstevníky o víře a různých životních otázkách. Dále mě oslovila možnost probírat s Jožkou otázky životního povolání. V té době už jsem uvažoval o řeholním povolání. Mou otázkou už nebylo zda, ale spíš do jaké řeholní rodiny se přidat. Toto setkání přispělo k prohloubení mé motivace. Cítil jsem ze strany Jožky určité povzbuzení k rozhodnutí, že je řeholní život normální povolání a člověk může být šťastný. Co mě také oslovilo na tom prvním kurzu, byla radostná atmosféra, tedy víra prožívaná radostně. Byla tam výborná parta. Bavili jsme se, jak kdo žije ve farnosti. Nasbíral jsem tam zkušenosti pro život společenství v mé farnosti.

Máš odlišné vzpomínky z dalších Vidčí, které jsi absolvoval jako účastník?

Byl jsem dvakrát na Vidči jako účastník, v letech 1997 a 1998, to jsem byl ve 3. a 4. ročníku vysoké školy. Díky dobrým dojmům z mé první Vidče jsem jel rád i podruhé. Už jsem věděl, co mě čeká a těšil jsem se i na podobnou partu. I když program byl podobný, ne-li stejný, přesto byl povzbuzením víry. Účastníci se vyměnili, takže byly zase nové impulsy. Co si vzpomínám, oslovila mě opět pouť na Radhošť, duchovní obnova, kdy měl člověk příležitost v tichu přemýšlet o své životní cestě nebo o prohloubení vztahu k Bohu.

Jaké to bylo jet později na Vidči jako mladý začínající salesián, v roli asistenta?

Jak člověk roste a dozrává, má potřebu nejen přijímat, ale i dávat. Tak jsem to vnímal i já vzhledem k Vidči. Vnímal jsem, že když mi to na Vidči hodně dalo, připadalo mi důležité se zapojit a něco vrátit. Navíc to byl styl práce, který mě bavil,

práce s vysokoškoly. Rád jsem se zapojil. Zapojil jsem se poprvé v roce 2004 a pokračoval i v dalších letech. Nejdříve jsem byl jen asistentem při hrách a měl jsem jednu přednášku. Postupně jsem se zapojoval ve větší šíři, více přednášek, poslední rok už i jako jáhen. Co vnímám jako důležité, že člověk působí nejvíc svým příkladem, a ne tím co říká. Působí svým životním příběhem. Jako důležité vnímám být v kontaktu s mladými. Ještě bych ocenil organizační rovinu akce, je tam stabilní struktura programu a jasná vize čtyř cílů, takže to pak usnadňuje zapojení členů týmu i směřování celého programu.

Byl jsi nedávno vysvěcen na kněze. Pomohla Ti Vidče, aby ses stal knězem?

Mě nejprve oslovil Don Bosko a chtěl jsem být salesiánem, povolání ke kněžství teprve následovalo. Vnímám tedy jako prioritu řeholní život a komunitu, služba kněze je pak jednou z možností, jak naplnit své poslání. Vidče mi pomohla v tom, že jsem se tam setkal s různými salesiány a viděl jsem různé způsoby, jak je možné působit jako kněz a řeholník. Viděl jsem, že neexistuje jen klasická služba kněze ve farnosti, ale že salesián kněz působí v různých rolích a situacích, takže mi to usnadnilo moje rozhodování v tom, jaké je moje místo v salesiánské rodině. Práce s dospívající mládeží je práce, která mě oslovuje a ve které bych chtěl pokračovat. Můj vztah ke kurzům Vidče se vyvíjel, tak jako jsem se vyvíjel já. Nabral jsem tam spoustu zkušeností, zažil spoustu různých situací a mohl vyzkoušet různé způsoby práce.

Chtěl bys ještě ty sám něco říct ke kurzům Vidče, především k tématu výchovy víry mladých lidí?

Přišlo mi důležité, že je tady určitá kontinuita. Kurzy se dělají každý rok o prázdninách, je možné se jich účastnit i opakovaně, dále bývají v únoru setkání absolventů, takže je určitá návaznost a mladí mohou být v kontaktu i delší dobu. Potom co se týká výchovy ve víře, připadá mi důležité zvláště pro mladé z míst, kde není moc mladých věřících, že je tento kurz zvláště pro ně impulzem na celý další rok, než zase o prázdninách někam pojedou. Pro mě zvlášť to mělo význam potkat vrstevníky a bavit se s nimi o víře, prožívat ji, radostnou atmosféru při liturgii, vzdělání ve víře - biblistika, morálka. To může pomoci mladým v orientaci v životě. Potom mě zaujalo, že tyto kurzy jsou určeny pro animátory, kteří už jsou někde zapojeni, ať už jako skautští vedoucí, nebo pomáhají ve farnosti, že i pro ně někdo něco udělá, aby se prohloubili ve víře. Je to takový kurz pro elitu, ty, kteří něco dělají pro druhé.

Děkuji za rozhovor!

Příloha č. 3: Přepis záznamu rozhovoru s Mgr. Tomášem

Redlichem a Pavlou Redlichovou dne 4.11.2011 v Praze - Kobyliších.

Jste manželé, máte dva chlapce, před více lety jste se vícekrát zúčastnili kurzů Vidče, nejprve jako účastníci, později jako asistenti. Co si vzpomínáte z těch prvních kurzů, na kterých jste byli jako účastníci?

Pavla: Vybavuji si intimní chvíle při liturgii. V kapli v chalupě, kolem stolu oltáře, kde byli dva až tři kněží, a spolu s námi vytvářeli intimní společenství církve kolem Ježíše, který byl na tom stole oltáře. Pro mě to byla nesmírně osobní zkušenost. Potom se mi líbilo, že jsme se mohli aktivně účastnit při liturgii, střídali jsme se ve čtení, připravovali zpěvy. To bylo pro mě naprosto nové. Člověk, který běžně chodí do kostela, tyhle možnosti nemá, kdežto v tom malém společenství to bylo možné. To mám vryté.

Tomáš: Mě pozval na Vidču Jožka Kopecký. Požádal jsem ho, jestli bych mohl vzít ještě několik mladých lidí ze společenství mládeže, kam jsem v té době chodil. Ta možnost byla, takže několik z nich skutečně to pozvání přijalo. Tak jsme jako společenství mohli na Vidči prožít čas jinak než v Praze. Mohli jsme se víc poznat, prožívat společenství v jiné rovině, a to mi přijde jako hodnotné a pro společenství to mělo dopad do budoucna. Druhá věc, která se mi vybaví, je zkušenost se svátostí smíření. Byl čas a prostor, bylo to osobní. Na cestě mého povolání jsem dostal ve svátosti dobrou radu: modlit se každý den desátek růžence za svoje osobní povolání. Tahle zkušenost se projevila i v konkrétní podobě. Po asi dvou letech, když jsme s Pavlou začali chodit, jsme zjistili, že jsme oba dostali ve stejnou dobu na stejném místě na Vidči od stejného kněze stejné doporučení: modlit se desátek za své povolání. Tato modlitba byla začátek našeho vztahu a manželství, ta to propojila. Ještě bych navázal, že na Vidči bylo možné prožívat ještě jiné vztahy s druhými lidmi, než běžně ve společenství, a to jak s účastníky, tak s kněžími. Další věc, která mě tehdy pro život obohatila, byla možnost zažít praktickou spolupráci s Pavlou v době, kdy jsme ještě nebyli manželé. Také ve vztahu ke kněžím, kdy jsme se mohli víc poznat s kněžími skrze spolupráci na kurzu Vidče. To mi pomohlo později, když jsem začal pracovat v Kobyliších. Tváře salesiánů, kteří zde byli nebo přijížděli jako hosté, už mi byly známé a tak mi to pomohlo v začlenění. Potkal jsem na Vidči jako asistenty Jardu Fogla a Petra Zelinku. Oba jsem pak občas potkal tady v Kobyliších, a to mi připadlo takové osobní a rodinné.

Bylo důležité, že program byl na chalupě na samotě na horách, nebo by se to dalo uskutečnit kdekoli?

Pavla: Já si myslím, že to bylo důležité, být na klidném místě, daleko od civilizace, chodili jsme pro domácí mléko. Vzpomínám na to nostalgicky. Každý den se musel někdo vypravit na nákup. To lidské bylo spojeno s tím duchovním. Je to dobrá lokalita pro tento účel.

Tomáš: Mně se také prvně vybavují cesty pro to mléko. Je to drobnost, která vyjadřuje krásu toho místa. Pro člověka z města je to mimořádné, mít k snídani domácí mléko. Ukazuje to na krásu prostředí, vhodného k vytvoření společenství lidí. To místo je klidné, účastníci nejsou rozptylováni, a je to navíc spojeno s romantikou přírody. Myslím si, že místo, kde to probíhá, je velmi důležité.

Pavla: Mohli jsme také dělat různé aktivity, třeba našťípat dřevo. Když kuchařka

Maruška požádala o pomoc se dřevem do kuchyně, tak Tomáš byl první z těch, kdo ochotně nastoupili. Já si říkala: „Hezký! Tomáš je k práci!“ Když jsem pak procházela dřevníkem, kde se dřevo sekalo, viděla jsem, jak mu to jde. Udělalo mi to radost. Ve spolčeu se to normálně nepozná, jaký kdo je. Až na Vidči jsem viděla, že Tomáš – pražák – umí dělat se sekerou.

Myslíte si, že už ta první Vidče měla význam pro váš růst víry?

Pavla: Bylo to určitě důležité, například svědectví manželů nebo přednášky. Byl to důvod se zamyslet, impulzy. Bylo to k oživení víry, odpovědět si na otázku, jak já jsem na tom s vírou? Chodila jsem v té době do práce, nebyl na nic čas, ale na Vidči jsem měla možnost se zastavit a přemýšlet nad významem modlitby a čas na bohoslužbu.

Tomáš: Já jsem v té době při zaměstnání studoval v Praze Katolickou teologickou fakultu. Mě se to pak na Vidči všechno propojovalo, teoretické studium teologie s praxí života víry ve společenství. Zvláště vděčný jsem byl za modlitbu za mé povolání. Od té doby jsem se snažil jít za svým povoláním cíleně a modlitba byla konkrétní prostředek. Vydrželo mi to hodně dlouhou dobu. I dnes je pro mě tato zkušenost vytrvalé modlitby na konkrétní účel velkou výzvou.

V dalších letech jste jezdili na Vidču jako asistenti. V čem to bylo jiné? Posouvala vás ta služba asistentů někam dál?

Tomáš: Rozhodli jsme se pro to svobodně, byla to výzva. Zažili jsme mnoho hezkého jako účastníci a tak bylo přirozené jet tam pomáhat. Silná motivace bylo to společenství a také možnost se blíže s Pavlou poznat při práci pro druhé. Tehdy jsme už spolu chodili. Mohli jsme se posunout i v našem vztahu a osobním zrání. Byli jsme vystaveni různým situacím a náš vztah to prověřovalo. Mohlo to skončit, ale nás to posunulo blíž k sobě.

Pavla: Já jsem se na asistenta necítila příliš nadaná. Měla jsem pochyby, jestli jsem toho schopná. Ale s Tomášem jsme se doplňovali. Já jsem byla po večerech s holkama, Tomáš s klukama, jako služebně starší. Mohli jsme řešit, kdo s kým chodil, zda má věřícího partnera, bylo to plodné i po lidské stránce. Pro ty holky to bylo jistě dobré, že tam měly kromě kněží i nějakou ženu, mě a paní kuchařku. To byl významný prvek.

Dnes už jste rodina, máte dva chlapce, které také vedete k víře. Pomohla vám k tomu Vidče? Je to kontinuální růst víry, nebo to bylo nějak přerušeno?

Pavla: Napadá mě souvislost. Byla to tehdy formace salesiánská a my jsme dnes členové salesiánské rodiny. Tehdy to začalo a nyní to stále pokračuje. Život víry pokračuje pořád dál, je to dobrodružná cesta na celý život. Stále je co objevovat a co řešit, na co si odpovídat. To, že jsme se dostali k salesiánům, vidím jako pozitivní dosud. Když na to budou moci navázat naše děti, tak z toho budu mít jenom radost.

Tomáš: Vzpomněl jsem si na svátost smíření. Byla tam možnost prožít ji tam s někým, koho znám, mít pravidelného zpovědníka. To jsem se tam na Vidči také naučil. Další je svědectví manželů. Během těch několika kurzů jsme zažili řadu manželských párů. Jejich svědectví bylo pro nás hodně důležité. Později jsme také mohli prožít přípravu snoubenců u salesiánských spolupracovníků a chodit ke svátosti smíření za Jožkou Kopeckým.

Můžete na závěr říct, čím je pro vás Vidče?

Tomáš: Kdybych nejel na Vidču, tak je moje životní situace dnes jiná. Bylo to pro můj život docela zásadní. Jako asistenti jsme mohli mít účast na apoštolátu.

Pavla: Bylo moc hezké prožít nějaký čas s kněžími jako s normálními lidmi. Hovořit spolu jako kamarádi. Nabídnuté tykání vyjadřovalo otcovský a přátelský přístup kněží. Posunulo nás to ke spolupráci.

Děkuji za rozhovor!

Příloha č. 4: Přepis záznamu rozhovoru s P. Petrem Chovancem, SDB dne 22.12.2011 v Brně.

Petře, ty jsi jezdil na kurzy Vidče od samého počátku. Jak ses k tomu dostal a co si z těch počátků vzpomínáš?

Všechno začalo o vánocích roku 1975. Začali jsme se scházet jako společenství vsetínské mládeže, zpívali jsme v kostele, a protože to bylo za totality, byli jsme sledovaní a popotahovaní. Scházeli jsme se proto po bytech, takže to šlo se takto scházet. Tenkrát nás Dominus - páter Míša pozval, že můžeme jet do Klášterce v Orlických horách na chalupu. Tam jsme se setkali s Jožkou Kopeckým. Toho jsem už znal z Prahy, kde on pracoval na Ústavu jaderné fyziky a my jsme za ním jezdili. Já byl tehdy na střední škole. Při takových setkáváních s ním nám sděloval, jak si budovat svůj vztah k Pánu Bohu a k lidem, zvláště co se týká přátelství, manželství, zasvěceného života. Toto setkávání pak pokračovalo i následující léta. Následovala Jožkova nabídka dělat toto setkávání i pro další pozvané. Hledalo se místo, kde bychom se mohli setkávat a vzdělávat. V té době už byly kontakty NDR, proto jsme začali jezdit někam poblíž Erfurtu, kam už Jožka dřív jezdil s nějakými jinými lidmi na katechetické kurzy. Týden před tím jsme dělali formační kurz pro mládež, i když jsme to takto oficiálně nemohli nazývat, neboť by to mohlo vyvolat nějaké problémy. Naše kurzy byly navázány na našeho dobrodince, německého kněze patera Alfréda Bocka, zároveň s jeho přesunem do malého města poblíž Drážďan jsme i my naše aktivity přesunuli k němu. Měl tam velkou faru. On sám byl uznávaným specialistou na hluchoněmé. Jeho fara byla u léčebny psychicky nemocných. Komické to bylo, když jsme hráli třeba fotbal a mávali jsme na sebe s pacienty. U otce Alfréda jsme bývali od roku 1978 do 1990. Byly jsme u něj tedy i v prvním porevolučním roce, kdy už byla ne východoněmecká, ale tvrdá německá Marka, takže se vše zdražilo, a on nám moc pomáhal.

Kde se vzali účastníci kurzů, když se nemohla dělat žádná propagace?

Co se týká získávání účastníků, my jsme vždy obeslali své známé, takže nás bývalo kolem 20 až 25 účastníků z celé republiky. Byli to mladí, kteří měli zájem o tuto formu vzdělávání ve víře i v osobním dozrávání. Program byl už od počátků jasný, po přivítání byla informace o tom, že týden má sloužit ke vzdělávání, a ne jen k nějaké rekreaci. Stanovily se rozpisy přednášek, denní řád, kdo bude chodit nakupovat a kdo vařit. Byly už dopolední přednášky, proložené o přestávkách hrami. Krásné byly večery, kdy jsme seděli v kruhu a každý vyprávěl něco ze svých zkušeností a zájmů. Tím, že jsme byli z celé republiky, bylo to velmi pestré. Oproti dnešku byla větší pozornost, nikdo nevyrušoval, Jožku jsme hltali. Na jeden den jsme jezdili vždy na výlet, např. do Drážďan, jednou dokonce do Berlína. Jeden den či půlden jsme vždy věnovali duchovní obnově. Také jsme hodně zpívali. Písničky jsme lovili z ručně psaných textů v zápisníku, protože jsme nemohli mít žádné zpěvníky. A tehdy se projevila velkorysost otce Alfréda, který řekl: „A proč si to nenapišete tady?“ A tak jsme já a nějaká děvčata nařukali texty písní na blány, na německém stroji, proto jsme pak ještě museli ručně dopisovat háčky a čárky. Na cyklostylu jsme to pak namnožili. Problém nastal, když jsme sice část zpěvníků nechali v Německu pro příští rok, ale část jsme si chtěli vzít domů. Jožka z toho byl dost nervózní, jestli to převezeme přes celnici jako zakázané zboží. My jsme byli

velcí hrdinové, že to dokážeme. Když však později nastoupil do vlaku celník a šahal do batohů, co tam je, tak jsme měli velký strach.

Pomáhal s kurzy ještě někdo další?

Aby to bylo objektivní, musím zmínit, že takové kurzy nedělal jen Jožka Kopecký, ale ve stejném období dělal formační týdný pro mládež o prázdninách také salesián Jožka Šplíchal, a to na Hoře sv. Kateřiny, později též salesián Josef Dolista. Co se týká celkové přítomnosti salesiánů, tak kromě zmíněných jsem tam byl já, od roku 1979 jako tajný novic. Další nezaměnitelnou postavou byl Werner Rösch. Byl takovým duchem setkávání v Německu. Během každého léta byly totiž celkem tři týdenní kurzy, a sice katechetický, potom náš formační, a nakonec ještě puťák s Wernerem po Durynském lese. Tam už nás bylo i víc a bylo to pro širší okruh známých. Jednou na nás přišli policajti, protože jsme spávali třeba v sákrstíích kostelů. Bušili na dveře, kdo je tam. Werner statečně odpovídal německy, že nás farář zamkl kvůli strachu z krádeže, a ať si ho jdou vzbudit, jestli se chtějí přesvědčit. Samozřejmě nešli. V těch prvních letech ještě Werner nebyl kněz, a tak jsme někdy nesli i eucharistii. Nosil ji samozřejmě Werner, ale když jsme utíkali před policajtama, tak jsme ji nesli na střídačku. To byla krásná zkušenost chránit Pána Ježíše v krajní situaci. Ne všude jsme totiž spali u nějakého kostela. Jožka se tedy snažil, aby na kurzech bylo salesiánů víc, vždy aspoň dva nebo tři, aby byla pestrost. Jistě si byl vědom, že kdyby ho třeba zatkli a zavřeli, aby to někdo převzal. Také jistě myslel na to, že jednou už nebude stačit, tak si vychovával nástupce, především mě. Proto mi dával na starost program, spoje a lidi, aby to klapalo.

Jak proběhl přechod z totality do svobody?

Po revoluci se hledalo, které akce s mládeží se mohou dělat dál jiným způsobem, jiné asi zapadnou. U formačních kurzů jsme předpokládali, že by mohly pokračovat dál stejným způsobem, ale klidněji, bez rizika střetu s policií. Hned ty první prázdniny jsme byli tedy ještě u Drážďan, neboť se to domlouvalo rok dopředu. Otec Alfréd už tam snad ani nebyl přítomen, protože s pádem berlínské zdi se stal zodpovědným za pastorační hluchoněmých a psychicky nemocných při německé biskupské konferenci, proto ho přemístili a už tam byl jiný pater. Už tam jsme se dohodli, že budeme hledat nové místo, kde by se dalo být u nás. Kromě jiného i z finančních důvodů, protože se to stalo neúnosné, platit cestu, pobyt a jídlo ve tvrdých devizách. Za totality bylo velmi zajímavé poznat německou církev, architekturu, slavit bohoslužbu v kostele proměněném po koncilu, nasát atmosféru svobody. Ale situace se změnila. Domluvili jsme se, že pojedeme na salesiánskou chalupu ve Vidči u Rožnova pod Radhoštěm, přesněji na Videčské paseky. Ta se koupila asi jako jedna z posledních chalup ke konci totality. Od 70. let totiž pater Míša za pomoci dobrodinců kupoval chalupy, vzdálené civilizaci, pro akce s mládeží. Asi o tom tajná bezpečnost věděla, ale oficiálně se tvrdilo, že je to rodinná rekreace. Tato chalupa na Vidči se koupila koncem roku 1987, protože to byla chalupa s církevní ekumenickou tradicí. Patřila původně jednomu ze staršovsta Církve bratrské z blízké Velké Lhoty, kde mají toleranční kostel. Starý pán zemřel a zůstala tam mladá rodina s dětmi, v zimě zavaleni sněhem, daleko k lékaři, tak to chtěli prodat své církvi. Když už byla koupě dohodnuta, tak asi z katastrálního úřadu to nahlásili policii a oni jim to zarazili. Protože mladá rodina už měla nadřeknutý domek jinde a spěchala

s prodejem, hledali způsob, jak chalupu rychle prodat. Chtěli, aby to sloužilo náboženskému účelu. Můj táta se to dozvěděl, protože tam dělal v té době agronoma. Řekl to Dominovi, ten se na to jel podívat, a když to viděl, řekl: „Berem!“ My jsme pak byli při koupi chytřejší, že jsme to nepsali na církev, ale na osobu, takže se to koupilo a hned se začalo s malými rekonstrukcemi, aby to mohlo sloužit. Zpočátku byly jen tábory pro děti, ale už asi v tom roce 1991 jsme tam byli poprvé s formačním kurzem. V té době už to bylo zrekonstruované, z garáže a stodoly byly pokoje a sál na přednášky.

Rozvíjel se formační kurz přechodem do svobodné vlasti nějak nově?

Duší všeho byl dál Jožka Kopecký. V těch prvních letech jsem byl sice vyslaný na studia v Římě, ale v létě jsem byl vždy zpět a mohl jsem na Vidču přijet, snad kromě dvou případů, kdy jsem byl na stáži v Anglii a ve Státech. Postupně Jožka hledal další lidi ke spolupráci, takže začal jezdit Ondra Matula, pak Jindra Šraj, Janko Ihnát. Hledali jsme, koho ještě kvůli pestrosti přizvat na přednášky. V té době se opět otevřela olomoucká teologická fakulta, kde učili i naši spolubratři. Z fakulty začal na kurz jezdit přednášet František Kunetka liturgiku, Petr Chalupa biblistiku, Jindra Šraj etiku a další. Od začátku se dbalo na to, aby byla určitá úroveň, když chceme, aby to bylo formační. Tuto úroveň jsme však museli často hledat, aby to pro účastníky nebylo příliš těžké, nebo příliš lehké, takže by je to nebavilo. Naši přednášející se však dokázali přizpůsobit úrovni posluchačů. Program zůstal stejný. Přibylo tam, že jsme začali zvat pro praktický vhled mladých lidí do rodinného života manželské páry. Manželé vykládali, jak prožívali chození, manželství, výchovu dětí, takže to bylo obohacující odpoledne. Také se vrátilo řadu lidí z emigrace ze zahraničí, např. Šiškoví, a ti posílali své dospělé potomky na tyto kurzy, aby se zpětně seznámili s českým prostředím víry. Pestrost účastníků Vidče byla tedy veliká. Na Vidči se dalo vzhledem k charakteru přírody a podle počasí dělat opět táborové ohně. Chodilo se také na výlety, které jsme změnilly na poutě. Cílem byl Radhošť, zkoušeli jsme i na Hostýn, ale ten byl příliš daleko. Mladí to velmi vítali, že po několika dnech strávených sezením na přednáškách se protáhli při celodenním putování. Později jsme zkoušeli jeden ze dvou kurzů dělat i na jiném místě, v Jeníkově u Hlinska a v Jaroměřicích nad Rokytnou, ale o tom nemohu vyprávět, tam jsem byl jen jednou jako host.

Rozvíjely se také ostatní zmíněné formační kurzy?

Na těch dalších místech: Josef Dolista skončil s kurzy hned po revoluci kvůli svému pověření na fakultě v Českých Budějovicích. Jožka Šplíchal ještě chvíli pokračoval, ale měl jiné úkoly na ministerstvu, takže se kurzům už také nemohl věnovat. To byl tedy přerod z totality, kdy jsme jezdili do Německa, do svobody, kdy jsme začali jezdit na chalupu na Vidči.

Mohl bys ještě zavzpomínat, jaký měl tento kurz vliv na tvoji osobní víru? Už od začátku ses rozhodl osobně angažovat.

Dá se říci, když by tato akce nebyla spojena s nějakou zásadnější výchovou víry, osvojováním osobnějšího a důvěrnějšího vztahu k Bohu, tak by pro mě neměla smysl. Vztah k Bohu je podle mě provázán se vztahem s lidmi, se kterými mohu svůj

život prožívat. Bylo pro mě hnacím motorem, kdy jsem cítil v okamžicích, které nebyly okaté, jak se mladí lidé snaží poctivě hledat svůj osobní vztah k Bohu. Tak i já osobně jsem mohl zakoušet, jak se mladší generace snaží přiblížit k Bohu. A tak můj vztah k Bohu tímto i u mě rostl. Bylo to pro mě i takové naplnění, zvláště v době, kdy jsem začal pracovat v České televizi. Týden věnovaný mladým byl pro mě velkým povzbuzením. I tím, že jsem připravoval program formačního kurzu, tak i ta příprava měla dopad na můj život s Bohem. Těžko bych dal dohromady nějaké procento, ale určitě u několika mladých lidí se na kurzu zrodily počátky jejich povolání k zasvěcenému životu. Konkrétně, z těch prvních později byli čtyři kněží a dvě řeholnice a několik dalších šlo do sekulárních institutů. Také tato skutečnost mě utvrzovala v mé cestě. Mohl jsem pozorovat, jak různí lidé, přes všechny své těžkosti, hledají svůj vztah k Bohu a naplňují ho ve službě druhým.

Když se řekne Vidče, co se ti vybaví?

Pro mě Vidče je jedna z nejkrásnějších vzpomínek, chalupa, na které jsem nejdříve spolu s tátou a později i sám, ať už při tom fyzickém budování a při správě chalupy nebo při akcích, strávil mnoho krásných chvil. Pobíhal relax i smysluplná práce. Kolik akcí se tam každý rok uskuteční! To jistě slouží ke vzdělávání i růstu víry těch mladých, co tam jezdí. Jezdí tam občas i lidé, kteří nejsou věřící, ale duch té chalupy a krása krajiny je vede k myšlenkám o Stvoření, o smysluplnosti života a o službě druhým, takže to má velký dopad. Není to tedy věc překonaná. Důkazem je, že mladí tam pořád jezdí, nemusíme je lákat na nějaké bonusy, mají sami zájem. Jak dlouho to vydrží, je sice otázka, ale zatím to trvá.

Děkuji za rozhovor!

Příloha č. 5: Zvací dopis pro účastníky kurzu.

Litomyšl 7.5. 2010

Ahoj !

Posílám Ti pozdrav a spolu s ním slíbené podrobnější informace o plánovaném společném týdnu na faře v „**Jaroměřicích nad Rokytnou**“.

Jak jsme se dohodli, sešli bychom se **v pátek 23. července 2010** odpoledne. Protože s pozdními příjezdy bývají problémy, vynasnaž se prosím jet tak, abychom pokud možno do **17. hod** byli již všichni na faře. Končilo by se za týden, **v pátek 30.7.** dopoledne. Bylo by žádoucí, kdyby všichni přijeli **včas a vydrželi až do konce**, protože pozdní příjezdy a předčasné odjezdy vždy naruší jak program, tak společenství.

S sebou si vezmi **dobrou náladu** a hlavně **chut'** přijmout daný program a plně se do něho zapojit. Z těch materiálních věcí si vezmi **spacák** (karimatky nejsou nutné, na faře jsou matrace), **přezůvky**, **věci osobní potřeby** (ručník, mýdlo, kartáček, atd.), **pláštěnku** (deštník), dobré boty (na pout', výlet), všední oblečení (pro práci i pro sport.), **kartičku** zdrav. **pojišťovny**, **papíry a psací potřeby** na zápisy a poznámky, ale též **hudební nástroj**, hraješ-li na něco. Z těch duchovních vezmi s sebou **bibli** a můžeš-li také zpěvník (**Hosana**), příp. též (máš-li) **breviář**. Za pobyt (režie a strava) na celý týden odhadujeme přibližně **1100.- Kč** (kromě cestovního, které si hradí každý sám). Kdo nemá, může dát i méně, kdo má může dát více.

V týdenním programu, jak již bylo oznámeno, se sleduje prohloubení osobního **křesťanského života** (modlitba, náboženské vědomosti) a hlubší pochopení a prožití **křesťanského společenství** mladých. To by mělo nadchnout k pokračování i po návratu domů a zároveň i usnadnit rozpoznání a přiblížení se k vlastnímu celoživotnímu **povolání** (manželství, zasvěcený, nebo sólo život). Do programu jsou zařazeny každodenní **mše sv.**, **přednášky** (věrouka, morálka, Písmo sv. a jiné) a **rozpravy** na dané téma, možnost **osobních rozhovorů** s vedoucími, **sportovní a pracovní** aktivity, různé **hry** a různé formy vzájemného **sdílení**. Program je tedy dost náročný, ale pro každého dostupný a také veselý a tvůrčí, a doufejme, že i přínosný, což bude záviset na přístupu každého a tedy i na Tobě. A proto se též modli, aby celá akce přinesla očekávané ovoce.

Na faru, která není u kostela jak tomu obvykle bývá, se dostaneš podle přiloženého plánu. V případě nějakých nejasností nebo problémů je možno zavolat na níže uvedený mobil Ondry Matuly (vedoucího turnusu), nebo Kopeckého.

Potvrď mi (J. Kopeckému) prosím **co nejdříve příjem** tohoto dopisu (listovní poštou, telefonem, SMSkou, e-mailem, či jinak), abych se nemusel zbytečně dotazovat, zda jsi to dostal.

Zdraví Tě a na shledanou v Jaroměřicích se těší

Ondra Matula SDB, Jožka Kopecký SDB, Petr Zelinka SDB, Petr Kalas SDB

Příloha č. 6: Úvodní informace Vidče

Úvodní informace pro účastníky Formačních kurzů pro mládež na Vidči

Co to je Formační kurz: je to týdenní pobyt pro chlapce a dívky od 17 let z Čech a Moravy, kteří jsou praktikující katolíci, zvláště pro ty, kdo se již zapojují v nějaké formě apoštolátu. Cílem je:

1. **prohloubit duchovní život**
2. **rozšířit potřebné náboženské vědomosti**
3. **pochopit důležitost křesťanského společenství a prožít je**
4. **poznat své povolání od Boha a připravovat se na ně**

Ke splnění těchto cílů jsou zařazeny každodenní mše sv., modlitby, duchovní obnova, celodenní poutí, noční adorace, křížová cesta atd. Dále je to cyklus přednášek z různých teologických oborů s následnou diskusí či tvůrčím seminářem. Vše je proloženo sportovními aktivitami, hrami, prací, osobními rozhovory i společným povídáním. Účastníci mají možnost využít duchovní vedení přítomných salesiánů.

Od účastníků se očekává plné a aktivní zapojení do programu, otevřenost, křesťanské chování, postupné přebírání zodpovědnosti za části programu. Počet účastníků je omezen na maximálně 10 chlapců a 10 dívek.

Tento kurz není ani exerciciemi, ani seznamkou, ani rekreačním pobytem, i když něco z každého má.

Kdo je pořádá: Salesiáni Dona Boska, provincie Praha.

Kdo je vede: Duchovní vedoucí je P. Josef Kopecký st. SDB, organizační vedoucí P. Ondřej Matula SDB, dále je přítomen asistent SDB, dobrovolnice – kuchařka ze salesiánské rodiny, další přednášející a hosté.

Historie chalupy: celá je popsána v kronikách, umístěných v jídelně na Vidči. Stručně se hodí připomenout, že tuto pasekářskou chalupu, patřící českobratrskému pastorovi, koupili (v roce 1988) salesiáni. Od té doby začala její rekonstrukce, především zásluhou Ing. Františka Chovance ze Vsetína. Většina prací byla udělána brigádnicky mladými lidmi, salesiánskými spolupracovníky, dobrými lidmi a také tak financována. Je to Boží dílo. Proto i nyní účastníci kurzů během pobytu vykonají vždy nějaké práce na chalupě zdarma k jejímu zvelebení.

Poplatek na pobyt je určen pouze na údržbu a opravy.

Zařízení chalupy: k dispozici je celá chalupa i s pozemky – jídelna, 5 pokojů, kuchyně, kaple, sociální zařízení, dvě tělocvičny, hřiště a louka. Chováme se k tomu jako k vlastnímu, tedy nic neničíme, naopak se snažíme zvelebovat. Les v sousedství je náš, proto se k němu chováme šetrně, aby vydržel.

Zvláštnosti chalupy: protože je chalupa na kopci, je zde nedostatek vody. Přestože má dvě funkční studny – vrtanou a kopanou („Luční“), stává se, že dojde voda. Je proto třeba preventivně naprosto šetřit vodou! Při mytí nenechávat dlouho puštěnou vodu, po spláchnutí kontrolovat, zda voda neprotéká, nepouštět vodu naplno. Protékání vody je třeba ihned nahlásit vedoucímu! V případě nedostatku vody mohou být zavedena zvláštní opatření, např. splachování WC pouze pomocí přinesené dešťové vody.

Upozorňujeme též, že jsme na samotě na kopci a každý zvuk se zde rozléhá daleko. Je nevhodné být hluční zvláště večer.

Chalupa je umístěna v CHKO Beskydy, chováme se tedy k přírodě zvlášť šetrně.

Program pobytu: je vyvěšen na nástěnce a můžeme se s ním v této chvíli seznámit.

Je třeba domluvit si služby úklidové, vaření, školník, zamykání chalupy, kostelníka, hudbu a pokladníka. Má na starosti asistent. Popis služeb i zásady společenství budou viset v jídelně. Můžeme se s nimi nyní seznámit.

Pravděpodobně má každý z vás mobilní telefon. Abychom nebyli stále rušeni zvoněním, odbíháním, psaním SMS, vypněte jej, prosím. Zapněte si jej pro komunikaci se svými blízkými třeba ve chvílích odpoledního nebo večerního volna.

V jídelně bude umístěna schránka na dotazy a připomínky, které si třeba netroufnete říci otevřeně.

Nabízíme vám možnost osobního rozhovoru s knězem o vašem životě, povolání, duchovním životě apod. Nestyďte se využít této nabídky a požádat o rozhovor, budeme se snažit vám jej i osobně nabídnout. Bez osobního rozhovoru se může stát, že budete odjíždět s nezodpovězenými otázkami, nevyřešenými problémy, nevyřčenými námitkami, znovu ztraceni mezi mnoha lidmi. Tím se nechce říci, že rozhovor vše vyřeší.

Za pobyt vybere pokladník 800Kč, a to na jídlo a příspěvek na ubytování. Kdo má nouzi, může dát méně.

Pokud máte potřebu někam si sami zajít (na poštu, vycházku), řekněte o tom někomu z vedoucích, ať vás nehledáme. Podobně se ozvěte při zdravotních obtížích, lékárníčka je na chodbě u kuchyně.

V jídelně také vyvěsíme seznam účastníků, do kterého, prosím, doplňte aktuální čísla telefonů a mailů. Pokud se zde opakují stejná jména, můžeme se domluvit na nějakém tvarovém rozlišení či přezdívce.

Povídání po večerce - nejde se / na chodbě - to je

Příloha č. 7: Program denní Vidče 2010.

Vidče, srpen 2010 – DENNÍ PROGRAM

Pátek		Příjezd		
Sobota	I.	Boží zákon – obecně, mravní zákon pro člověka	Jožka	
	II.	Salesiánské postavy	Kmocháček	
	III	Salesiánské postavy	Kmocháček	
	I	Práce v lese, na louce a pod		
	II	Jana Stará – o zasvěceném životě		
Neděle	I.	Slavení neděle	Ondra	
	II.	Svátosti 1 (obecně)	Jožka	
	III	Světová náboženství	Petr	
	I	vycházka		
	II	Manželé Cahlovi		
Pondělí	I.	Svátosti 2 (sv. smíření)	Jožka	
	II.	Svátosti 3 (eucharistie)	Jožka	
	III	Dějiny Izraelského národa	Toník	
	I	Seminář o praxi svátosti smíření	Jožka	
	II	Seminář mediální: TV, PC, ... diskuse	Petr, Jožka	
Úterý	I.	Pout'	Petr	
	II.			

	III			
	I			
	II			
Středa	I.	Duchovní obnova	Janko	
	II.			
	III			
	I			
	II			
Čtvrtek	I.	Světová náboženství	Petr	
	II.	Povolání – biblický pohled	Toník	
	III	Manželství a zasvěcený život	Jožka	
	I	Panelová diskuze - povolání	Jožka a spol.	
	II	Panelová diskuze - povolání	Jožka a spol	
		Závěrečný večer – oheň, vyhodnocení		
Pátek	I.	Odjezd		
	II.			
	III			

Příloha č. 8: Program denní Jaroměřice 2010.

Jaroměřice (23.7. – 30.7.2010)

Pátek		Příjezd		
Sobota	I.	Test 10', Dějiny Izraele	Jožka, Ondra	
	II.	Ježíš v Mk	Ondra	
	III	Boží zákon – obecně, mravní zákon pro člověka	Jožka	
	I	Práce	Ondra	
	II	Příprava na nedělní liturgii	Ondra	
Neděle	I.	Slavení neděle	Ondra	
	II.	Teologie manželství	Jožka	
	III	Svědění	Jožka	
	I	Vycházka zámek	pí.Prokopová	
	II	Manželé	Cočevovi	
Pondělí	I.	Salesiánské postavy – Rua či sal. rodina	Janko	
	II.	Svátosti	Jožka	
	III	Desatero	Jindra	
	I	Desatero	Jindra	
	II	Desatero	Jindra	

Úterý	I.	Pout'	Ondra	
	II.			
	III			
	I			
	II			
Středa	I.	Duchovní obnova	Jožka	
	II.			
	III			
	I			
	II	Křesťanské společenství - diskuse po večeři	Ondra	
Čtvrtek	I.	O církvi	Ondra	
	II.	Don Bosko a jeho cesta I	Kmocháček	
	III	Don Bosko a jeho cesta II	Kmocháček	
	I	Panelová diskuze - povolání	všichni	
	II	Panelová diskuze - povolání	všichni	
Pátek	I.	Odjezd		

	II.			
--	-----	--	--	--

Témata přednášek pro kurz Vidče

I. Morálka, Svědomí, Boží zákon, Desatero

II. Povolání

III. Svátosti

IV. Světová náboženství

V. Liturgika – o mši sv.

VI. Bible – dějiny Izraele, povolání Samuela

VII. O církvi (já, DVD)

VIII. Salesiánští svatí

Semináře: manželství, zasvěcený život, seminář nad nedělní liturgií, seminář o médiích

Okruhy dle 5 oblastí programu Vidče:

1. Duchovní život - teorie (přednášky ke spiritualitě), praxe (modlitby)
2. Vědomosti - dogmatika, morálka, př. Liturgika
3. Společenství - teorie (1 přednáška), praxe (různé aktivity, např. kolečka, práce)
4. Služba - teorie (přednášky o angažovanosti), praxe různých služeb během programu
5. Povolání - diskuse s manželi, panelová diskuse se zasvěcenými, osobní rozhovory

Program na den

7.00 budíček

7.10 možnost modlitby breviáře

7.30 ranní modlitba, mše sv., snídaně, úklid

výuka: 1. hod.... 9.30 - 10.15

2. hod....10.30 - 11.15

3. hod....11.30 - 12.15

12.30 oběd, úklid, volno

15.00 seminář, tvůrčí aktivity
17.00 pohybové hry, sport
18.00 příprava liturgie na další den (nácvič písni)
18.30 večeře, úklid, volno
20:00 povídání, zábava, hry
21.30 večerní modlitba
22.00 noční klid (možnost povídání v jídelně)
23.30 úplný noční klid

Program na týden

1. den - příjezd (odpoledne), ubytování, seznámení, (mše sv.),
2. den - výuka, seminář, sport, zábava, rozhovory, (podle denního programu),
3. den - program jako 2. den
4. den - program jako 2. den,
5. den - celodenní pout',
6. den - celodenní duchovní obnova, křížová cesta, noční adorace,
7. den - dopolední program jako 2.den, večerní závěrečné posezení (táborák),
8. den - mše sv., rozloučení, odjezd (dopoledne)

Návrh změny denního programu na Vidči:

7:10 osobní modlitba, četba
7.30 RCh s úvody a meditací nad Žalmem
8:30 přednáška
9:30 přednáška
10:30 přednáška
11.30 mše sv.

V Jaroměřicích bude program jako vloni, s tím, že ranní modlitba by mohla být jako krátké rozjímání - úvod, čtení textu, chvíle ticha, modlitba nad textem, Otčenáš.

Příloha č. 9: Jak jít na pouť.

Jak jít na pouť?

- Vybrat dobrý úmysl a rozhodnout se pro něj (poděkování, prosba, smíření)
- Uvědomit si, že pouť je symbolické vyjádření cesty k Bohu
- Označit se znamením poutníka: křížem (na oděv, v čele skupiny)
- Přijmout půst: jde se pěšky, snášíme horko, žízeň, nepříjemnosti
- Očistit svou duši sv. smíření, přijmout sv. přijímání, během poutě se modlit a zpívat duchovní písně
- Zastavovat se u křížů, kaplí, kostelů a modlit se
- Využít čas: k mlčení, přemýšlení o sobě, pozorování krajiny a událostí jako Božích znamení. Při rozhovorech využít čas k lepšímu vzájemnému poznání, výměně duchovních zkušeností.
- V cíli předložit Bohu svůj úmysl spolu s modlitbou a děkováním.

Příloha č. 10: Asistent na Vidči.

Asistent na Vidči

Asistent na Formačním kurzu pro mládež Vidče má důležitou funkci. Je částí programového týmu, přitom zůstává frekventantem a nese plnou zodpovědnost za program. Může se účastnit porad týmu přípravných i během kurzu každý den (zpravidla) po snídani. Zároveň s ostatními účastníky prožívá celý program a tak je živou spojkou mezi týmem a účastníky.

Asistence v salesiánském prostředí znamená činnou a stálou přítomnost mezi mládeží. Proto očekáváme, že asistent na Vidči se bude jak aktivně zapojovat do programu, tak svou přítomností mezi účastníky, svým příkladem, nadšením a jednáním bude povzbuzovat ostatní účastníky v dobrém.

Asistenti jsou obvykle ti, kdo už kurz Vidče v minulosti absolvovali, přijali ho (nechtějí hned kriticky všechno měnit) a jsou ochotni se při dalším kurzu zapojit do přípravy. Mohou to být též mladí salesiáni/salesiánky, kteří takto získají novou pastorační zkušenost. Asistentů může být na kurzu i několik současně.

Mezi úkoly asistenta na Vidči patří:

- Připravovat a realizovat hry a sportovní aktivity (intelektuálně a fyzicky všem dostupné, zapojující všechny přítomné, zdravotně a mravně nezávadné)
- Pomáhat účastníkům s přípravou modliteb a liturgie
- Organizovat služby a dohlížet na jejich plnění
- Pomáhat se zásobováním
- Vyvěsit na nástěnku aktuální program a podle potřeby to stále aktualizovat
- Připraví kříž na pout' a její technické zajištění
- Příprava závěrečného táboráku (ohniště, program, písně, občerstvení, odměny)

Před odjezdem na Vidču je dobré si tedy připravit:

- Sportovní pomůcky, tj. míče apod.
- Seznamovací hry na první večer
- Krátké hry na přestávky, velkou hru na jedno odpoledne (2010 ne!)
- Psací, kreslicí a příp. další pomůcky
- Nápadů a materiálů pro modlitby
- Nápadů na večerní společenský program
- Možno připravit tvůrčí aktivitu, třeba batikování

Bez asistentů by program mohl zadržávat, nebyl by tak pestrý, mohlo by docházet k mnoha nedorozuměním (zvláště mezi staršími vedoucími a mladými účastníky). Jde o namáhavou, vyčerpávající a často i nevděčnou službu, ale také službu velmi záslužnou, Bohu milou a do života nejvíce obohacující samotné asistenty. Velké díky a Pán Bůh zaplať těm, kteří jsou ochotni se tohoto úkolu ujmout!

Sepsal: Ondra Matula a Jožka Kopecký
2. června 2010

Příloha č. 11: Zásady společenství.

ZÁSADY SPOLEČENSTVÍ

Aby společenství bylo přitažlivým prostředím růstu, kde by se každý cítil dobře, byl milován, respektován a brán takový jaký je, a kde by také každý mohl rozvinout a uplatnit své schopnosti k prospěchu svému i druhých, a kde by takto vše přispívalo zároveň i k růstu Božího království, i k oslavě Boha, k tomu je mimo jiné třeba:

- **plně se zapojit** do programu, dělat vždy to, co se právě má dělat, nevytvářet si takové separátní, alternativní programy, které by narušovaly hlavní program,
- **být v kontaktu se všemi** – každý s každým, nevyhýbat se komunikaci s kýmkoliv. Z toho důvodu, sednout si u stolu vždy k někomu jinému, střídat místa nejen u stolu, ale i při práci i při zábavě a **neseparovat se** ani individuálně, ani ve skupinkách, ale ani ve dvojicích („zamilovaní“). Na **projevy něžnosti** bude dost času až při vážné známosti před svatbou a i pak si to mohou dotyční při setkání společenství odpustit, nechtějí-li se vyčleňovat a **trhat partu**,
- **přispět k obohacení programu** svými znalostmi, dovednostmi a uměním, odložit nemístnou „skromnost“, v obavě, aby to nevyznělo jako „vytahování se“, v souladu s programem rozvíjet svou tvořivost,
- **být dochvilný**, nechodit pozdě, nebo na doraz, ale vždy v dostatečném předstihu,
- **mluvit**, když se má mluvit a **mlčet**, když se má mlčet,
- ve společenství, při společných rozhovorech (při „kolečku“) i při modlitbách **mluvit hlasitě a zřetelně**, „nemumlat“, nemluvit příliš rychle ani příliš potichu, ale snažit se, aby všichni rozuměli,
- **osobní vzkazy a rozhovory**, které se netýkají všech, ale jen někoho, **vyřizovat mimo společné sezení**,
- **být ochotný ke sdílení a naslouchání**, při „kolečku“ nemluvit ani příliš stručně, ani příliš rozvláčně, tomu kdo má slovo **neskákat do řeči**, ani si přitom „**nešuškat**“ se sousedem, či jinak projevovat **nezájem**, ale se zájmem naslouchat. Být diskrétní, nemít nevhodné, zahanbující dotazy či poznámky, „**neradit**“, když druhý o radu nežádá, ale chce se jen sdělit,
- **oslovovat druhé jménem**, kterým si přejí být oslovováni, vyvarovat se urážlivých přezdívek,
- **být radostný, veselý, uctivý** k druhým, aktivně přispívat k **dobré náladě**, vyvarovat se zamlklosti, zachmuřenosti, pomlouvání, různých jízlivých poznámek, ponižování druhých, destruktivní **kritice** a různých forem **rozvracení** ,
- **šetrně zacházet se zařízením** domu kde se sejdeme (nezanášet bláto z bot, nehoupat se na židlích, atd.) a **uklidit** po sobě.

Příloha č. 12: Věra Nevoralová. Dopis účastníka Vidče.

Odpovědi na otázky ke kurzům Vidče

1. Jak ses dostal(a) na kurz Vidče?

Pozval mě Ondra Matula v té době administrátor naší farnosti, nikdy jsem na podobné akci nebyla a tak jsem se rozhodla, že to zkusím.

2. Tvoje vzpomínky, které utkvěly v paměti.

Seznámení s novými lidmi, přijetí, krásná příroda, pohoda, dobrá nálada, zajímavé přednášky i odpočinek. Pout' na Radhošť (pro mě nezvyklá), první křížová cesta v přírodě, hry, hudba, naučila jsem se tam spoustu nových písniček.

3. Pomohla Vidče tvé víře? Čím?

Zkušenost modlitby ve společenství mladých lidí. Mohla jsem vidět, jak ostatní mladí prožívají víru přes své limity a omezení radostně, takže povzbudivé. Zajímavé přednášky, které nabízeli spoustu nových podnětů k zamyšlení. Vlastně to pro mě byl první impulz k tomu, hlouběji přemýšlet nad otázkami víry, života, nechyběla tam dobrá pohoda, přijetí.

1. Měl tento týdení kurz praktický dopad na tvůj život? (povídácká setkání, aktivita ve farnosti, posun v osobním či profesním životě)

Určitě jednak na osobní rozvoj, poznávání a překonávání vlastních limitů a také teprve učení se samostatnosti, následně zapojení se aktivně ve farnosti - výlety, chaloupky. Také trochu negativní dopad ve smyslu konfrontace vlastních schopností a možností vůči ostatním což mě ale zase motivovalo dál.

Věra Nevoralová

v Praze dne 15.9.2012

Příloha č. 13: Přepis záznamu rozhovoru s Jiřím Palečkem

dne 18.8.2012 ve Žďáru nad Sázavou.

OM: Byl jsi účastníkem kurzu Vidče už před více lety. Jak ses na tento kurz dostal?

JP: Jsem ze Slavkova u Brna a moji rodiče jsou salesiánští spolupracovníci. Jezdili jsme na různá setkání spolupracovníků, hodně do Žabin, do Brna a do Újezda (pozn. v těchto místech působí salesiáni). K Vidči jsem se dostal tak, že mě oslovil Jožka Kopecký. Mí rodiče se s ním znali. Nabídl mi, jestli bych nechtěl jet na takovou salesiánskou chaloupku pro starší, já byl na střední škole. Souhlasil jsem, a i když se mi potom moc nechtělo, jel jsem.

OM: Vzpomněl by sis, co Ti utkvělo v paměti z programu Vidče?

JP: Pamatuji si, že tam byl Ty (Ondřej Matula), Jožka a Kmocháček. Utkvělo mi, že tam byl tehdy i Dominus, to si pamatuji dobře. Byly tam děcka, s některými se stýkám doposud. Potom mi utkvělo, že jsme šli na Radhošť a nesli jsme tam kámen. Vykonal jsem také křížovou cestu. Témata přednášek si už nepamatuji, ale bylo to zaměřené na morálku, na modlitbu. Pamatuji si slova Domina, který říkal: „Milujte se, radujte se, nebojte se!“ Bylo tam hodně zážitků: hráli jsme fotbal, byly hezké večery u ohně, přijeli za námi jihoameričtí bohoslovci. Jožka hodně zdůrazňoval, že člověk musí mít nějaký řád, pevnou morálku. Já měl po střední škole, takže se mi zdálo, že to Jožka přehání. Později jsem mu však dal za pravdu.

OM: Co Ti Vidče do života dala? Čím Tě obohatila?

JP: Našel jsem odpovědi na svoje otázky, které jsem neměl zodpovězené. Např. pravidelně se modlit, budovat svůj duchovní život, snažit se o růst, nestát na místě. Zjistil jsem, že morálka, tak jak ji přednášel Jožka, je pravda. Když člověk dělá vše podle sebe, tak to nedopadne dobře. To jsem si později vyzkoušel na sobě. Velký zážitek bylo setkání s Dominem.

OM: Zmínil jsi modlitbu. Měla tedy Vidče dopad na Tvoji víru?

JP: Byla to pro mě duchovní obnova. Býval jsem na táborech, ale na Vidči jsem zažil první opravdovou duchovní obnovu. Bylo to pro mě důležité. Byl tam klid na přemýšlení.

OM: Když se řekne Vidče, o co vlastně jde, řečeno jedním slovem?

JP: Je to místo, chalupa na kopci, kam o prázdninách přicházejí mladí lidé a snaží se přiblížit Bohu. Salesiáni jim v tom pomáhají.

Děkuji za rozhovor!

Ondřej Matula

Příloha č. 14: Anežka Heroldová. Dopis účastníka Vidče.

Posláno z adresy: mataata@seznam.cz dne 5.9.2012.

1. Jak jsem se dostala na kurz Vidče?

O kurzu jsem se dozvěděla přes kamarádku - Kristinu Macounovou, která se mě zeptala, jestli bych s ní nejela. A tak jednoho krásného dne jsem řekla ano a jelo se!

2. Vzpomínky:

jak jsem již psala, už je to na mou hlavu trochu dávno, ale co si vybavuji, je pout' do Hlubokých Mašůvek. Ta se mi moc líbila. Myslím, že pár dní nebylo moc hezky, tak jsme nemohli být moc venku, tudíž pak celodenní výlet za hezkého počasí bylo to pravé ořechové. Taky se mi líbilo nesení kříže a vůbec celé to mělo takovou pěknou atmosféru.

Dále mě oslovil film Bakhita, a noční adorace byla taky velkým zážitkem (byla to má první adorace v životě).

3. Asi nejvíce bych zdůraznila tu noční adoraci. Ta byla pro mě hodně silná. Jestli něco konkrétního, co by mi změnilo život, to asi spíš ne. Určitě mi ale celý kurz posilou ve víře byl.

4. jak jsem již psala ve 3., asi spíše ne.

Anežka Heroldová

Příloha č. 15: Jan Kapounek. Dopis účastníka Vidče.

Otázky pro účastníky Vidče pro diplomku na téma „Výchova křesťanské víry mladých lidí na prázdninových kurzech Vidče“

1. Jak ses dostal(a) na kurz Vidče?
Kurzu na Vidči jsem se zúčastnil v roce 2001. V té době jsem již navázal kontakty se Salesiánskými spolupracovníky. Z důvodu mojí osobní formace mně byla doporučena Vidče. Takže se dá říci, že na Vidči jsem se dostal díky spolupracovníkům a to konkrétně Jany Dvořákové z Kroměříže.
2. Tvoje vzpomínky, které utkvěly v paměti.
Je toho celkem hodně. Hlavně si pamatuji, že tam byla skvělá atmosféra. Přijel jsem sice do prostředí, které jsem neznal a také jsem nikoho z účastníků a exercitátorů neznal. Zapůsobila na mne rodinná atmosféra, kamarádství, duchovní program. Také si pamatuji hry, které pro nás připravoval Jarda Fogl – běh na lyžích - ala „Dobytí severního pólu Fryštenským“. Rád si vzpomenu na tento kurz, který mě osobně hodně dal so dalšího „salesiánského“ života.
3. Pomohla Vidče tvé víře? Čím?
Byl pro mne rozhodující, že se chci dál být v salesiánské rodině, tím pádem je pro samozřejmé, že jezdím se svojí ženou a dětmi na duchovní obnovu a cvičení. Myslím si, že kdybych nebyl formován v salesiánském duchu, tak na duchovní cvičení nejezdím a můj duchovní život by nebyl tak aktivní, jako je tomu dnes.
4. Měl tento týdenní kurz praktický dopad na tvůj život? (povídácká setkání, aktivita ve farnosti, posun v osobním či profesním životě).
Ano měl. Jak jsem se již výše zmínil, jezdíme na duchovní cvičení jako rodina. Do loňského roku u spolupracovníků chybělo duchovní cvičení pro rodiny s dětmi. Tato cvičení jsem spolu s manželkou organizoval. Mým tajným přáním je, že i tato duchovní cvičení jednou budou pro děti impulsem, který je přivede k salesiánům, ať jako laikům nebo v zasvěceném životě.

V Kroměříži 17.9.2012

Mgr. Jan Kapounek

Příloha č. 16: Klára Matulová. Dopis účastníka Vidče.

Jak ses dostal(a) na kurz Vidče?

To si teď pořádně nevybavuji, možná mi o tom řekli rodiče. Také jsem o tom pak slyšela od kamarádů, kteří tam už byli. A tak jsem si řekla, proč nejít taky?

Tvoje vzpomínky, které utkvěly v paměti.

Účastnila jsem se Vidče dvakrát, takže vzpomínek je opravdu velké množství. Ale mezi nejvýraznější patří například pěší pouť na poutní místo Hluboké Mašůvky nebo rok poté pouť na Radhošť. Krásnou vzpomínku mám i z druhého kurzu, kde jedna z účastnic (Zdíša) pracovala ve hvězdárně. Proto jsme skoro každou noc pozorovali oblohu a ona nás učila různá souhvězdí. Ráda vzpomínám i noční adoraci či na „ztišení“ (duchovní obnovu).

Pomohla Vidče tvé víře? Čím?

Určitě! Ať už to byly přednášky o víře, kde jsem se dozvěděla zas něco více o víře nebo modlitby ve společenství.

Vlastně pro mě má velký význam film, který jsem poprvé viděla na Vidči. Byl to film o svaté Bakhitě. Tato svatá mě natolik zaujala, že si ji zvolím jako svou biřmovací patronku.

Měl tento týdení kurz praktický dopad na tvůj život?

Samozřejmě a velký. Mám spoustu nových zážitků a hlavně přátel. Vidče se účastnili lidé, se kterými si dodnes hodně rozumím a stále se, relativně pravidelně, scházíme.

Klára Matulová

Krucemburk, 11. října 2012

**Příloha č. 17: BREJCHA, V.: Vidčáci – Zápisky z formačních kurzů
a víkendových setkání 2002 – 2007. Výběr ze zápisků.**

VIDČÁCI
ZÁPISKY Z FORMAČNÍCH KURZŮ
A VÍKENDOVÝCH SETKÁNÍ
2002 – 2007

Zapsal: Venda Brejcha

© Venda Brejcha
brejchav@seznam.cz
sestaveno v roce 2011

OBSAH:	Strana
- Formační kurz na Vidči 2002 19. – 26. 7. 2002	4
- Víkend v Branné v Jeseníkách 29. 11. – 1. 12. 2002	16
- Víkend v Praze 28. 2. – 2. 3. 2003	21
- Podzim na Fryšavě a v Neratově 24. - 28. 10. 2003	28
- Víkend v Praze 20. - 22. 2. 2004	36
- Akce Bařinka v Javorníkách 21. - 23. 4. 2004	38
- Formační kurz na Vidči 2004 červenec 2004	46
- Víkend na Ovčíně u Písku 22. - 24. 10. 2004	64
- Víkend v Litomyšli 12. - 14. 11. 2004	70
- Víkend v Praze 25. - 27. 2. 2005	78
- Víkend v Bohušovicích 15. - 17. 4. 2005	80
- Víkend v Hustopečích 1. - 3. 7. 2005	86
- Formační kurz v Jeníkově 2005 31. 7. – 7. 8. 2005	92
- Víkend v Litomyšli 27. – 30. 10. 2005	105
- Víkend v Praze 3. - 5. 3. 2006	119
- Víkend v Litomyšli 23. - 25. 11. 2007	123

Příloha č. 18: Cílem formačního týdne.

Cílem formačního týdne je

osvojit si:

1. v oblasti náboženské, duchovní:

- **živý a častý kontakt s Bohem a P.Marií, modlitbou, svátostrným životem,**
- **spontánní modlitbu svými slovy, i před druhými, nahlas,**
- **umění přesvědčivě, správně a ve vhodnou chvíli mluvit o víře, o náboženských otázkách,**
- **náboženské vědomosti, přiměřeně svému věku a občanskému vzdělání,**

2. v oblasti společenské:

- **zdravé sebevědomí, aktivně se zapojovat do programu a přispívat k jeho obohacení svými znalostmi a dovednostmi (hra na hudební nástroje, zpěv, sport, kuchařské umění, atd.),**
- **odhodlanost ke službě, ve společenství (mládeže, farnosti, ...), v oblasti náboženské, sociální, kulturní, atd.**
- **ohleduplné a vstřícné společenské chování, ve společenství být v živém kontaktu se všemi, nestránit se, „nekamarádít“ se stále jen s někým, nevyčleňovat se při setkání společenství vytvářením trvalých dvojic, či skupin. Z toho důvodu i ke stolu si sednout vždy k někomu jinému a bavit se se všemi sousedy.**
- **respektování denního řádu a programu, odpustit si rušivé alternativní programy,**
- **umění mluvit a mlčet ve správný čas, nebýt zamlklý ani upovídaný a zvláště když se něco sděluje většímu počtu lidí mluvit zřetelně, dostatečně hlasitě a pomalu, aby každý rozuměl (nemumlat, nehuhlat, nedrmolit, ...), neskákat druhým do řeči a ve společenství nemluvit nepřiměřeně stručně ani dlouze, vyjádřit se, ale umožnit totéž i druhým (aby se dostali ke slovu),**
- **odvahu sdělit (ale nevnucovat) svůj názor, i kdyby byl mylný a toto rovněž umožnit a respektovat u druhých,**
- **pozornost a pohotovost k různým drobným službám, u stolu, v domě i jinde,**

3. v oblasti osobní:

- **veselost, radost, šířit kolem sebe dobrou náladu, a to i navzdory různým nepřijemnostem, vyvarovat se různým formám pomlouvání, reptání a destruktivní kritiky,**
- **zodpovědný přístup k povolání, hledání a snaha o správné rozpoznávání a přípravu na životní povolání a poslání (manželství, zasvěcený celibát, apoštolátní povolání, ...)**
- **dochvilnost, být vždy včas tam kde mám být,**
- **pořádek, mít ho ve svých věcech a udržovat ho i v okolí,**
- **šetrné zacházení s vybavením místa kde hostujeme, přezouvat se, neničit nábytek (houpání na židli, atd.), šetřit stěny (nevylepovat na stěny plakáty bez svolení majitele domu), šetřit vodou, elektřinou, plynem.**

Příloha č. 19: Témata k povídání v kolečku.

Témata k povídání v „kolečku“ při Formačním kurzu:

Začni svým jménem a příjmením, pokud se ještě dobře neznáme.

- Moje práce, škola
- Moje záliby, volný čas
- Moji rodiče a sourozenci, co dělají
- Zajímavá kniha, film
- Farnost, ve které jsem vyrostl, ve které žiji
- Můj patron – světec
- Cesta, kterou jsem podnikl, zážitek.
- Co mě čeká v nejbližší budoucnosti
- Nejkrásnější den mého života
- Můj přítel/kamarádka
- Životní heslo
- Moje cesta víry

Příloha č. 20: Hodnocení Vidče.

Hodnocení č. 1:

1/⊕ v přírodě, na samost v bludnu, jídlo vynikající
spánek - roztahové lepší, než v paneláku. a dostatek.
program dne - pestrost, kvalita.

⊖ malo a špatně postele
minimální soukromost (sprchy v jistých částech
domu naprosto světelně slyšet do jiných
místností - povětrud nesoukromé).

↓ Velmi si cením křesťanského prostředí, u nás
doma nikdo není věřící.

2) možnost ublížit se + permaesta modlitba a
system, zapojen se do společenských, možnost
bojovat se schopnými lidmi o podstatných
věcech, boji fičo. Ujistil jsem, a radusil
osobně, že mě Bůh opravdu miluje, a povolání má
na mě připraveno. Cesta s Bohem na Bohem se
opravdu vyplácí.

3) Ujistil jsem se ohledně jistých oblastí - mám
~~totale~~ totálně "vybudovaný" v mozku.
Jácal jsem opravdu přemýšlet o svém životě
Existo jsem dříve nad některými oblastmi
rovnal rukou. Jácal jsem opravdu
"sřadovat". Čredrádky byly o něčem,
a to o velmi dobrých háraťach,
skutečné potřebě k životu.
videl jsem opravdoví, žive křesťany, a díky
tám, že existujete.
objevil jsem, že jako každý člověk jsem po Bohu
velmi cený, a proto se mi více odrao-
sebevědomí.

no dle toho jsem se tak často a tak moc
nezasnal, někdy jsem měl i problém
přestat. a to se jinde směju často.
a to byl humor deskařský.

Vidče 2001
č. 1

1. Chalupa - moc pěkná, krásně prostředí - okolí
jídlo - velice dobré, oceníuji i velice pevný jídelníček
spánek - skvělý
program - vyhovoval mi, chtěla jsem měně natáčet program
ale nenašlo mi to.
2. Mohu říct, že jsem si velice pěkně prohlédla svůj náhled
k Bohu. Nemám příliš zkušenosti s takovýmto společem
skupin, líbilo se mi, že i přes společensktí lidi se může
náš náhled k Bohu posunout o něco dopředu.
Co se týká ostatky volby nás povolání, jasně jsem si nenašla
mnohdy to náhled se akčními.
3. Hlavně mě zaujala přednáška o svatosti směřování - dost
děl jsem se mnoho nových informací, které mi
zajímaly. Všechna poněkud byla velice přímá - myslí
že u mě narostle větší zájem (co se týká knihy Bible, ...)
4. některé dny jsme moc sedli
5. Určitě bych chtěla někdy zapojovat takovéto akce.
Knihy na rok naše o předstímaných (náhled na okolnos-
tech)

Viděe 2001
č. 2

- ① Zároveň bychom se velmi rádi vrátili. Měli bychom mít nějaké úkoly a také mi připadá jako jedna z mých zkušeností. Co se týče jídla, bylo velmi dobré připravené a také to bylo dobré. Bylo vidět, že to připravovali profesionálně. Spíše je dosti drahé, ale ne až takové peníze, ale a tím se asi nedá nic dělat.
- ② Pro mě osobně je program velmi zajímavý. Upravil jsem si nějaké věci a oblékal mi na cestě s tím. Pro mě osobně tímto bych asi nepůjde.
- ③ Můj impulz je spíše a spíše smíchem. Při práci bych jsem se dostal do nové věci, o které jsem si myslím, že jsou špatné a špatné.
4. Také v tomto případě bych jsem si myslím, že bych bych jsem se dostal do nové věci, o které jsem si myslím, že jsou špatné a špatné. Opět je pravda.
5. Ano, chci pokračovat. Také bych jsem se dostal do nové věci, o které jsem si myslím, že jsou špatné a špatné. Můj nápad asi by byl, že by se celkem mohl dělat nějaké práce o různých po 2 až 3 měsících a místo aby se střídaly. (Hvězda; Hlavní práce, ...)

A se rád bych mluvil

DÍKY

Vidore 2001

č. 3

Vidce 2001 ☺

- 1) ZAZEMÍ, CHALUPNÍ NÍDLO, SPÁNEK, PROGRAM
- 2) PŘÍVOS DUCHOVNÍ, CESTĚ K PŘÁVÍ, BOUZÁMÍ
- 3) PETRUS STODIA, PĚVNÁŘSKÉ IMPLUZY
- 4) PŘEKONÁNÍ, PĚJMNOST, STRAVIT
- 5) POKRACOVAT, NAKRÁVAT, PŘÍDAT, ZADÍVAT

- #1
- ZAZEMÍ MI VEĽMI VUHOVJE.
  - NIKD NEMĚLO CHYBU, PROSTE BEZ VŮTBAD.
  - SPÁNEK - STAČIL
  - PROGRAM - JSEM RÁD, ŽE TO WEIŠYLA VŘEĚ AŽE JSEM MĚL DOST ČASU NA SEBE I NA DRUHÉ.

#2 MYSLÍM, ŽE ČLOVĚK BY MĚL
#HLEDAT STÁDE, ALE, TENTO TĚDEU
BYL PRO MĚ TAKOVIM LPEINTEM,
VE SMYSLU POKROKU. JSEM RÁD,
ŽE JSEM TV MOHC BŮT. KEŽ
BYŠME VSIĽHVI TOUTO SETRUCOVOSTŮ
MORĚCI I DOBY, KDU, POCIT,
DOŽÍ XLÍZVOSTI JE VZDALENĚJŠÍ.

#3, INFORMACE JE TO, CO JE V DVĚŠU
DOBĚ DĚLĚTĚ. A LOMĚ TO JSOU INFORMA
CE O MASTĚ VŮZE, JE TO TVPLEM DĚLĚTĚJŠ

1. Všechno, co jsme potřebovali, tady je. Takže, myslím, že je to vše OK.
2. Všechny přednášky, kavárny, ... zkrátka celý pobyt zde mi dal spoustu nového. V mém životě tento týden bude ve své podstatě přelomový. Začínám si všimnout věcí, které mi dříve byly skryté. Změnil jsem spoustu svých názorů, ... nejen na lidi.
3. Mám více ujasněný "systém" v náboženské věci, určitě, mnoho věcí bude jasnějších k vyřešení.

Č. 6

Vidče 2003

- Vidče 2003
- ① No jídlo bylo určitě výborné :) Č.:
Bohužel jsem ale neměla tu čest
se s ním bližší seznámit.
Co se spánku týče ^{celkem} ~~celkem~~ hod. celkem
stačí - ostatně - nic se nemá přehánět:
A den? Asi nemám, co vytknout.
Fakt je, že ke konci už trávím celkem
mimo, ale to je asi můj problém :)
- ② Díky tomuto týdnu konečně cítím,
že ~~řán~~ je stále snámi a není nic
krásnějšího, než se jím učit
vést.
- ③ Přednášky mi všeobecně rozšířily
obzory. Bezradně mi taky přišly
semináře odpoledne. Manželé šli
to u mě ale asi vyhledali. Svým
svěděním a zkušenostmi mi
otevřeli cestu k daleko krásnějšímu
prožívání vztahu, ve kterém ~~jsou~~
rozhodně nestojí na posledním místě

č. 8 Vidče 2003

1. Zářemí - příroda je nádherná, chata by byla úplně v pohodě, kdyby nebyly takové problémy s vodou a záchody. sídlo bylo moc dobré a až moc, ale velmi byly Maruščiny buchtý-výborné! Na spánek souvisí s programem dle, který byl někdy až moc naplněný, takže jsem si ze začátku připadala moc v kolotoči - možná o jeden půldek navíc jen rozjímání, ale jinak se mi naplo moc líbila a zvykla si.
2. Určitě načerpám zase více sil i chtějí být více aktivní ve své farnosti či číst Písmo a víc nad ním rozjímat,
- + nebát se sama si připravovat modlitby či jiná práce v duch žitosti. O svém povolání ještě nevím, kde přesně
- 3 je, ale tady jsem zase nabyla naděje, že není mít z čeho strach. Společná modlitba nablas byla moc fair - společně děkovaná či prosby.

Hodnocení č. 9:

C-9 Vidče 2003

1) ...
 2) Co bylo pro mě přínosem v duchovním životě na cestě k Bohu, v hledání svého povolání?
 - Upevnění v modlitbě, znovunalezení jejího smyslu.
 - Osobní hmatatelný kontakt s Bohem, jaký jsem dosud zažila jen málokdy.
 - V hledání povolání jen objevení nových otázek a cest, které se musí promyslet, ale i to je dobré.
 3) Co bylo pro mě přínosem studijním? Nové implusy?
 - Skvělé bylo popovídání s manželou, jinak povšechně jen opakování věcí již známých.
 - Co se týká impulzů, opět vidím možnost dát sílu do obnovení spolča ve farnosti.
 4) ...
 5) ...
 Co bude rozhodnout

Přepis zvýrazněné části Hodnocení č. 9:

- 2) Co bylo pro mě přínosem v duchovním životě na cestě k Bohu, v hledání svého povolání?
- Upevnění v modlitbě, znovunalezení jejího smyslu.
  - Osobní hmatatelný kontakt s Bohem, jaký jsem dosud zažila jen málokdy.
  - V hledání povolání jen objevení nových otázek a cest, které se musí promyslet, ale i to je dobré.
- 3) Co bylo pro mě přínosem studijním? Nové implusy?
- Skvělé bylo popovídání s manželou, jinak povšechně jen opakování věcí již známých.
  - Co se týká impulzů, opět vidím možnost dát sílu do obnovení spolča ve farnosti.

Hodnocení č. 9a:

„Dítěti se můžeme hrát se křesťanem
jedem z nejkřesťanějších křesťanů světa, třebaže,
2. možnost stížení, modlitby, rozhořčení
a duchovní vedení. . . .“

Hodnocení č. 10a:

f) Společensví - "Vzděcké" kurzy jsou významným sítím otevřeným, přijímacím společensví (alespoň to jsem slyšel od sourozenců) a zájmem o kulturu; to vše navzdory tomu, že se ^{vždy} část skupiny obmění. Já jsem nicméně požíval pohostitelnosti tohoto společensví a snažil jsem se i přispět.

g) Povolení na každé duch. akci byva většinou ~~neobvyklá~~ zvažovat se ~~nutně~~ nad volbou ~~a povolení~~. Na této bylo ~~překážkou~~ mnoho, díky.

h) Zájem pokračovat - pokud bude čas a možnost, rád bych jel na víkend v Litomyšli a v Praze. Co se týče příštích prázdnin, tak nejupřes. přijedu, ale je to poměrně ~~za dlouho~~ ~~za dlouho~~.

Celkové hodnocení: Na formátu, které jsem se řešil, přesto ~~bylo~~ ~~poškrabá~~ ~~lepší~~ než jsem ~~čekal~~. ~~Uvěřím, že to bude daleko.~~

Janoměřice 2007

Janča 0.11

1) Místo

Na fare se mi líbilo, je tu krásná
příroda a krajina. Trávníky krásné!

JÍDL

Mase uvidl, kešce a krásna bucharka
učin uvarily, mäle a dobre jstla
Bely príjemne a byla s vina
bezgrace. Páda jsem jim pomohla
a popovídala si s nimi.

2) Hodli by se mi líbily naučila
jsem se díky nim docela
postupy v břečtí a pokračila
jsem do dalšího kroku do budoucnosti.
Křížová cesta se mi také líbila,
byla originální a umělecká a
dobře upadly nejhezčí k duchov-
na byla adorace a svědky nás sv.

3) Jestli zakážou se do uobštuntych
medovosti i přednášky?
Přednášky byla jedna lepší než

Janová práce
2007
č. 12

HODNOCENÍ

1. ZAŽITÍ
- pěkně rozlehlé místo,
dost prostoru
- málo teplej vody ve spráčkách
- jídlo výborné, mňamky!
2. DVŮCHVNÍ ŽIVOT
- ~~práci~~ ~~relax~~ ~~před~~
občasně, černo, přínosná
→ ~~načín~~ ~~odstavu~~ - ~~dobrá~~ ~~nároč~~
možná přistě ne tak krátký!
po pitování. Moc se mi ~~líbí~~ ~~žákov~~
~~pracovníka~~ ~~č~~ ~~su~~
~~smějí!~~
3. Náboženské vědomosti
- křesť. dobře pro přehled,
pevně uctívám,
jen jsem nestihla své zobrazení
čtení bych si doplnila
4. Společensví - ~~dobrá~~ ~~parta~~ ~~sdí~~
komunikací ~~dobrá~~
5. Moje povolání
- ~~již~~ ~~dříve~~ ~~sem~~ ~~pozvala~~, ~~že~~
mám povolání do manželství
6. Zájem pokračovat
- ~~ne~~ ~~bohužel~~ ~~nemohu~~ ~~přislíbit~~
jise, ~~vtah~~ ~~se~~ ~~na~~ ~~přislím~~ ~~kurzise~~,
ráda bych se die podívala
na nějakou ~~rekondortu~~

- 1) Cháda je moc krásná, zjedlato se č. 13
tedy správně pětice. A okolí z...
co dodat, prostě úžasně!
Ověřím jiště, to jsem uočkala. Jistě
jsem se na začátku křesťanské alai
tak dobře bavila :)
- 2) Přednášky byly pokus strukturované
smysluplné. Modlitby byly pěkně
připravené... protože Jádru se zapojit
mohli každý. Sport atd! Pořadovky...
občas je tu uo!
- 3) Přednáška J. Trajerna - felt Bomba,
Tenhle ~~účet~~ ^{účet} mi přinesl pokoj do
srdce a přiblížil mi Bombu. Počala
jsem učit, jako lidi. a to je dobře.
- 4) Zřejmě je z naší strany rozhodně
veliký! Myslím, že jednou za 10
roka by se zřejmě se sjet mohli.
(Napada' mě... a jen uo, podruhé
druhá i s jinou partou, tak zase jen
uo...)
- Jinak VŘECE' díky! Vidče 2006

č. 14

- 1) BYDLENÍ PŘÍJEMNÉ, CHATA V KRÁSNÉM KRAJI, VÍDLO
MOC DOBRÉ!
- 2) PŘEDNÁŠKY MI POMOHLY UJASNIT SI VLASTNÍ
VAŽOR I KDYŽ TA PRVNÍ OD VINDRY ŠRABERA
BYLA NA MĚ TROCHU TĚŠÍ NA POCHOPENÍ X
JINAK S HODIČBAMI, SPORTEH A ROZHOVORY
JE U MĚ SPOKOVENOST
- 3) CELA TALE AKCE MA PRO MĚ VELKÝ DUCHOVNÍ
PŘÍNOS
- 4) PRO MĚ ZATÍM NEUSILNĚJŠÍ ZAJÍTEK BYLA
VČERŠÍ MŠE SVATA PO CELODENNÍ DUCHOVNÍ
OBNOVĚ
ŽÁDNÝ NEGATIVNÍ ZAJÍTEK MĚ ZATÍM NASTĚŠTI
NEPOTKAL... ADOUFAJŤ ŽE ANI NEPOTKA =>
- 5) UVAŽUJU O ÚČASTI NA PŘÍŠTÍM SETKÁNÍ
TAKLE SLOŽENÍ JE MOC PÁJN, MYSLÍM ŽE JSME
DOBŘÍ KOLEKTIV A PORUMÍME SI NADRAHEM
I KDYŽ SE NEBRÁNÍM POKNAT NOUÉ LIDI

Vidče 2006

1, chata je moc hezká, hlídání rody taková
krájmara' perlička

~~prostředí a krajina jsou nádherná, jak si lidé
pro duchovní věci...~~

2, dobrovolní modlily se mi líbily, měly
jednoduché mi rájaly máně i vše, ale a
křesťané jsem si něco odnesla
byly no odpracování byly fajny

3, doufám, že ~~se poverala moje máne~~ ~~stapěda~~
~~postupovala jsem důležitě post~~ modlily
a jsem ráda za lidi, kteří jsem se
posthala (perfektní ~~stapěda~~ ~~stapěda~~)

4, ~~moje odovace - hodné mě pomohla~~
skvěle relaxační atmosféra

5, ráda vás zase vidím (stěta miže
někdo přibyt) myslím, že tak útrapat
do roka by mohlo fungovat
sít se tím

D. 15

Vidče 2006

Anketa č. 16 Jaroměřice
2008

1) skoro vše k bodu - jsem si proto o
přetváření nepřítomím, že jsem snad
vše splnila - ať už o porádkem a o vše
a dodání věci - mám trochu problém -)

2) snažit se převést si vše mi samostatně
ke společní, každý - přijímat a medlit se,
ukládat a bodu důvěry!

3) velkým přínosem, si myslím byly
přetváření věci - mi odložit, kde se mi
lehce medlit - recenzi - blavni -> organizace
nápadů, vědět na místě
a důležitosti - rozložit se, vatoch
omluven - udělati misku já - kate - vložky
vlevo a pravo

4) moc se mi líbilo, že každý den byl
pro mi - kate - přetváření - přivázan
a přetváření a ducho - kate -
Takovou práci jsem ještě měla :-)
ale nejlepší na tom je, že na každém
kurzu se máme všichni poznat a
lidem do blavny. Každý byl o svítěním
nápadem se lépe poznat a - poust - k tomu
přivázan. Opravdu díky

5) Myslíme, že zde byl ideální prostředí - to
doci - na to, aby se se miki - kate,
všechny - se - vložky - vložky -
napaden. Vše kate - přivázan.

č. 17 Jaro 2008

1. PODAŘILO SE MI SE DOSTAT DO BLIŽŠÍHO KONTAKTU S BOHEM
PROHLASUJÍCÍ MŇEM SI NĚKTERÉ NÁBOŽENSKÉ VĚROUČASTI.
2. PŘESENSEPT: BUDD SE SNAŽIT MODLIT RÁNO I VEČER A
ČIST BÍELI
TAKÉ SE BOU SNAŽIT O PRAVIDELNOU SVAZOK
STŘEDNÍ NADÍŠ SI DUCHOVNÍHO ÚDĚLE
ZADÍŠ SE OD NOVÉHO ROKU PŘIPRAVOUT NA
BĚHOVÁNÍ.
3. DUCHOVNÍ PŘÍPĚS NĚVĚŘIT PŘÍPĚSEM PRO MĚ BÝLÝ PŘÍPĚS
A OSOBNÍ ROZHOUOR S KNĚŽEM.
TAKÉ NA MĚ OBEVNĚ ZAPŮSOBIT
PRAVIDELNOST MOTIVEB A MÍŠI SVAZOKI.
KŘÍŽOVÁ CESTA SE MI TAKÉ VEŠICE LÍBÍ.
4. PROGRAM ANE A TÝNE - OVÍVAL BÝCH POZDĚŠÍ VSTĚVÁNÍ
A TŘĚDA NĚKTERÉ MOTIVEBY VENKU
NA ZAHRADE.
- LÍBÍLO SE MI SPÍLOU.
- PROGRAM TÝNE BÝL DOBŘEŠ, KLIDNĚ BÝCH ZMĚDIL I
MODERN VEČER, VOLEJBAL PRO VĚŠUMY. (SPORT)
5. KOLEKTIVU - JO DOCEŠA DOBŘEŠ
- KLIDNĚ BÝCH OVÍVAL VÍČ LÍDÍ
- HOUKY KUCI, PĚL NA PĚL

č. 19 Jaroměřice 2009

**Imperial College
London**
Consultants

- 1) → časová modlitba, KONTAKT S BOHEM
→ OBLAST NÁB. ⊕ MLUVIT O A VÍŘE
⊕ SUPR. SPOLEČENSTVÍ
- 2) SNAŽIT SE MODLIT KAŽDÉ RAŇO (ALESPŇ JEDNOU
VĚTOU)
- 3) VELKÝ - V POSLEDNÍ DOBĚ JSEM PROŽÍVAL KRIZI
VÍRY, TOTO SPOLEČENSTVÍ MI POMOHLA ~~DALE~~
~~HE~~ V DALŠÍM HLEDÁNÍ
- 4) MÁLO HER → VEČERNÍ PROGRAM BY MOHL BÝT
VÍCE SPOLEČENSKÝ. PROGRAM DNE OK
- 5) DODŘE → VĚK BY MI VYHOVOVAL VÍŠŠÍ
→ HOLKY + KLUCI ⇒ ~~VY~~ 50:50 ⇒ SUPER!
→ POČETOR
- 6) LOKALITA DOBRA, ALE MOHLO BY BÝT VÍCE V PŘÍRODĚ
POSTELE VELMI NEPOMODLNĚ!
TERMÍN - OK, ALE KDYŽ TO BUDE TĚTO SEZÓNA, TAK TO
BUDE TAKY DOBRÝ
CENA - NENÍ PROBLÉM → ZA KOMFORT RÁD PŘIPLATÍM
- 7) /
- 8) POKUD BY BYLO NĚCO PRO STARŠÍ A POKUD BUDU
VĚR TAK ANO

Jaroměřice
2009
č. 20

- 1) CO SE MI PODARILLO VSKUTEČNIT?
- 2) S JAKÝMI PŘEDSEZETÍMI ODJÍŽDÍM?
- 3) JAKÝM PŘÍROSEM BYL PRO MĚ DUCHOVNÍ PROGRAM?
- 4) JAK HODNOTÍM CELKOVÝ PROGRAM?
- 5) JAK HODNOTÍM KOLEKTIV
- 6) CELKOVÉ HODNOCENÍ FOR. TÝDNE? (kvalita, kuchyně, cena, ubytování)
- 7) NÁVRHY PRO PŘÍŠTÍ TURNOVY?
- 8) RŮZNÉ (COCI JET ZAS PŘÍŠTĚ)?

- 1) - PO DELŠÍ DOBĚ JSEM SI ZASE ~~SI~~ MOHL POPOVÍDAT S VĚŘÍCÍMA LIDMA ZE STEJNÝ VĚKOVÝ SKUPINY A PROŽÍT S NIMI SPOUSTU ZÁŽITKŮ.
- ZFORMOVAT SI ~~ME~~ POSTOJ K BOHU A POZNAT NÁZDRY DALŠÍCH KNEŽÍ. ~~LEDRÁK~~ SEBEVĚDOMÍ JE DLUHODOBÁ ZÁLEŽITOST.
- 2) - VĚNOVAT SE VĚŘÍCÍM KOLEKTIVU VĚŘÍCÍCH A CHODIT DO SPOČEJA
- 3) - POROVNAT ~~SI~~ SVE DUCHOVNÍ ZNALOSTI SE ZNALOSTMI, KTERÉ MAM BYLY PODÁVÁNY
- ~~ABYCH~~ BYL UPŘÍMNÝ, VĚTŠINU VĚCÍ JSEM UŽ SLYŠEL A PRO MĚ BUDE JEDINE PŘÍNOS TO PROŽÍT A PROMĚNIT ~~VE~~ SKUTEČNOST.
- 4) PODLE MĚHO NÁZORU SE ~~PR~~ UPŘEDNOTŇOVAL PROGRAM PŘED ZÁBAVOU, KTERÁ ZROVNA PANOVALA. PŘEVLAĐAL STYL TYR II KONEC, ~~ZÁ~~ UŽ JE ČAS SE BAVIT ZASE TAKTO.
- 5) KOLEKTIV BYL VYNIKAJÍCÍ. NA NĚM TO VĚDY VŠECHNO ZAVISÍ
- 6) KUCHYNĚ VYNIKAJÍCÍ! VŠE MI CHUTNALO A BYLO VĚDY TOHO DOST. KUCHARĚKY SI DALI NA NÁS ZÁLEŽET. CENA KLASICKÁ PRO TÝDENNÍ AKCE. MÍSTO BYLO ZAJÍMAVÉ, VŠE BYLO POBLÍŽ MOŽNOST NÁVŠTĚVY ZÁMKU, ALE ~~SA~~ ~~SE~~ ~~LI~~ ~~BI~~ ~~LO~~ BY SE MI ~~I~~ HORSKÉ PROSTŘEDÍ NA SAMOTĚ.

Jaroměřice
2009

č. 2

Anketa

1, Můj kontakt s Bohem tu byl častější a živější. Snažila jsem se a celkem se mi dařilo být dochvilná, nenarušovat program a vycházet s ostatními.

2, Odjízdní s předsevzetím, že se naučím znát lépe bibli, každý den si z ní přečtu alespoň 1 myšlenku. Že se budu snažit pravidelně modlit, alespoň krátce. A že se alespoň pokusím najít si nějaké společenství mladých.

3, Mám pocit, že duchovní program mi opravdu prospěl. Ujasnila jsem si tedy některé zásady, otázky a získala spoustu námetů k přemýšlení.

4, Celkový program mi v zásadě vyhovoval, většina přednášek a diskuzí mi přišla jako velmi zajímavá. Jen